

קובץ למנוח

ענינים עקריים בגאולה
ומשיח המועדים לזמן הגלות

קובץ 3

תהליך ביאת משיח ותקופתנו

פתח דבר

ברגשי גיל ושמחה תוך שבח והודיה לבורא עולם, הננו מוציאים לאור את קובץ "גלות וגאולה" (והוא מסלול הלימוד - שנה ב') בסדרת הקבצים בעניני משיח וגאולה היוצאים לאור במסגרת "חידון גאולה ומשיח".

קובץ זה הוא הקובץ השלישי בסדרת הקבצים היוצאים לאור בשנה זו, וענינו להסביר מהו מטרת הגלות ותפקידנו וחובתנו בה (אודות חלוקת הנושאים של שאר הקבצים - ראה ב'פתח דבר' לקובץ הראשון בסדרת הקבצים המיועדים לשנה זו).

בהתוועדות ש"ק פרשת תזריע-מצורע ה'תנש"א אמר הרבי בין השאר וזה לשונו (להלן קטעים מספר השיחות תנש"א ח"ב ע' 501. לשלימות הבנת הדברים עיי"ש):

משיח צדקנו עומד לבוא תיכף ומיד, אבל עדיין לא בא בפועל, שלכן דרושה ההשתדלות האחרונה של כל אחד ואחד מישראל להביא את המשיח.

הרבי מבאר (שם) שלימוד עניני גאולה ומשיח הוא "הדרך הישרה", הקלה והמהירה ביותר מבין כל דרכי התורה, לפעול התגלות וביאת המשיח. ובפרטיות:

"תפארת" - הוא ענין לימוד התורה, ו"מלכות שבתפארת" - הוא לימוד התורה בעניני מלך המשיח ובעניני הגאולה שנתבארו בריבוי מקומות,

- בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, בנמרא ובמדרשים, וגם - וכמיוחד - בפנימיות התורה, החל מספר הזוהר, ובפרט בתורת החסידות, בתורת רבותינו נשיאינו, ובפרט בתורתו (מאמרים ולקוטי שיחות) של נשיא דורנו - מעין ודונמא והכנה ללימוד תורתו של משיח.

אופן עריכת הקובץ:

החומר שבקובץ זה הוא ליקוט סוגיות נבחרות בעניני גאולה ומשיח, כתובים בשפה קלה וברורה להקל על החפצים ללמוד ולדעת את יסודות ועיקרי הסוגיות של גאולה ומשיח. החומר מבוסס ברובו ע"פ תורת הרבי וספרי רבותינו נשיאנו.

המקורות והסוגיות המופיעים כאן הם בבחינת טעימה קלה בלבד מתוך האוצר העשיר של תורת החסידות. אך בהחלט הוא יד ו'מפתח' לפתוח את השערים למען דעת את המבנה הכללי של נושאים אלה לרוחב ולעומק כאחד.

בהתאם לכך - כמובן שלא ניתן במסגרת זו להביא את כל המקורות הקשורים לנושאים הנידונים, אשר על כן לא הבאנו את כל המקורות הדנים בסוגיות אלו, כי אם השתדלנו להתמקד במקורות העיקריים הנחוצים להבנת הנושא. לכן אין לראות בקובץ זה חיבור המקיף בשלימות את סוגיות הגלות והגאולה כולה.

ראוי גם להדגיש: כל החומרים שבקובץ זה עברו עיבוד קל, כדי לסכם ולתמצת נושאים אלו בשביל להקל על הלומדים. מובן אפוא, שעל מנת לקבל תמונה ברורה ומקיפה יותר, יש לעיין במקור הדברים, וכפי שצויין במראי מקומות שבשולי הגליון. הדברים אמורים ביתר שאת לגבי נושאים מורכבים ומסובכים בנושאים אלו אשר בוודאי לא באנו להכריע ולקבוע מסמרות, אלא לציין לכללות ביאורי הסוגיות והענינים.

ולסיום, נביע תקוותינו כי הלימוד וה'קאץ' בתורת הגאולה, ובפרט על ידי התאחדות תלמידי הישיבות באופן של 'ויעשו כולם אגודה אחת, לעשות רצונך בלבב שלם' ובאופן ד"הקהל את העם - למען ילמדו" תהיה הפעולה האחרונה ש"תכריע את הכף" ותפעל כבר את התגלות משיח צדקנו, תיכף ומי"ד ממש!

מטה חידון גאולה ומשיח

ח"י אייר, ל"ג בעומר
תשפ"ג - שנת הקהל
ברוקלין נ.י.

חידון גאולה ומשיח קובץ ג'

מפתח ענינים

- פרק א | משיח - בשר ודם 4
- פרק ב | משיח בזמן הגלות..... 16
- פרק ג | ביאת אליהו 24
- פרק ד | בית רבינו שבבבל 36
- פרק ה | עבודת דור השביעי סיום העבודה 46
- פרק ו | שינויים בעולם בגלל תהליך הגאולה (חלק א') 56
- פרק ז | שינויים בעולם בגלל תהליך הגאולה (חלק ב') 68
- פרק ח | לחיות משיח 80
- פרק ט | הוראות הרבי לזירוז הגאולה 88

הוספה:

- פרק י | חישוב קיצים 98
- פרק יא | איסור דחיקת הקץ 103
- פרק יב | חיים של מנוחה ופנימיות 108

משיח – בשר ודם

האמונה במלך המשיח

הרמב"ם בסוף הלכות מלכים¹ כותב על החובה שיש על כל יהודי להאמין בביאת המשיח. אחת מהראיות שהרמב"ם מביא, היא מהפסוקים שבפרשת בלעם שבהם מדור בר בפירוש על מלך המשיח, ומפסוקים אלו לומד הרמב"ם שבנוסף על החיוב להאמין בגאולת ישראל באופן כללי, יש גם חיוב להאמין שהגאולה תבוא על-ידי "מלך המשיח". החיוב להאמין במלך המשיח - גדול הוא עד כדי כך שהרמב"ם קובע: "וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחכה לביאתו לא בשאר הנביאים בלבד הוא כופר אלא בתורה ובמשה רבינו".

אמנם, מצינו בגמרא² מחלוקת, אם הגאולה תבוא על-ידי מלך המשיח או על-ידי הקב"ה בעצמו. ר' הלל סובר ש"אין להם משיח לישראל, שכבר אכלוהו בימי חזקיה". כלומר: ר' הלל אינו חולק ח"ו על המושג של גאולה (שתבוא גאולה לישראל), אלא של דעתו הגאולה לא תהיה על-ידי מלך המשיח כי אם על-ידי הקב"ה.

טעמו של ר' הלל הוא, שהגאולה על-ידי הקב"ה בעצמו היא עוד מעלה יתירה מה' גאולה על-ידי אדם בשר ודם³. דווקא הגאולה האחרונה שבאה על-ידי הקב"ה בכבודו שהיה ביציאת מצרים⁴, אלא הגאולה תגיע ישירות על-ידי מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו.

(1) פי"א ה"א.

(2) סנהדרין צט, א.

(3) עד"ז ראה באריכות בס' שערי ציון ח"ג דף צט (בביאור דברי רש"י לפי דרכו). ראה גם 'נר למשיח'

ה'תש"פ) ע' קלג-קלד.

(4) ראה הנסמן בס' ילקוט משיח וגאולה כרך יב (פרשת שמות) ע' 481. ימות המשיח בהלכה ח"א ע'

לג ואילך.

1

MOSHIACH - A HUMAN BEING

THE BELIEF IN MELECH HAMOSHIACH

The *Rambam*, in *Hilchos Melachim* (Laws of Kings), emphasizes the obligation for every Jew to believe in the coming of *Moshiach*. One of the proofs he cites is from *Bilaam's* prophecy, which specifically speaks about the person - *Melech HaMoshiach*. From these *Pesukim*, the *Rambam* concludes that our belief in the *Geula* must include a specific belief in a person - *Melech HaMoshiach* as the one who will bring it about. This belief is so crucial that the *Rambam* rules that whoever does not believe in him or await his coming, not only denies the other prophets but denies the *Torah* and *Moshe Rabbeinu*.

While the *Rambam* is clear about the necessity of a person - King *Moshiach*, the *Gemara* records a disagreement as to whether the *Geula* will come through *Melech HaMoshiach* or directly from *Hashem*. R' *Hillel* holds that there will be no *Moshiach* for the Jewish people since he was already destroyed in the days of *Chizkiyahu*. However, he still believes in the idea of *Geula* and that the Jewish people will be redeemed, but through *Hashem* Himself and not through a person - *Melech HaMoshiach*.

R' *Hillel's* reasoning is that a *Geula* brought about by *Hashem* Himself has a greater advantage than one through a human being. Specifically, he believes that the final *Geula*, which comes from *Hashem* Himself, will be eternal. Thus, according to his opinion, the redemption of *Bnei Yisroel* will not come about through a person, as it did during *Yetziyas Mitzrayim*, but rather through the King of all kings, *Hashem* Himself.

אבל הגמרא דוחה את דבריו ואומרת, שהגאולה חייבת להיות דווקא על-ידי משיח בשר ודם, וכמו שמפורש בנבואת זכריה⁵: "הִנֵּה מַלְכֶךָ יָבֹא לָךְ צְדִיק וְנֹשֶׁע", שמפסוק זה מובן שיבוא מלך שהוא צדיק, והוא יושיע את עם ישראל⁶.

ה"חתם סופר"⁷ פוסק בנוגע למחלוקת זו, אשר מי שאומר עכשיו כמו שיטת ר' הלל ש"אין להם משיח לישראל" הוא כופר בתורה. משום שעל-פי הכלל ש"יחיד ורבים הלכה כרבים" הרי נפסקה ההלכה כשיטת חכמים, שהגאולה חייבת לבוא על-ידי מלך המשיח, ודעתו של ר' הלל בטילה לדעת רוב החכמים שסוברים שהגאולה תבוא על-ידי משיח. ולכן אף שר' הלל עצמו אינו נחשב כופר מצד שיטתו ש"אין להם משיח לישראל", משום שאז עדיין לא נפסקה ההלכה, מכל מקום עכשיו אחרי שנפסק כך להלכה, האומר "אין להם משיח לישראל" הרי הוא נכנס בגדר של כופר.

לכן אף בנוסח "אני מאמין" שנהוג לאמרו בקהילות רבות מדי יום נאמר: "אני מאמין בביאת המשיח", ולא רק בגאולה (בלבד).

למה צריך משיח בשר ודם?

גם מתאוריים שונים בנבואות הנביאים בקשר לגאולה שבהם מפורש שמשיח שהוא מזרע דוד - ברור שמשיח הוא בשר ודם⁸. הסיבה למה מלך המשיח צריך להיות דווקא בשר ודם מובן על-פי מה שהתבאר⁹ שהגאולה היא תכלית הכוונה של בריאת העולם. אם-כן מובן שבשביל לדעת ולהבין את הפרטים אודות הגאולה ולמה דווקא היא - על-ידי בשר ודם, צריך להקדים ולבאר את הכוונה של בריאת העולם, ואז נוכל גם להבין את הפרטים האלו.

ההסבר המובא בחסידות בנוגע לסיבת בריאת העולם הוא, שהקב"ה ברא את העולם כדי שתהיה לו יתברך "דירה" - דהיינו מקום לגור ולשכון בו, ושמקום זה יהיה דווקא - "בתחתונים". במילים אחרות: הסיבה למה ברא ה' עולם כזה חשוך המעלים על אלקות,

(5) זכריה ט, ט.

(6) במדרש ילקוט שמעוני (זכריה רמז תקע"ז) נאמר: "לעתיד לבוא אני בעצמי גואל אתכם". אמנם המהר"ל מפראג מסביר את דברי הילקוט כך: ה"גאולה האחרונה אף כי תהיה על-ידי המלך המשיח", עדיין יהיה בו המעלה של גילוי אור האלוהי של גאולה על-ידי הקב"ה (וכלשון המהר"ל מפראג: "אשר הוא מעמיד המשיח, ודבר זה נקרא כי השם יתברך הוא הגואל"), שלכן הגאולה האחרונה תהיה נצחית (נצח ישראל פרק סב ולהעיר מלקו"ש ח"י"ח ע' 350 הערה 58 וראה בארוכה בס' סוגיות בחסידות להר"י ז"ל ע' 230 ואילך). בביאור ההכרח לפרש את המדרש כדברי המהר"ל גם ע"פ פירושו הפשט - ראה דברי הרה"ג אברהם ברוך שי' פבזנר ב'כפר חב"ד' (גליון 511 ע' 13).

(7) שו"ת חתם סופר יורה דעה סימן שנו. וכן מבואר בדברי הרמב"ם - ראה לקו"ש חל"ד ע' 114.

(8) ראה הנסמן בס' "המשיח" להרב עמנואל שחט, פרק 4 "אישיותו של המשיח".

(9) ראה קובץ א' בתחילתו.

The *Chasam Sofer Paskens* about this *Machlokes* between the *Chachamim* and Rabbi *Hillel* that If someone today agrees with Rabbi *Hillel* that "there is no *Moshiach* for the Jewish people," then they are denying the *Torah*. As the *Halacha* goes according to the majority, which is the *Chachamim* who say that the *Geula* must come through a person - King *Moshiach*. So, R' *Hillel's* opinion becomes nullified because of the majority. Even though R' *Hillel* himself was not considered a *Kofer* at that time, now whoever says that "there is no *Moshiach* for the Jewish people" would be considered a *Kofer*.

Therefore, the "Ani Maamin" *Tefila*, which is recited daily in many communities, emphasizes the belief in the coming of *Moshiach* and not just in the concept of *Geula* itself. This shows the importance of believing in a specific person as *Moshiach*, and not just in *Geula* itself.

WHY DO WE NEED A PHYSICAL MOSHIACH?

Various prophecies in the *Nevi'im* about the *Geula* emphasize that *Moshiach* is a descendant of *Dovid* and therefore, obviously a human being. The reason why *Moshiach* must be a physical king can be understood by recognizing that the *Geula* is the ultimate purpose of the creation of the world. To fully comprehend the details of the *Geula* and why it must come through a physical king, we must first understand the purpose of the creation of the world. And then, we be able to understand why it must come thru a human.

The explanation given in *Chassidus* for *Hashem's* purpose in the creation of the world, is that *Hashem* created the world in order to have a "*Dirah*" - a dwelling - a place where He can reside and be comfortable in, and that this place should specifically be "*Batachtonim* - in the lower realms."

In other words: the reason why *Hashem* created a world so dark that hides G-dliness was so that the world itself would turn into a *Dirah Batachtonim* and a vessel for G-dly revelation.

Chassidus furthermore explains: *Hashem's* Will is that this world should be made into a dwelling place for Him, (not from a revelation from on High, but) specifically through the *Avodah* of the human being. Therefore, He created the world in such a way that at first it will hide and conceal

הוא בכדי שדווקא הוא יהפוך להיות דירה בתחתונים וכלי לגילוי אלקות.

בעומק יותר מבארת תורת החסידות: רצון הקב"ה הוא שהעולם הזה יהיה דירה לו יתברך (לא על-ידי גילוי מלמעלה, אלא) על-ידי עבודת האדם דווקא. ולכן ברא ה' עולם שמלכתחילה הוא מעלים על אלוקות, ובני ישראל על-ידי קיום התורה והמצוות יהפכו את העולם לכלי הראוי לאלוקות (מצד עבודת התחתונים¹⁰). ולכן, ביהודי עצמו יש שני הפכים. יש לו גוף גשמי ונפש הבהמית, ומצד שני יש לו חלק אלוקה ממעל ממש. ועבודתו במשך חייו היא לחבר את שני ההפכים האלו לדבר אחד. חיבור שני הפכים אלו נעשה ונפעל על-ידי בירור הגוף, בכך שהנשמה מברר ומזכך את הגוף, שעל-ידי-זה הגוף מבטל את רצונותיו לרצון הנשמה וכל המחשבות הדיבורים והמעשים הם רק על פי רצון ה'¹¹.

הרעיון הזה, לחבר את הגשמיות והרוחניות שבאדם עצמו, הוא גם התוכן של עבודת האדם בעולם, לחבר ולברר את העולם שיהיה אחד עם אלוקות באופן גלוי. דבר זה נעשה ונפעל על-ידי קיום התורה ומצוות בדברים גשמיים, ובכך האדם ממשיך ומגלה את אור הקדושה גם בגשמיות העולם. ובזה מובן למה דווקא בני ישראל פועלים גילוי אלוקות בעולם, כיון שזהו גם תפקידם בעבודה עם עצמם, משא"כ שאר הנבראים אין בהם עבודה וענין זה של חיבור הפכים (גשמיות ורוחניות).

על-פי-זה מובן למה דווקא משיח יכול להביא את הגאולה, וגם למה צריך משיח להיות בשר ודם. משום שהיהודי היחידי, בשר ודם ממש, שיש בו את החיבור של רוחניות וגשמיות - נשמה וגוף בתכלית השלימות הוא מלך המשיח. בנוסף, גם הרוחניות אצל משיח שמחובר עם הגוף היא נעלית הרבה יותר מכל יהודי, וכמו שכתוב¹²: "וְנָחָה עָלָיו רוּחַ ה'". לכן הגאולה תבוא על-ידי משיח, משום שדווקא משיח יכול להביא לעולם כולו את השלימות של חיבור הגשמיות ורוחניות, וחיבור עליונים ותחתונים בתכלית השלימות באופן של דירה בתחתונים ממש.

"ראוי להיות משיח"

בדורות האחרונים, לאחר המקרים הידועים שבהם היו משיחי-שקר כמו שבתי צבי ימ"ש¹³, פחדו הרבה אנשים מלעסוק באמונה בביאת המשיח. אבל באמת ההוראה שאנו צריכים לקחת מהמקרים בהם היו משיחי-שקר אינה שיש להפסיק מלהאמין במשיח

(10) ביאור נקודה זו חורג ממסגרת זו. לביאור הענין ראה בד"ה תקעו תרס"ז, ובד"ה באתי לגני תש"ל ותשל"א.

(11) ע"פ ספה"ש תשנ"ב ח"א ע' 107-105.

(12) ישעיהו יא, ב.

(13) ראה לקוטי דיבורים חלק ג-ד ע' 1320.

G-dliness, and then the *Yidden*, by keeping *Torah* and *Mitzvos*, will turn it into a proper and fitting vessel for *Elokus* (from the *Avodah* of the *Tachtonim*).

Therefore, a *Yid* himself comprises two opposite parts – on one hand, he has a physical body and *Nefesh Habahamis*, and on the other hand, he has a *Neshama* which is part of *Hashem* – “*Chelek Eloka Mimaal Mamosh.*” Throughout their life, a *Yid's* goal is to unite these two parts into one. They do this by refining their body so that their *Neshama* can elevate and purify it. As a result, their body submits to the will of their *Neshama*, and all of their thoughts, words, and actions become aligned with the *Ratzon* of *Hashem*.

The idea of uniting physicality and spirituality also applies to a person's work in the world around them. It is their responsibility to connect and purify the world, so it becomes one with the divine presence in a revealed manner. This is done by fulfilling *Torah* and *Mitzvos* with physical objects, revealing *Hashems* holy light even in the physical world. This is why specifically *Yidden* are responsible for bringing about the revelation of *Elokus* in the world because they must unite two opposites, *Gashmiyus* and *Ruchniyus*. Other creations do not have this *Avodah* of unifying these two forces.

That's why it makes sense that only *Moshiach*, a real person, can bring about the *Geula*. *Moshiach* represents the ultimate and sole example of someone who has achieved a perfect harmony between their spiritual and physical aspects. Given that his spiritual side surpasses that of any other individual, as the Spirit of *Hashem* rests upon him, it becomes evident that the *Geula* will be realized through a person - *Moshiach*. He has the ability to bring the entire world to completion, harmonizing the physical and spiritual realms, and establishing an ideal connection between the heavenly and earthly domains. This convergence will result in a tangible dwelling place for *Hashem* within the physical world.

Fit to be Moshiach

In recent generations, following well-known cases of false *Moshiach's* such as *Shabbsai Tzvi* (may his name be erased), many people have become fearful of embracing the belief in the coming of *Moshiach*. However,

(ח"ו) ובאפשרות שצדיק כלשהו הוא אכן זה שיתגלה כמלך המשיח. שהרי יום אחד המשיח בוא יבוא, והוא יהיה אדם, בשר-ודם, ילוד אשה, צדיק גדול (הוגה בתורה ועוסק במצוות) שחי עמנו!

ההוראה שאנו צריכים ללמוד מטעותם של כל אותם אלה שלאורך הדורות הלכו אחרי משיחי-שקר אשר עשו מופתים, היא שאין לנו ללכת אחרי טעותם הגדולה של אלו שלא דבקו בגדרי ההלכה ולא חיפשו על-פי הסימנים האמיתיים לזיהויו של משיח: צדיק ההוגה בתורה ועוסק במצוותיה בשלימות.

על הדרך הראויה לגשת לנושא זה אנו לומדים מהרמב"ם. הרמב"ם קובע¹⁴, שאנחנו אמורים לזהות את המשיח על-פי סימנים שונים, בלי לחכות ולצפות לניסים ולמופתים היוצאים מגדרי הטבע.

יתירה מזו: כבר בתקופת חז"ל מצינו שדיברו חכמינו על משיח כמו שמדברים על אדם גשמי הנמצא אתנו, וכמו שמצינו בגמרא במסכת סנהדרין¹⁵: "דבי רבי שילה אמרי שילה שמו . . . דבי רבי ינאי אמרי ינון שמו . . . דבי רבי חנינה אמרי חנינה שמו . . . ויש אומרים מנחם בן חזקיה שמו".

[מאמר המוסגר: אביו של הרבי, המקובל כ"ק הרה"ק ר' לוי יצחק¹⁶ מביא שכל ארבעת השמות המופיעים בגמרא בסנהדרין יחד הם ראשי-תיבות של משיח: מנחם שילה ינון חנינה].

בגמרא מובאים גם דברי האמורא רב¹⁷: "אי מן חייא הוא כגון רבינו הקדוש", ומפרש רש"י¹⁸: "אם משיח מאותן שחיים עכשיו, ודאי היינו רבינו הקדוש".

הרב חיים חזקיהו מדיני, מביא בספרו שדי חמד מדברי הגאון רבי אריה ליב ליפקין¹⁹ עוד כמה דוגמאות לזה, ובלשוננו²⁰: "ובדרך הזה היה משוער אצלם בכל דור מי הוא, לכן אחר החורבן בית שני היה מנחם [זהו שמו של התינוק בסיפור הידוע שנולד ביום שבו

(14) הלכות מלכים פרק יא הלכה ד.

(15) צח, ב.

(16) ליקוטי לוי"צ (ליקוטים על פסוקי תנ"ך ומאחז"ל) עמ' קו.

(17) שם.

(18) שם ד"ה אי.

(19) היה אב"ד בעיירות פאפעלאן, קראטינגא ווקשנה, ומחבר כמה ספרים בנגלה ובנסתר, ("אור היום", כללי התחלת החכמה" ועוד), בן אחיו של ר' ישראל סאלאנטער, וידידו של בעל ה"לשם". ראה קובץ ישורון כרך כג ע' קל ואילך, שהביא תולדותיו וכמה מחידושיו.

(20) שדי חמד (פאת השדה, מערכת האל"ף, כלל ע'). ראה להלן שהובא בקונטרס בית רבינו שבבל

הערה 58.

the real lesson to learn from these instances of false *Moshiachs* is not to abandon the belief in *Moshiach* (*chas v'sholom*) and in the possibility that a righteous person will be revealed as the *Melech HaMoshiach*. Ultimately, soon *Moshiach* will come, and he will be a flesh and blood man, a great *Tzaddik* (who diligently studies the *Torah* and engages in *Mitzvos*,) which is living among us!

The lesson we must learn from the mistake of those who followed false *Moshiach's* throughout the ages is that we should not repeat their great error. Instead, we must adhere to Halachic definitions and search for true signs to identify *Moshiach*. *Moshiach* is a righteous person who diligently studies the *Torah* and observes its *Mitzvos* perfectly.

The *Rambam* provides guidance on how to approach this issue. He states that we should recognize *Moshiach* by specific signs and not wait or expect miracles and wonders that are beyond the realms of nature.

Furthermore, in the time of *Chazal*, we find that our *Chachomim* spoke of *Moshiach* as if he were a physical person among us, as we see in the *Gemara* in *Masechta Sanhedrin*: "The school of Rabbi *Sheila* says: *Shiloh* is his name... The school of Rabbi *Yannai* says: *Yinnon* is his name... The school of Rabbi *Chanina* says: *Chanina* is his name... And some say that *Menachem ben Chizkiyya* is his name."

[on a side note: The *Rebbe's* father, the *Mekubal* Rabbi *Levi Yitzchok Schneerson*, points out that together, the four names brought in the *Gemara* Sanhedrin form the *Roshei Teivos* for the word ***Moshiach, Menachem Shiloh Yinnon Chanina***].

The *Gemara* also quotes the words of *Rav*, who said, "If *Moshiach* is among the living, he is a person such as our saintly Rabbi *Yehuda HaNasi*." *Rashi* interprets this to mean that if *Moshiach* were alive in our generation, he would be someone like *Rabbi Yehuda HaNasi*.

Rabbi Chaim Chizkiyahu Medini, in his *Sefer Sdei Chemed*, brings several more examples of this concept based on the teachings of the *Gaon Rabbi Aryeh Leib Lipkin*. In his words, "In every generation, they estimated who *Moshiach* would be; after the destruction of the Second *Beis Hamikdosh*, it was *Menachem*; (the name of the baby in the well-known story who was born when the second *Beis Hamikdosh* was destroyed), after him, it was

נחרב בית המקדש השני²¹] .. ואחר אחרית ימיו היה רבינו הקדוש, ולכן בדורו אמרו וידעו שהוא המוכן, ואחרי מות רבי היה מי שדיבר עם רבי יהושע בן לוי בסנהדרין, ואחריו בימי רב נחמן היה רב נחמן, וכן הוא בכל דור ודור צריך להיות אחד מוכשר שמא יזכו (ועל פי זה כתבו גם כן תלמידי האר"י ז"ל שבימיו היה האר"י ז"ל), וכל זה הוא פשוט".

הנהגה זו ראינו גם אצל הרבי, שברבינו שיחות אמר על כ"ק אדמו"ר הרי"ץ שהוא משיח. הרבי אף דרש את שמו הקדוש של כ"ק אדמו"ר הרי"ץ "יוסף" ו"יצחק" בקשר לגאולה, וקשר את ההנהגה הזו עם דברי הגמרא בסנהדרין. ובלשונו הקדוש²²: "ואנן (חסידים) נעני' אבתריהו (בנוגע לרבותינו נשיאנו, ובפרט כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דר רנו) - יוסף שמו, שנאמר "יוסף אדנ-י שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", יצחק שמו, שנאמר "אז ימלא שחוק פינו'".

(21) ראה לעיל קובץ ב'.

(22) ספה"ש תנש"א ח"ב ע' 497, הערה 67.

Rabbeinu Hakodosh; and in the days of *Rabbi Nachman*, it was *Rabbi Nachman*. And so it is in each generation, there must be someone ready, for it is possible that the generation will merit." (The students of the *Arizal* also believed that in his days, the *Arizal* was the one prepared to be *Moshiach*.), and he concludes, that this is all simple.

The *Rebbe* himself also demonstrated this concept of identifying a potential *Moshiach* in his generation. In many *Sichos*, the *Rebbe* referred to the *Frierdiker Rebbe* as *Moshiach*, and expounded on the holy names of "Yosef" and "Yitzchok" in connection with the *Geula*. The *Rebbe* linked this practice to the words of the *Gemara* in *Masechta Sanhedrin*. And in the *Rebbe's* holy words: "And we (*Chassidim*) follow in their path (regarding our *Rabbeim*, and in particular the *Frierdiker Rebbe*, the *Nassi* of our generation) - *Yosef* is his name, as it is said, "Hashem shall continue to apply His hand a second time... and He shall gather the lost of Israel..." His name is *Yitzchok*, as it is said, "Our mouth will then be filled with laughter."

☞ **האמונה במלך המשיח:** הגאולה חייבת לבוא על-ידי מלך המשיח ולא (רק) על-ידי הקב"ה עצמו, וזהו חלק מחובת האמונה בגאולה שהיא תבוא על-ידי משיח. ואף שיש שיטה בגמרא ש"אין להם משיח לישראל", אבל להלכה נפסק שהאומר כן נחשב כמו כופר.

☞ **בשר ודם:** הסיבה למה דווקא משיח יביא את הגאולה היא משום שענינה של הגאולה היא לחבר גשמיות ורוחניות ובכדי לפעול זאת בעולם צריך להיות תחילה ענין חיבור הגוף והנשמה בתוך האדם. דווקא משיח הוא היחיד שיש בו שלימות החיבור של הגוף והנשמה (גשמיות ורוחניות) יכול לחבר עליונים ותחתונים.

☞ **ראוי להיות משיח:** בכל דור יש מישהו הראוי להיות משיח צדקנו כמו שמצינו כבר בתקופת הגמרא שאמרו מיהו המשיח שבדור (ועל-דרך-זה גם בדורות האחרונים). השדי חמד מציין אשר ענין זה היא תמיד ברור ופשוט בכל הדורות. לכן מובן שאלו שטעו והלכו אחרי משיחי שקר והניסים שהם עשו הוא משום שלא חיפשו על-פי הסימנים האמיתיים (שהובאו ברמב"ם).

- ∞ **Faith in the Moshiach:** The *Geula* must come through a person - *Melech HaMoshiach* and not (only) through *Hashem* Himself. This is part of the obligation to believe in the *Geula* that will come through *Moshiach*. Although there is an opinion in the *Gemara* that "there is no *Moshiach* for Israel," according to *HHHalachah*, someone who says so is considered a heretic.
 - ∞ **Flesh and Blood:** The reason why specifically *Moshiach* will bring the *Geula* is because the essence of *Geula* is to connect the physical and spiritual worlds, and in order to do this in the world, there needs to first be a connection between the body and soul within a person. Only *Moshiach*, who has a perfect connection between body and soul (physical and spiritual), can connect the upper and lower worlds.
 - ∞ **Worthy to be Moshiach:** In every generation, there is someone worthy of being *Moshiach*, as we already find in the *Gemara* that they said, "who is the *Moshiach* of this generation?" (and similarly, in the later generations). The *Sdai Chamad* points out that this matter is always clear and simple in every generation. Therefore, it is understandable that those who were mistaken and followed false *Moshiach's* and the miracles they performed did so because they did not search according to the true signs (as brought in the *Rambam*).
-

משיח בזמן הגלות

בכל דור

בהרבה ספרים מובא יסוד הדברים, שבכל הדורות במשך זמן הגלות ישנו יהודי אחד, שבאם יזכה הדור ויגיע זמן ביאת הגאולה, הקב"ה ישלח אותו להיות משיח. הרבי בשיחות מציין לשלשה מקורות הבאים¹:

הברטנורא²: "בכל דור ודור ישנו אחד מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח לישראל".

החתם סופר³: "ומיום שחרב בית המקדש, מיד נולד אחד הראוי בצדקתו להיות גואל ולכשיגיע הזמן יגלה אליו ה' יתברך וישלחו".

השדי חמד⁴: "צריך להיות בכל דור אחד הראוי, אם יזכו הוא יהיה השליח על-ידי אליהו, ואם לא יזכו יהיה כשאר הצדיקים בלא הפרש. ובמות רחמנא לצלן אחד, צריך להיות אחר בדור במקומו שיהיה ראוי".

ואכן, מצינו כמה וכמה מגדולי ישראל שרמזו על עצמם שהם המשיח⁵. כמו רבי שכנא, רבו של הרמ"א, שכתב: "שכנא שמו"⁶. כך גם רמז רבינו חיים בן עטר, בעל 'אור החיים' הקדוש, שכתב בפירושו⁷: "משיח ה' ושמו חיים". כמו כן, אמרו על צדיקים גדו

(1) ראה ספה"ש תשנ"ב ח"א ע' 95 הערות 125-126. שם ח"ב ע' 470 הערות 55, 58.

(2) פירושו על מגילת רות.

(3) חושן משפט סימן צח.

(4) בספרו שדי חמד (פאת השדה, מערכת האל"ף, כלל ע').

(5) ראה בשני הקונטרסים הנקראים בשם: "משיח שבכל דור" (הראשון להרב יוסף יצחק ש"י קעלער והשני להרב ישכר דוד ש"י קלויזנר), ריבוי דוגמאות לזה עד לדורות אלו ממש.

(6) הגהות "שי למורא" על שמות גיטין לה"ב בית שמואל" והובא בכמה מספרי האחרונים במסכת

סנהדרין על אתר. ראה גם קו ונקי על הל' גיטין ח"ב, שמות אנשים אות ש סק"ג.

(7) דברים טו, ז.

MOSHIACH DURING THE TIMES OF GALUS

IN EACH GENERATION

It is a common idea found in many *Seforim* that in every generation during *Galus*, there is one Jew who, when the generation is deserving and reaches the time of the *Geula*, *Hashem* will send to be *Moshiach*. The *Rebbe* pointed out three sources in his *Sichos* that support this idea.

The ***Bartenura*** teaches, "In every generation there is one from the seed of *Yehudah* who is fitting to be the *Moshiach* for the Jewish People."

The ***Chasam Sofer*** writes that from the day the *Beis Hamikdosh* was destroyed, a righteous individual has been born who is worthy of being the redeemer. When the time comes, *Hashem* will reveal Himself to him and send him.

The ***Sdei Chemed*** further explains that there must be a worthy candidate in every generation. If the generation merits, he will be sent as the *Shliach* through *Eliyohu Hanavi*, and if they do not merit, he will be like all other *Tzadikim* with no distinction. Additionally, when one passes away, another worthy candidate must take his place.

Throughout history, several great Jewish leaders have hinted that they are *Moshiach*. *Rabbi Shachna*, the teacher of the *Rama*, wrote, "His [*Moshiach*'s] name is *Shachna*." The *Ohr Hachaim Hakodosh*, *Rabbi Chaim ben Attar*, hinted in his *Peirush* that "the *Moshiach* of *Hashem*, and his name is

לים בדורות האחרונים - כמו על בעל 'חידושי הרי"ם' מגור, על רבי ישראל מרוז'ין, על בעל 'צמח צדיק' מוויז'ניץ, ועוד - שהם ראויים להיות המשיח.

סובל תחלואים בפתחה של רומי

בגמרא במסכת סנהדרין⁸ מסופר הסיפור הבא: התנא רבי יהושע בן לוי מצא את אליהו הנביא בפתח מערת רבי שמעון בר יוחאי, ושאלו מתי יבוא משיח. ענה לו אליהו הנביא: לך ושאל אצל מלך המשיח. שאל שוב רבי יהושע: והיכן הוא יושב? ענה לו אליהו הנביא: בפתחה של רומי.

הוסיף רבי יהושע ושאל שוב: ומה הם הסימנים (בכדי לדעת מיהו)? השיב אליהו: הוא יושב בין עניים סובלי חולאים. כל העניים מסירים את תחבושותיהם בבת אחת, מניקים את פצעיהם וחוזרים וחובשים אותם, ואילו משיח מסיר כל פעם רק תחבושת אחת וחובש אותה, כיון שאם ייקרא לבוא לגאול את ישראל, לא יתעכב אפילו לרגע.

ממשיכה הגמרא ומספרת, שרבי יהושע בן לוי הלך אל מלך המשיח ושאלו: מתי יבוא מר? ענה משיח: "היום". עבר יום ומשיח עדיין לא בא. חזר רבי יהושע אל אליהו והתלונן שמשיח שיקר לו, שהרי אמר שמשיח יבוא היום, ולפועל לא בא. אליהו הנביא הסביר, כי כוונתו של מלך המשיח הייתה לדברי הפסוק⁹: "היום, אם בקולו תשמעו". כלומר: אם תשמעו בקולו של הקב"ה תבוא הגאולה היום.

מכמה פרטים בסיפור זה, אנו לומדים על מציאותו ומצבו של מלך משיח בזמן הגלות:

פתחה של רומי: המהר"ל מבאר באופן נפלא את דברי אליהו הנביא, שמשיח יושב בפתחה של רומי, שהדברים מכוונים אל גלות (רומי) שבה אנו נמצאים עכשיו. מלך המשיח יושב כביכול על פתחה של רומי ולא בתוך רומי. כלומר: פתח העיר הוא המקום שבו העיר מסתיימת ויוצאים ממנה, והכוונה בזה היא שמלך המשיח יגדל ויבוא על-ידי ומתוך סוף הקיום של רומי¹⁰. מלך המשיח מחכה לביטולה של מלכות רומי (הכוונה היא למלכות הכי גדולה בתקופת התגלות משיח), ורק אז משיח יכול לקבל את המלכות.

סימני מלך המשיח: הרבי מבאר¹¹ אשר הטעם למה סימניו מלך המשיח בסיפור הם, שהוא יושב בין עניים וסובל חולאים, הוא משום "שמשיח נמצא בזמן ומקום הגלות ובמציב של גלות שסובל תחלואי הגלות". והסיבה למה מלך המשיח מסיר רק תחבושת אחת

(8) צח, א.

(9) תהלים צז, ב.

(10) ע"פ נצח ישראל פכ"ח.

(11) ספה"ש ה'תנש"א ח"ב ע' 497.

Chaim." Similarly, some of the great *Tzadikim* of recent generations, such as the *Chidushei HaRim* of *Gur*, Rabbi *Yisroel* of *Ruzhin*, the *Tzemach Tzadik* of *Vizhnitz*, and others, have been referred to as potential *Moshiachs*.

HE SITS AMONG THE POOR WHO SUFFER FROM ILLNESSES, AT THE ENTRANCE OF ROME

In the *Gemara Sanhedrin*, there is a story about *Rabbi Yehoshua ben Levi* who found *Eliyohu Hanavi* at the entrance to the cave of *Rabbi Shimon bar Yochai* and asked him when *Moshiach* will come. *Eliyohu Hanavi* told him to ask *Moshiach* himself, who was sitting at the entrance of Rome. When *Rabbi Yehoshua* asked how to recognize *Moshiach*, *Eliyohu Hanavi* explained that he would be sitting among the poor who suffer from illnesses. While all of them untie their bandages and tie them all at once, *Moshiach* would untie just one bandage and retie them one at a time so that he would not be delayed even for a moment if he were called to redeem the Jewish people.

Rabbi Yehoshua ben Levi then went to *Melech HaMoshiach* and asked when he would come. *Moshiach* replied, "Today." When the day passed, and *Moshiach* still had not come, *Rabbi Yehoshua* went back to *Eliyohu* and complained that *Moshiach* had lied to him. *Eliyohu* explained that *Moshiach's* intention was referring to the words of the *Possuk*, "Today, if you will listen to His Voice." This means that if the Jewish people would listen to the Voice of *Hashem*, the *Geula* would come that day.

Some details of this story teach us about the *Matzav* and reality of *Melech HaMoshiach* during the time of *Galus*.

The Entrance of Rome: The *Maharal* explains the words of *Eliyohu Hanavi* in an amazing way. *Moshiach* sits at the entrance of Rome - which refers to the **Galus (Romi)** which we are in now. *Melech HaMoshiach* sits at the entrance, and not inside of Rome. The gate of the city is the place where the city ends and you leave from it. What is meant by this, is that *Moshiach* will come forth through the end of Rome's existence. *Moshiach* waits for the abolishment of the Roman Kingdom (meaning the greatest kingdom during the time of *Moshiach's* revelation), and only then can *Moshiach* receive his kingship.

וחובש אותה, ורק אחר-כך מסיר את השנייה, היא מכיוון שמשיח "מצפה בקוצר רוח ובכליון עיניים להתגלות". דהיינו שמשיח אינו מגיע רק בזמן הגאולה, אלא סובל ביחד עם בני ישראל בזמן הגלות, והוא גם מחכה בכליון עיניים להתגלות.

מדוע משיח נמצא כבר בזמן הגלות?

על פי פשטות הדברים מובן שהסיבה למה משיח נמצא עמנו בזמן הגלות היא, מכיוון שבכל דור ובכל רגע הגאולה יכולה לבוא, וכמו שהשיב משיח לרבי יהושע בן לוי: "היום (אם בקולו תשמעו)", לכן "צריך להיות בכל דור אחד הראוי אם יזכו".

ובלשונו של הרב¹²: "וכמובן ההכרח על זה בפשטות: מאחר שכשישראל עושין תשר בה הרי "מיד הן נגאלין" . . הרי בהכרח שמשיח יהיה מוכן מיד ברגע שלאחרי החורבן, כדי שתוכל להיות הגאולה - "מיד" כשעושין תשובה".

מדוע משיח נמצא במקום הגלות?

נאמר בנביא הושע¹³: "וְנִקְבְּצוּ בְנֵי יְהוּדָה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יַחְדָּו וְשָׂמוּ לָהֶם רֹאשׁ אֶחָד וְעָלוּ מִן הָאָרֶץ". ומפרש הרד"ק¹⁴: "ושמו להם ראש אחד - זהו מלך המשיח, ועלו מן הארץ - מארץ גלותם יבואו לארצם". הרי מפורש, שמשיח נמצא בחוץ-לארץ עם בני ישראל, ומשם מביא אותם אל ארץ ישראל.¹⁵ נשאלת השאלה: למה משיח נמצא עם בני ישראל במקום הגלות?

טעם הדבר, שמשיח יושב בחוץ-לארץ ובגלות, מובן מדברי הרב¹⁶ המיוסדים על-פי דברי הרמב"ם¹⁷ שלפני התגלותו המושלמת, המשיח יהיה מנהיג גדול, שמפיץ יהדות בקרב בני ישראל, ומחזיר אותם אל דרך התורה והמצוות. לפי זה מובן שמקומו הוא היכן שנמצאים רוב בני-ישראל, בחוץ-לארץ, שם הוא מקרב אותם ומעודד אותם, ומשם - הוא מביא את הגאולה בבוא זמן הגאולה ועולה עמם לארץ ישראל.

(12) לקו"ש חכ"ט ע' 14. הובא לעיל בקובץ ב'.

(13) ב, ב.

(14) על אתר (ומביא שם "וכן תרגם יונתן").

(15) ראה גם שמות רבה א, כו. תרגום לשיר השירים (ח, א-ב).

(16) ראה לדוגמא: ספה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 468 ובהערה 35. שם ע' 472.

(17) הלכות מלכים פי"א ה"ד. ראוי לציין, כי לעומת כל המקורות הללו, ידועים דברי הרמב"ם באגרת

תימן, שם הוא שולל את האפשרות שמשיח יהיה בחוץ לארץ, ואומר כי "בתחילה יראה בארץ ישראל, כי בארץ ישראל תהיה תחילת היראותו". אך בספר ההלכות שלו הוא אינו מזכיר דבר בענין זה. וראה גם אוה"ח הקדוש פ' ראה טו, ו. הדיעות השונות שנשמנו בס' ימות המשיח ע' 180 ואילך, ס' הנה ימים באים ח"א פ' וארא. ואכ"מ.

The Signs: The *Rebbe* explains that the signs to identify *Moshiach* in this story are that he sits among the poor who suffer from illnesses, because "**Moshiach** is in the time and place of **Galus**, and in a state of *Galus*, suffering from the pains of the *Galus*." And the reason why *Moshiach* removes only one bandage at a time, bandages it up, and only afterwards removes a second bandage, is because *Moshiach* "Impatiently and eagerly waits to reveal himself." Meaning that *Moshiach* does not just arrive at the time of *Geula*, but suffers together with the *Yidden* through the time of *Galus*, as he looks forward anxiously to be revealed.

WHY IS MOSHIACH PRESENT DURING THE TIME OF GALUS?

On a basic level, it is understood that *Moshiach* is present among us during the time of *Galus* because the *Geula* can occur in every generation and at any moment. As *Moshiach* answered *Rabbi Yehoshua ben Levi*, "Today (if you will listen to His voice)," therefore, "in every generation, there must be one who is worthy if they merit it."

In the *Rebbe's* words, "And, of course, the necessity for this is simple: since when the *Yidden* do *Teshuvah*, they are 'immediately redeemed'... it is essential that *Moshiach* be prepared immediately after the moment of the destruction so that the *Geula* can take place – 'immediately' when they do *Teshuvah*."

WHY IS MOSHIACH PRESENT IN THE LOCATION OF GALUS?

In *Sefer Hoshea*, it is written, "And the children of *Yehuda* and the *Beni Yisroel* shall be gathered together, and they shall appoint for themselves one head, and they shall go up from the land..." The *Radak* explains that "they shall appoint for themselves one head" refers to *Melech HaMoshiach*, and "they shall go up from the land" means that they will come from the land of their exile to their land, *Eretz Yisroel*. This indicates that *Moshiach* is present in *Chutz La'aretz* with the *Yidden*, and from there, he brings them to *Eretz Yisroel*.

Continued on p. 23

☞ **משיח בכל דור:** בכל דור ישנו אחד מזרע יהודה שראוי להיות משיח וכשיגיע הזמן הקב"ה ישלח אותו להביא את הגאולה. הרבי הביא מקורות לכך מהברטנורא, החתם סופר והשדי חמד.

☞ **מלך המשיח מחכה לגאולה:** מלך המשיח סובל יחד עם בני ישראל ו"מצפה בקוצר רוח ובכליון עיניים להתגלות" וסופה של שלטון רומי (שבדורנו) ולכן הוא עומד תמיד מוכן באופן שברגע זה יוכל להתגלות.

☞ **משיח בזמן ומקום גלות:** הסיבה שמשיח נמצא עמנו בזמן הגלות הוא משום שהגאולה יכול לבוא בכל רגע ולכן משיח עומד מוכן להביא את משיח. בנוסף הסיבה למה משיח נמצא עמנו במקום הגלות הוא משום שהוא מכין את עם ישראל בגלות לזמן הגאולה ומשם מגיע הגאולה.

the *Yidden* and bring them back to the path of *Torah* and *Mitzvos*. Therefore, it is clear that *Moshiach's* presence should be where the majority of the *Yidden* are located, which is in *Chutz La'aretz*. There he brings them closer to *Yiddishkeit*, offers encouragement, and when the time for the *Geula* arrives, he will bring the *Geula* and go up with them to *Eretz Yisroel*.

- ∞ **Moshiach in every generation:** In every generation, there is someone from the lineage of *Yehudah* who is worthy of being *Moshiach*, and when the time comes, *Hashem* will send him to bring the *Geula*. The *Rebbe* brought sources for this from the *Bartenura*, the *Chsam Sofer*, and the *Sedi Chamad*.
 - ∞ **Moshiach waits for the Geula:** *Moshiach* suffers together with the *Yidden* and "eagerly anticipates with shortness of breath and dimming eyes for his revelation" and the end of the Roman rule (in our generation), therefore he is always prepared and ready to be revealed at any moment.
 - ∞ **Moshiach in the time and place of Galus:** The reason *Moshiach* is with us during the **time** of *Galus* is because the *Geula* can come at any moment, and so the *Moshiach* is always prepared to bring the *Geula*. Additionally, the reason *Moshiach* is with us in the **place** of *Galus* is because he prepares the *Yidden* in *Galus* for the time of the *Geula*, and from there the *Geula* comes.
-

Continued from p. 21

The question then comes up: Why is *Moshiach* present with the *Yidden* already in the time of *Galus*?

The reason why *Moshiach* resides in *Chutz La'aretz* and in *Galus* can be understood from what the *Rebbe* says, which is based on the words of the *Rambam*. The *Rambam* states that before *Moshiach's* complete revelation, he will be a great leader who will spread *Yiddishkeit* among

ביאת אליהו

אליהו - מבשר הגאולה

חז"ל קבעו אשר לפני ביאת המשיח יבוא אליהו ויבשר את הגאולה. וכמו שכבר נאמר במלאכי¹: "הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלֵחַ לְכֶם אֶת אֱלִיהוּ הַנִּבְיָא לְפָנַי בּוֹא יוֹם ה' הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא. וְהָשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אָבוֹתָם". הגמרא במסכת עירובין² לומדת מפסוק זה, שביאתו של אליהו תהיה יום קודם ביאת משיח ("לפני בוא יום ה' הגדול") בשביל לבשר על הגאולה³.

הרמב"ם כותב בפירוש המשניות שלו⁴, שביאת אליהו כבר נשמעה ממש רבינו בעצמו: "לא נשמע ממש רבינו ע"ה זה הלשון, אבל נשמע ממנו זה הענין. לפי שמשנה סיפר בביאת המשיח... ושיקדים אותו האיש לישר לו הארץ, והוא אליהו". דהיינו שביאתו של אליהו היא הקדמה לביאתו של משיח, על-ידי שהוא מכין את העולם להיות ראוי לזמן הגאולה ("לישר לו הארץ").

אחד הטעמים לזה שאליהו יזכה לבשר על הגאולה הוא משום שבזמן שפנחס בן אלעזר (פנחס זה אליהו⁵) הרג את זמרי כשחטא עם המדינית, אמר הקב"ה⁶: "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום". ופירש בתרגום יונתן בן עוזיאל שהקב"ה נשבע לפנחס שבשכר מעשיו שקנא לה' יחיה לעולם ויבשר על הגאולה⁷.

(1) ג, כג-ד.

(2) עירובין מג, א-ב.

(3) פירוש רש"י בעירובין שם.

(4) עדיות פרק ח משנה ז' (במשנה שם מובא: "אמר ר"י מקובל אני... הלכה למשה מסיני, שאין אליהו

הנביא בא... אלא וכו'". על כך מפרש הרמב"ם כמו שמובא בפנים).

(5) מדרש פרקי דרבי אליעזר פרק מז ועוד.

(6) במדבר כה, יב.

(7) ראה גם מדרש אגדה במדבר פרק כה.

3

THE COMING OF *ELIYOHU HANAVI*

ELIYOHU - ANNOUNCING THE *GEULA*

Chazal determined that before *Moshiach* comes, *Eliyohu Hanavi* will come and announce the good news of the *Geula*. As it was already said by the *Navi Malachi*, “Behold, I will send you *Eliyohu* the *Navi* before the coming of the great and awesome day of *Hashem*, that he may turn the heart of the fathers back through the children, and the heart of the children back through their fathers.” The *Gemara* (*Eiruvin* 43a, 43b) learns from this *Possuk* that *Eliyohu Hanavi* will come one day before the coming of *Moshiach* (“before the coming of the great day of *Hashem*”) to announce the good news of the coming of *Moshiach*.

The *Rambam* writes in his *Pirush Hamishnayos* that the coming of *Eliyohu Hanavi* has already been foretold by *Moshe Rabbeinu* himself. As the *Rambam* writes, “Although *Moshe Rabbeinu* did not use the exact wording, the concept of *Eliyahu's* arrival was conveyed. Since **Moshe** talked about the coming of **Moshiach**... and that the man will precede him to straighten the land for him, and this [man] is **Eliyohu**.” Meaning that the coming of *Eliyohu* is a preparation for the coming of *Moshiach*, by preparing the world to be suitable for the time of the *Geula* - “to prepare the land for him.”

One of the reasons that *Eliyohu Hanavi* will merit to announce the good news of the *Geula* is as a reward for the actions of *Pinchas*. The *Midrash*

זמן הבשורה

בעת שאנו מציירים לעצמנו איך תהיה התחלת הגאולה, בדרך כלל אנו מציירים תמור נה שיום אחד נשמע את אליהו הנביא מכריז על ביאת המשיח, ולאחרי זה (ביום הבא) תתחיל הגאולה וכולנו נעלה לארץ ישראל ויהיה אז בית המקדש. אמנם לפועל נראה שלא דווקא שסדר הדברים יהיה כן.

ובהקדים: כמו בכל דבר ביהדות, אם אנו רוצים לדעת מה ואיך משהו צריך להעשות, אז צריך לבדוק בספרי ההלכה המדברים על כך. כשם שיש ללמוד את ספרי הלכה כמו השולחן-ערוך בכדי לדעת הלכות שבת, ציצית, כשרות, מילה, תפילין וכיוצא בזה, כך גם לגבי תהליך הגאולה, אם אנו רוצים לדעת מה בדיוק להאמין, אי אפשר לבסס את הידע שלנו רק על מדרשים וגמרות (ובפרט שיש הרבה שיטות וסתירות בגמרא ומדרשים), אלא אנו חייבים לבדוק בספרי ההלכה המדברים על ביאת המשיח וסדר הדברים בזה⁸.

בהלכות מלכים⁹, הרמב"ם כותב אודות סדר ביאתו של אליהו. וזה לשונו: "ראה מפשוטן של דברי הנביאים שבתחילת ימות המשיח תהיה מלחמת גוג ומגוג, ושקודם מלחמת גוג ומגוג יעמוד נביא לישראל ולהכין לבם, שנאמר הנה אנכי שולח לכם את אליה וגו', ואינו בא ... אלא לשום שלום בעולם... ויש מן החכמים שאומרים שקודם ביאת המשיח יבא אליהו. וכל אלו הדברים וכיוצא בהן לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו... אין סידור הוויית דברים אלו ולא דקדוקיהם עיקר בדת"¹⁰.

דהיינו שהרמב"ם מביא כאן שתי דיעות בענין ביאת אליהו: לדעה אחת ביאת אליהו תתרחש לפני מלחמת גוג ומגוג, ואילו לדעה השנייה ביאת אליהו תתרחש לפני ביאת המשיח.

ביאת המשיח וביאת אליהו

מדברי הרמב"ם האמורים נראה ברור, שביאת המשיח אינו תלוי בביאת אליהו.

ביאור הדברים¹¹:

(8) ראה בארוכה לקו"ש ח"ה ע' 149 הערה 51.

(9) פ"ב ה"ב.

(10) רמב"ם שם. וראה לקו"ש ח"ט ע' 533, לקו"ש ח"ט ע' 418, וראה תורת מנחם התוועדיות תשמ"ג ע' 1312 ועוד.

(11) סוגיא זו מסובכת ביותר, ולא באנו לקבוע בזה מסמרות, ובפרט שיש אריכות גדול בשיטות השונות

בזה ובהבנת דברי הרבי בזה (ראה סוגיות בגאולה (תשנ"ו) ע' 21 ואילך. קובץ הערות וביאורים גליון תתרחש ע' 10 ואילך ועוד). בכל זאת להלן בפנים הובא (בקיצור) ביאורי הרבי בנושא זה כפי הבנתנו.

tells us that *Pinchas* is *Eliyohu*. When *Pinchas* the son of *Elazar* killed *Zimri* (when *Zimri* sinned with the Midianite woman), *Hashem* said about *Pinchas*, “Therefore, say, ‘I hereby give him My Covenant of Peace.’” This is interpreted in the *Targum* (Translation) of *Yonasan ben Uziel* that *Hashem* swore to *Pinchas* that as a reward for his deeds which he did zealously for *Hashem*, he would live forever and herald the *Geula*.

THE TIME OF THE GREAT NEWS

When we picture what the beginning of the *Geula* will look like, we usually imagine that one bright day we will hear *Eliyohu Hanavi* announcing the coming of *Moshiach*, and then, the very next day, the *Geula* will begin, and we will all go up to *Eretz Yisroel* and have then the *Beis Hamikdosh*. However, it seems that not necessarily will the practical order of events be so.

To preface: Just as with everything in *Yiddishkeit*, if we want to know how something is supposed to be done, we need the halachic sources which speak about that subject. Just like we need to learn the *Seforim* of *Halacha* like the *Shluchan Aruch* in order to know the laws of *Shabbos*, *Tzitzis*, *Kashrus*, *Bris Milah*, *Tefillin*, and so on, we also need to refer to the *Seforim* of *Halacha* to learn about the process of the *Geula*. If we seek to understand what to believe, we cannot rely solely on *Midrashim* and *Gemaras*, particularly due to the existence of diverse opinions and contradictions on this subject. Instead, we must consult the *Seforim* of *Halacha* that specifically address the coming of *Moshiach* and the sequence of events that will unfold.

In *Hilchos Melachim* (Laws of Kings), the *Rambam* writes about the order of events regarding the coming of *Eliyohu*: “We see from the simple meaning of the words of the *Nevi'im* that at the beginning of *Moshiach's* times there will be the war of *Gog* and *Magog*. Before that war, a *Navi* will arise to straighten *Bnei Yisroel* and prepare their hearts [for the *Geula*]. As it says, Behold I am sending to you *Eliayahu HaNavi*. He will only come to bring peace to the world. There are *Chachamim* who say that before the coming of *Moshiach*, *Eliyahu* will come. No one knows how any of these things will happen until they actually happen. The order of these events and their precise details are not considered fundamental principles of faith.”

הנה לפי השיטה הראשונה שהביא הרמב"ם, (שכנראה שהרמב"ם פסק כמותה¹²), ביאת אליהו הוא לפני מלחמת גוג ומגוג. ולפי שיטת הרמב"ם במקום אחר¹³, נראה שזמן מלחמת גוג ומגוג יהיה זמן מה לאחר התגלות המשיח (באמצע הזמן של 'חזקת משיח', שאז משיח ילחום מלחמת ה'). ואם-כן יוצא שביאת אליהו תהיה זמן מה לאחר התחלת פעולות המשיח, (דהיינו לאחר הזמן ש"יעמוד מלך מבית דוד וכו' ויכוף כל ישראל וכו'").

וכן הוא ביתר שאת לפי שיטה השנייה שהביא הרמב"ם, שאליהו הנביא יבוא "קודם ביאת משיח", שהפירוש בזה הוא¹⁴ שאליהו הנביא יבוא קודם שמלך המשיח ינצח במלחמת גוג ומגוג, אבל אחרי התחלת פעולותיו של מלך המשיח. מכאן אנו רואים שיתכן מצב שמשיח כבר בא והתחיל לפעול בעולם עוד קודם הבשורה של אליהו הנביא על ביאת משיח.

ועפ"ז יוצא שלפי הלכה, לא דווקא שהבשורה של אליהו הנביא על ביאת המשיח תהיה הדבר הראשון בתהליך הגאולה, אלא יכול להיות שתחילת תהליך הגאולה כבר יקרה, ורק תקופת זמן אחר כך יבוא אליהו.

משום סיבה זו היה אפשרי לרבי עקיבא (וחכמי דורו) לחשוב על בר כוכבא שהוא משיח, אף על פי שאליהו לא בא עדיין לבשר הגאולה, כיון ש"אינו ברור ברז"ל יום ביאת אליהו בדיוק, אם קודם גילוי הראשון דמשיח או קודם נצחונו במלחמה או קודם שיוודו בו הכל וכיוצא בזה. ולכן היה מקום לומר על בר כוכבא שהוא משיח¹⁵.

בנוסף לכל האמור לעיל, הרי הרמב"ם מסיים שם שלפועל לא ידע אדם איך יהיה עד שיהיה, דהיינו שאינו ידוע מתי בפועל יבוא אליהו וכו'¹⁶. ואם-כן מובן ביתר שאת, איך שאי-אפשר לומר ולקבוע שביאת המשיח תלוי בביאת אליהו.

12) לקו"ש ח"ה ע' 419 בהערה ד"ה כי. הדרן על הרמב"ם תשמ"ז ס"ו.

13) אגרת תימן פ"ג: "ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע (ירמי' ל, ז) . . הוא רומז בזה למלחמת גוג ומגוג בהחלט, והיא תהי' זמן מה אחרי התגלות המשיח". וכן משמע מדברי הרמב"ם כאן, שמלחמת גוג ומגוג תהי' בתחילת ימות המשיח.

14) אג"ק ח"ב ע' רל"ג. וראה גם לקו"ש ח"ב ע' 184-5. שיחת ו' תשרי תשמ"ב, בשיחה הב' (ע"פ סרט הקלטה, בסביבות 28:00). הדרן על הרמב"ם תשמ"ז ס"ז.

אמנם להעיר שבמקום אחר, משמע שהרבי לומד באופן אחר, שלפי שיטה השנייה שהביא הרמב"ם, אליהו יבוא לפני ביאת המשיח, ומלחמת גוג ומגוג תהי' רק לאחר ביאת המשיח. ראה לקו"ש ח"ה ע' 419 בהערה ד"ה כי. תורת מנחם תשמ"ג ע' 1312 (אמנם הלשון שם הוא כנראה הוספת המניחים, ובהנחה באידיש לא הובא). אמנם הרבי מבאר שם, שנראה שהרמב"ם פסק כדיעה הראשונה, שמשיח יבוא לפני גוג ומגוג, ולא לפני ביאת המשיח. ואכ"מ.

15) התוועדות תש"י ח"א ע' א (דפוס תשנ"ג).

16) ראה תורת מנחם תשמ"ב ח"ב ע' 628.

The *Rambam* presents two opinions regarding the coming of *Eliyahu*: according to one view, *Eliyahu's* coming will occur before the war of *Gog* and *Magog*, while according to the second view, *Eliyahu's* coming will occur before the coming of the *Moshiach*.

THE COMING OF MOSHIACH AND THE COMING OF ELIYAHU

From the words of the *Rambam*, it seems clear that the coming of *Moshiach* is not dependent on the coming of *Eliyahu*.

Explanation:

According to the first approach brought by the *Rambam* (which it seems he ruled according to), *Eliyahu* will come before the war of *Gog* and *Magog*. According to the *Rambam's* view elsewhere, it appears that the time of the war of *Gog* and *Magog* will be some time after the coming of *Moshiach* (in the middle of the period of '*Chazakas Moshiach*,' when *Moshiach* will fight the war). Therefore, it turns out that the coming of *Eliyahu* will be some time after the beginning of *Moshiach's* actions (that is, after the time when "a king from the house of *David* will rise, etc., and compel all of Israel, etc.").

The same is even more evident according to the second approach brought by the *Rambam*, that *Eliyahu* will come "before the coming of *Moshiach*." This means that *Eliyahu* will come before *Moshiach's* victory in the war of *Gog* and *Magog*, but after *Moshiach* has already begun his actions. From here we see, that there can be a scenario where *Moshiach* has already come and started to act in the world even before *Eliyahu* announces the arrival of *Moshiach*.

So, it comes out that according to *Halacha*, the news of *Eliyahu Hanavi* about the coming of *Moshiach* may not necessarily be the first event in the process of redemption. It is possible that the beginning of the *Geula* process will occur beforehand, and only after a certain period of time will *Eliyahu* arrive.

For this reason, *Rabbi Akiva* (and other sages of his time) considered *Bar Kochba* to be *Moshiach*, even though *Eliyahu Hanavi* had not yet arrived to

אחכה לו בכל יום

גם מצינו עוד הסברים על זה באופנים אחרים:

(1) הגמרא אומרת במסכת עירובין¹⁷ שאליהו יבוא רק לבית דין הגדול (שבטבריא¹⁸) ורק להם הוא יודיע על ביאת המשיח. אם-כן מובן אשר מכך שלא שמענו את בשורת הגאולה אתמול, אין כל סיבה לומר שמשיח לא יכול לבוא היום משום שהרי הודיע כבר לבית דין הגדול.

(2) אם הגאולה תבוא באופן של "אחישנה" - קודם הזמן שנקבע על-ידי הקב"ה, אז אליהו יבוא ביחד עם משיח ולא לפניו¹⁹.

בקשר לכך יש לציין אל המסופר בגמרא²⁰ במסכת סנהדרין, שר' יהושע בן לוי שאל את משיח צדקנו "לאימת אתי מר", והשיב לו: "היום", ובהמשך הגמרא שם מוסבר שה' כוונה היא שמשיח יבוא "היום אם בקולו תשמעו"²¹.

הרבי לומד מתשובתו של מלך המשיח "היום אם בקולו תשמעו", שמכאן רואים, שאם בני ישראל הם במעמד ומצב של "בקולו תשמעו" משיח יכול לבוא תיכף ומיד באותו היום, ואף ש"לא אתא אליהו מאתמול"²².

(3) כיון שמשיח יכול לבוא בכל יום - "אחכה לו בכל יום שיבוא" - ואליהו הנביא צריך לבשר ביום שלפני זה על ביאת המשיח - הרי אליהו הנביא בא לטבריא בפועל ממש כל יום ומבשר על ביאת המשיח (במיוחד) לאלו שמחכים ומצפים לגאולה ועומדים במעמד ומצב של "אחכה לו בכל יום שיבוא"²³.

האם אליהו הנביא יכול לבוא בכל יום?

ערב שבת וערב יום טוב

הגמרא אומרת במסכת עירובין²⁴, שאליהו הנביא לא יכול לבוא בערבי שבתות ובערבי

(17) שם.

(18) ראה תורת מנחם תנש"א ח"ד ע' 48.

(19) תורת מנחם תשד"מ ח"א עמ' 63.

(20) צח, ב.

(21) תהלים צה, ז.

(22) תורת מנחם תשמ"ג ח"ב ע' 1159.

(23) ספה"ש ה'תנש"א ח"א ע' 38.

(24) שם. יש להעיר שכל השקו"ט דלהלן שייך מלכתחילה רק לפי המאן דאמר בעירובין, שהוא הדיעה

השנייה שברמב"ם הלכות מלכים, שהרמב"ם לא פסק כמותה.

announce the *Geula*. This is because "it is not clear in the words of *Chazal* precisely when *Eliyahu* will arrive - whether before the first revelation of *Moshiach*, or before his victory in the war, or before everyone accepts him, and so on. Therefore, it was possible to argue that *Bar Kochba* was *Moshiach*."

Furthermore, the *Rambam* concludes that in practice, no one can predict what will happen until it occurs. This means that we do not know precisely when *Eliyahu HaNavi* will arrive or any other events related to *Moshiach's* coming. Therefore, it becomes even more evident that it is not possible to definitively assert or establish that the arrival of *Moshiach* is contingent upon the arrival of *Eliyahu Hanavi*.

"I WILL WAIT FOR HIM EVERY DAY"

We also find other explanations [as to how we can expect *Moshiach* to come today, despite us not having heard *Eliyohu Hanavi's* announcement]:

The *Gemara* says in *Eruvin* that *Eliyohu* will only come to the *Beis Din Hagadol* (in *Teveria*) and inform only them about the coming of *Moshiach*. Therefore, it is possible that *Eliyahu* already informed the *Beis Din Hagadol* about the coming of *Moshiach*, even if we did not hear about it. Hence, the fact that we did not receive the announcement of the *Geula* yesterday does not mean that *Moshiach* cannot come today.

If the *Geula* will come in a manner of "*Achishena*" "I will rush it" - before the time that was predetermined by *Hashem*, then *Eliyohu* will come together with *Moshiach*, and not before him. In connection to this, we need to examine the well-known *Gemara* in *Ma-seches Sanhedrin*, where *Rabbi Yehoshua* asked *Moshiach*, "When will the master come?" And he answered him, "Today." The continuation of the *Gemara* explains that his meaning was that *Moshiach* will come "Today - if you listen to His voice."

The *Rebbe* learns from *Moshiach's* answer, "Today - if you listen to His voice," that if *Bnei Yisroel* are in a position of "listening to His voice," *Moshiach* can come immediately, that same day, even if "*Eliyahu* did not announce him yesterday."

יום טוב - מפני הטורח. היינו, שכיון שבני ישראל הם טרודים בהכנות לשבת או יום טוב, תהיה זו טרחה בשבילם אם אליהו יבוא לבשר אז על הגאולה.

אבל השאגת אריה כותב²⁵, שבגמרא זו מדובר רק על מצב שמישיח יבוא באופן של "אחישה" - קודם הזמן המיועד לגאולה, שאז הגאולה לא תבוא בערב שבת וחג. אבל אם הגאולה תבוא באופן של "בעתה", היינו הזמן שנקבע על-ידי הקב"ה לגאולה - גם אם בני ישראל אינם ראויים (ח"ו), אז אליהו יבוא אפילו בערבי שבת ויו"ט, כיון שאי אפשר לדחות את זמן קץ הגלות רק "מפני הטורח".

הרבי אומר²⁶, שלפועל בכל מקרה²⁷ אליהו יכול לבוא בערבי שבת וחג. אף-על-פי "ש"אין אליהו בא כו' בערבי שבתות כו' מפני הטורח", הרי בודאי מוותרים ישראל על ה"טורח" בשביל ביאת אליהו ומשיח! ועוד (ועיקר) - גם קושיא זו בטח תשבי יתרא²⁸.

שבת

אחד מהדברים האסורים בשבת הוא ללכת חוץ לעיר מרחק של אלפיים אמה, ואיסור זה נקרא איסור תחומין. ויש מחלוקת בגמרא²⁹ האם יש 'איסור תחומין' גם באויר שלמי עלה מעשרה טפחים מהקרקע של רשות הרבים או לא³⁰. ולפי זה אומרת הגמרא, שישנו ספק אם אליהו יכול לבוא בשבת, כיון שהוא מגיע מן השמים הרי יש ספק אם יש איסור ללכת מרחק של יותר מאלפיים אמה אם נמצאים למעלה מעשרה טפחים מהקרקע³¹.

למרות מה שכתוב בגמרא, הרבי אמר שבפועל יש לצפות לביאת אליהו בשבת, וכמו שמשמע בפירוש מלשוננו³²: "ויה"ר. . . שבעיצומו של יום השבת, יבוא "פנחס זה אליהו" . . . ותיכף ומיד ביאת דוד מלכא משיחא".

(25) בספרו טורי אבן, ר"ה יא, ב.

(26) ספה"ש ה'תשמ"ח ח"ב ע' 611 הערה 108.

(27) לא משנה אם הגאולה תהיה 'בעתה' או קודם הזמן.

(28) אותו הספק שישנו אודות ביאת אליהו בערב שבת ויו"ט, ישנו גם אודות ביאת המשיח בע"ש ויו"ט.

על כך ראה להלן בהרחבת ענינים'.

(29) עירובין שם.

(30) ראה שו"ע אדה"ז אורח חיים ח"ב סימן תד סעיף א.

(31) אותו הספק שישנו אודות ביאת אליהו בשבת, ישנו גם אודות ביאת המשיח בשבת. על כך ראה

להלן בהרחבת ענינים'.

(32) תורת מנחם תשמ"ז ח"ד ע' 23.

Since *Moshiach* can come every day, and we eagerly anticipate his arrival each day, *Eliyahu Hanavi* must announce the coming of *Moshiach* the day before. Therefore, *Eliyahu* comes to *Teveriah* every day and announces the coming of *Moshiach*, especially for those who await and hope for the *Geula* with the mindset of "I await his coming every day."

————— *Can Eliyohu come every day?* —————

EREV SHABBOS & YOM TOV

The *Gemara* in *Eruvin* mentions that *Eliyahu Hanavi* will not come on *Erev Shabbos* or *Erev Yom Tov* due to the hassle it may cause as the *Yidden* are occupied with preparing for *Shabbos* or *Yom Tov*.

However, the *Shaagas Aryeh* suggests that this *Gemara* only applies in a situation when *Moshiach* arrives "*Achishena*" or "I will rush it," meaning earlier than the predetermined time for the *Geula*. In such a case, *Eliyahu* will not arrive on *Erev Shabbos* or *Erev Yom Tov*. However, if the *Geula* arrives "*Be'itah*" or "in its time," even if the *Yidden* are not worthy, *Eliyahu* will come even on *Erev Shabbos* or *Erev Yom Tov*. This is because it is impossible to delay the end of *Galus* solely due to the hassle it may cause.

The *Rebbe* says that practically speaking, in any scenario, *Eliyohu* can come on *Erev Shabbos* or *Erev Yom Tov*. Even though we are told "that "*Eliyohu* will not come... on *Erev Shabbos*... because of the hassle," the *Yidden* will undoubtedly manage the hassle for the sake of *Eliyahu* and *Moshiach's* arrival. Furthermore, this question itself can be addressed and answered by *Tishbi (Eliyahu)*.

SHABBOS

One of the prohibitions on *Shabbos* is traveling a distance of two thousand *Amos* outside of the city, known as the prohibition of *Techum Shabbos*. There is a dispute in the *Gemara* as to whether the prohibition of *Techum Shabbos* applies in the air that is more than Ten *Tefachim* above the ground of a *Reshus Harabim* (public domain) or not. Therefore, the *Gemara* notes that there is uncertainty as to whether *Eliyahu* can come on

Continued on p. 35

☞ **המקור לביאת אליהו:** משה רבינו אמר אשר לפני ביאת המשיח יבוא אליהו להכין את העולם להיות ראוי לגאולה. חז"ל קבעו על-פי פסוק במלאכי אשר תפקידו הוא לבשר את בואו של המשיח. הסיבה שזכה לזכות זה הוא משום שקינא פנחס (זה אליהו) לה' במעשה זמרי.

☞ **מתי אליהו הנביא בא:** להלכה אליהו אינו מוכרח לבוא לפני תחילת הגאולה, אלא בשלב מאוחר יותר. לפי זה מובן למה ר' עקיבא חשב על בר כוכבא שהוא מלך המשיח אף שאלהו עדיין לא בישר על הגאולה.

☞ **איך אפשר לחכות כל יום למשיח:** גם יתכן אשר אליהו רק יבשר לבין דין הגדול, וכן משמע שזמן ביאתו יכול להשתנות (ותלוי על המעשים טובים של בני ישראל).

☞ **ערב שבת ויום טוב:** אפילו שהגמרא אומרת שאלהו לא יבוא בערב שבת ויום טוב (ואולי גם לא בשבת), אבל לפועל אליהו יכול לבוא כפי ששמע ממקורות שונים.

practically speaking, we can still hope for *Eliyahu's* arrival on *Shabbos*. This is apparent from the *Rebbe's* words, "May it be *Hashem's* Will... that on this very *Shabbos* day, '*Pinchos* who is *Eliyohu* will come... and immediately the arrival of *Moshiach*."

- ∞ **The source for Eliyahu's coming:** *Moshe Rabbeinu* stated that before the coming of *Moshiach*, *Eliyahu* will come to prepare the world to be worthy of redemption. *Chazal* determined, based on a *Passuk* in *Malachi*, that his role is to announce the coming of *Moshiach*. The reason he was granted this merit is because *Pinchas* (*Eliyahu*) showed zeal for *Hashem* in the act of *Zimri*.
 - ∞ **When does Eliyahu come:** According to *Halacha*, *Eliyahu* is not required to come before the beginning of the *Geula*, but at a later stage. This explains why *Rabbi Akiva* thought *Bar Kochba* was the *Moshiach* even though *Eliyahu* had not yet announced the *Geula*.
 - ∞ **How can we wait for Moshiach every day:** It is also possible that *Eliyahu* will only announce to the *Great Sanhedrin*, and it is implied that the time of his coming can change (and depends on the good deeds of the *Yidden*).
 - ∞ **Erev Shabbos and Yom Tov:** Although the *Gemara* states that *Eliyahu* will not come on *Erev Shabbos* and *Yom Tov* (and perhaps not on *Shabbos* either), in practice, *Eliyahu* can come as implied by various sources.
-

Continued from p. 33

Shabbos, as he arrives from the heavens, and there is doubt as to whether walking a distance of more than two thousand *Amos* is forbidden, even if it is more than ten *Tefachim* above the ground.

Despite what is written in the *Gemara*, the *Rebbe* says that

בית רבינו שבבבל

חיבור הבתי-כנסיות לעתיד לבוא

מקדש מעט בזמן הגלות

אחת עשרה שנים לפני חורבן בית המקדש הראשון, הגלה נבוכדנצר מלך בבל את יכניה מלך יהודה יחד עם עוד יהודים רבים ובתוכם ארבעה עשר אלף תלמידי חכמים ורבים מגדולי ירושלים, ביניהם היו גם מרדכי היהודי ויחזקאל הנביא. היהודים הגר לים לא הרגישו בחיבור שלהם להקב"ה כמו שהיה בבית המקדש (שהרי ענינו של בית המקדש הוא - מקום מיוחד להשראת השכינה בגילוי וכמו שנאמר בפסוק³³: "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם"). עכשיו שהם ירדו לגלות הם חשבו שהקב"ה עזב אותם והסיר את השגחתו מהם³⁴.

בקשר לכך נאמרו דברי נחמתו של הנביא יחזקאל אשר גם בזמן הגלות הקב"ה משגיח עליהם והשכינה נמצאת איתם. וכך נאמר בנבואתו: "וְאָהִי לָהֶם לְמִקְדָּשׁ מְעַט בְּאַרְצוֹת אֲשֶׁר בָּאוּ שָׁם".

בגמרא במסכת מגילה³⁵ דורשים חז"ל על פסוק זה, שבזמן הגלות, כשאין לנו בית המקדש, הקב"ה משרה את השכינה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. זאת אומרת שבנוסף לזה שהשכינה גלתה ביחד עם בני ישראל למקום הגלות, יש (יותר) השראת השכינה בבתי כנסיות ומדרשות.

(33) כה, ח.

(34) ראה מפרשים על אתר ועוד. בפרטיות ראה בפירוש המקרא המכונה בשם 'דעת סופרים' להרב חיים דב רבינוביץ ז"ל (אשר הרבי דיבר בשבחו - ראה: אג"ק שלו ח"כ סוף ע' רמב. שיחות קודש ה'תשכ"ח ח"א ע' 506).

(35) כט, א.

“THE HOUSE OF OUR TEACHER IN BAVEL”

— Connecting the Shuls in the Future —

A MINIATURE BEIS HAMIKDOSH DURING GALUS

Eleven years before the destruction of the first *Beis Hamikdosh*, *Nevuchadnetzar*, king of *Bavel*, exiled *Yechanya*, king of *Yehudah*, along with many other *Yidden*, including fourteen thousand scholars and many of the great men of *Yerushalayim*, such as *Mordechai* and *Yechezkel Hanavi*. In the absence of the *Beis Hamikdosh*, the exiled Jews did not feel as connected to *Hashem* as they did during the times of the *Beis Hamikdosh*. as it is said in the *Possuk*, "And make for me a *Mikdash*, and I will dwell among them", They thought that *Hashem* had abandoned them and removed His supervision from them.

In response to this, *Yechezkel* delivered a *Nevuah* of comfort, assuring the *Yidden* that even during the time of *Galus Hashem* watches over them and the *Shechinah* is with them. *Hashem* promises the *Yidden* in this *Nevuah*, "And I will be for them a small sanctuary in the lands where they have come."

The *Gemara* in *Megillah* explains that during *Galus*, when there is no *Beis Hamikdosh*, *Hashem* rests His *Shechinah* in *shuls* and study halls. This means that in addition to the *Shechinah* being in *Galus* together with the *Yidden*, there is also an increased presence of the *Shechinah* in *shuls* and study halls.

אמנם עיקר השראת השכינה בזמן הגלות היא במקום שבו גר נשיא הדור, וכמו שה' גמרא מפרטת³⁶: "בבבל היכא (נמצא - עיקר - השכינה)? אמר אביי בבי כנישתא דהוצל ובי כנישתא דשף ויתיב בנהרדעא" (בבית הכנסת שבעיר הוצל ובבית הכנסת שף ויתיב³⁷ שבנהרדעא)³⁸.

מה יקרה לבתי כנסיות כשתבוא הגאולה?

בזמן הגאולה יתקבצו כל הבתי כנסיות ובתי מדרשות (עם הקרקע שעליהם הם בנויים³⁹) לארץ ישראל⁴⁰, ויתחברו לבית המקדש השלישי⁴¹.

המהרש"א⁴² מסביר לפי זה את דברי המדרש, שבית המקדש השלישי יהיה גדול כמו ירושלים בזמן הזה, שזה יהיה על-ידי שכל הבתי כנסיות ובתי מדרשות יתחברו אל בית המקדש.

והמהרש"א מסיים: "ונמצא, עתה בגלות שאני עומד בבית הכנסת הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד".

הרבי מסביר, שסדר החיבור אל בית המקדש (איזה בית כנסת יהיה קרוב יותר אל בית המקדש), תלוי במידת הקדושה והשראת השכינה של הבתי כנסיות. בית כנסת שהייתה בו יותר השראת השכינה יהיה יותר קרוב אל בית המקדש, ובית כנסת שהייתה בו פחות השראת השכינה יהיה רחוק יותר.

בית רבינו שבבבל

השראת השכינה שבבית רבינו שבבבל - שהוא בית הכנסת של נשיא הדור - היא נע' לית הרבה יותר מהשראת השכינה שבשאר הבתי כנסיות ובתי מדרשות. שהרי הוא מקום המיוחד (אחד יחיד ומיוחד), שהוא תמורת המקדש שבירושלים ("המקום אשר יבחר ה'") שבו נמצא עיקר השראת וגילוי השכינה, ובלשון רש"י⁴³: "מקום שניכר בו שהיא שורה שם".

(36) שם.

(37) ביאור סיבת שם זה ראה פירש"י שם ד"ה דשף ויתיב.

(38) קונטרס בית רבינו שבבבל, ספה"ש ה'תשנ"ב ח"ב ע' 465.

(39) ספה"ש ה'תשמ"ט ע' 98-99.

(40) מגילה שם.

(41) במהרש"א שם.

(42) שם.

(43) פרש"י לעין יעקב שם.

In fact, the main dwelling of the *Shechinah* during *Galus* is in the place where the *Nassi* of the generation lives, and as the *Gemara* details: “Where in *Bavel* (does the Divine Presence reside)? *Abaye* said: In the ancient synagogue of *Huzal* and in the synagogue that was destroyed and rebuilt in *Neharde'a*.”

WHAT WILL HAPPEN TO THE SHULS WHEN THE GEULA COMES?

At the time of the *Geula*, all *shuls* and study halls will be gathered, along with the ground beneath them, to *Eretz Yisroel* and attached to the Third *Beis Hamikdosh*. The *Maharsha* explains that this will result in the *Beis Hamikdosh* being as large as *Yerushalayim* is today. This will be because all *shuls* and study halls will be attached to the *Beis Hamikdosh*.

The *Maharsha* concludes, that “this means, that now in *Galus* as I stand in a *shul*, it is the place of the future *Beis Hamikdosh!*”

The *Rebbe* further explains that the proximity of each *shul* to the *Beis Hamikdosh* will depend on the degree of *Kedusha* and *Shechinah* present in that *shul*. A *shul* with a higher degree of *Shechinah* revealed in it will be closer to the *Beis Hamikdosh*, while one with a lesser degree will be farther away.

Beis Rabbeinu Shebebabel

This is because it is the unique one and only place that takes the place of the *Beis Hamikdosh* in *Yerushalayim*, the place that was chosen by *Hashem*. In it is found the main manifestation of the *Shechinah*, like *Rashi* says, “the place where is it recognizable that it is dwelling there”.

The manifestation of the *Shechinah* in the *Beis Rabbeinu Shebebabel*, the *shul* of the *Nassi Hador*, is significantly greater than in other *shuls* and study halls. This is because it is the unique and the only substitute to the *Beis Hamikdosh* in *Yerushalayim*, the place that was chosen by *Hashem*. The main manifestation and revelation of the *Shechinah* can be found in it, as *Rashi* says, “the place where it is recognizable that it is dwelling there.”

ולכן גם לא יתכן שהשראת השכינה במדרגה זו תהיה בשני בתי כנסיות באותו הזמן, כיון שיש רק מקום אחד בכל זמן שבו בחר ה' שיהיה במקום השראת השכינה בבית המ־קדש. דבר זה גם מובן מדברי הגמרא. לאחר שאומרת הגמרא שהשכינה הנעלית נמצאת בבתי הכנסת בהוצל ובנהרדעא, היא מוסיפה ואומרת: "ולא תימא הכא והכא, אלא זמנין הכא וזמנין הכא".

כלומר: אל תאמר שעיקר השראת וגילוי השכינה הוא גם כאן וגם כאן, בשני המקומות (בבית הכנסת שבהוצל ובבית הכנסת "שף וית"ב" שבנהרדעא) בבת אחת. אלא שבאמת בתקופה מסויימת הייתה עיקר השכינה בהוצל ובתקופה אחרת בנהרדעא, אבל לא בשני המקומות יחד באותו הזמן, כי מוכרח להיות שהשכינה הנעלית נמצאת במקום אחד דווקא. שכן כמו שמקום בית המקדש היה במקום אחד ויחיד, כך גם מקום עיקר השכינה בגלות הוא רק במקום אחד ויחיד בלבד.

ולכן, גם בנוגע לחיבורו לבית המקדש השלישי, ה'בתי רבינו שבבבל' יתחברו באופן יותר מיוחד משאר הבתי כנסיות ומדרשות. שיהיו מחוברים ממש לבית המקדש (נוגעים ודבוקים בו ללא הפסק ביניהם), ועל ידם ובאמצעותם יהיו מחוברים לבית המקדש כל שאר בתי כנסיות ובתי מדרשות.

בית רבינו שבבבל האחרון

מעלה מיוחדת יש בבית הכנסת של נשיא דורנו - 770, שבנוסף לזה שהוא בית הכ־נסת של נשיא הדור שלכן השראת השכינה שם היא באופן הכי נעלה, הנה כיון שזהו ה'בית רבינו שבבבל' האחרון בגלות, הנה לא רק שיהיה מחובר לבית המקדש ממש, אלא יתר על-כן: משם תהיה גם גאולת השכינה, ששם מתגלה בית המקדש השלישי (שענינו השראת וגילוי השכינה) תחילה, ואחר-כך נעתק למקומו בירושלים. כלומר: בית המקדש השלישי ירד מן השמים במקום האחרון בו היה בית רבינו שבבבל ומשם הוא ישוב לירושלים.

למעלה מיוחדת זו מביא הרבי שני טעמים: טעם הראשון הוא, שגאולת השכינה מת־חילה מהמקום האחרון בו שרתה בזמן הגלות, וממילא גם התגלות בית המקדש (שענינו הוא גילוי השכינה בכל התוקף), תהיה במקום האחרון בו היה המקדש מעט העיקרי בזמן הגלות, ומשם ישוב בית המקדש לירושלים.

והטעם השני שבית המקדש ירד דווקא בבית רבינו שבבבל האחרון, משום שהוא גם המקום בו נמצא מלך המשיח בזמן הגלות ומשם ניתן הכוח להביא את הגאולה. ומכיון שכך, הרי הוא לא רק ה"מקדש מעט" העיקרי בבבל, אלא גם "מקום המקדש גופי" דלע־תיד", שבו יתגלה המקדש דלעתיד, ומשם ישוב לירושלים.

Therefore, it is impossible for this level of *Shechinah* to be in two *shuls* at the same time because at any given moment, only one place is chosen by *Hashem* as a substitute for the *Shechinah* that was present in the *Beis Hamikdosh*. This is also evident from the words of the *Gemara*, which state that the highest level of *Shechinah* was found in the *shuls* of *Hutzel* and *Nehardoa*. The *Gemara* adds that “One should not wonder how it could be ‘here’ and ‘there’. At some times, it was ‘here’, and at others, it was ‘there’.”

This means that one should not say that the main manifestation and revelation of the *Shechinah* was in both places, i.e., the *shul* in *Hutzel* and the *shul* of "*Shaf-Veyatziv*" in *Nehardoa*, at the same time. The truth is that during a certain period, the *main Shechinah* was in *Hutzel*, and during a different period, it was in *Nehardoa*. It was not in both places simultaneously because the highest level of *Shechinah* is specifically found in only one place. Similarly, just as the location of the *Beis Hamikdosh* was in one sole place, the location of the *Ikar Shechinah* in *Galus* is also only in one place.

Therefore, regarding its connection to the third *Beis Hamikdosh*, the "*Beis Rabbeinu Shebebovel*" will be uniquely connected compared to other *shuls* and study halls. It will be physically attached to the *Beis Hamikdosh*, without any separation, and through it, the other *shuls* and study halls will also be connected to the *Beis Hamikdosh*.

THE LAST BEIS RABBEINU SHEBEBAVEL

In addition to being the *shul* of the *Nassi Hador*, which gives it the highest level of *Shechinah*, 770 has another unique advantage. As the final *Beis Rabbeinu Shebebavel* in *Galus*, it will not only be connected to the *Beis Hamikdosh*, as stated earlier, but the *Geula* of the *Shechinah* will also originate from there. The manifestation of the *Shechinah* in the third *Beis Hamikdosh* will be first revealed in 770 and then transferred to its final place in *Yerushalayim*. This means that the third *Beis Hamikdosh* will descend from the heaven in the last *Beis Rabbeinu*, and from there, it will return to its rightful place in *Yerushalayim*.

This unique distinction comes for two reasons:

1. The *Shechinah* will be redeemed from the place where it was last manifested in *Galus*. Therefore, the revelation of the *Beis Hamikdosh* (the rev-

מעלה מיוחדת נוספת שיש בבית רבינו שבדורנו היא המעלה שמבית זה מפיצים את תורת החסידות בכל העולם, "אשר ע"י הפצתה חוצה, פועלים ביאת מלכא משיחא"⁴⁴.

"עומד על גג בית המקדש"

במדרש ילקוט שמעוני⁴⁵ מתארים חז"ל את התגלות המשיח בדרך זו: "בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית-המקדש, והוא משמיע להם לישראל ואומר, ענווים הגיע זמן גאולתכם". בהשקפה ראשונה, אין הדבר מובן: לאחר שבית המקדש נבנה, ומלך המשיח עומד כבר על גג... מה הצורך להכריז ש"הגיע זמן גאולתכם"?

מסביר על כך הרב⁴⁶, כי כוונת המדרש היא לתקופה שלפני הגאולה, וההבנה של המושג "על גג בית המקדש", היא - מקום שבתו של משיח בחוץ-לארץ: כשם שגג בית המקדש לא נתקדש בקדושת בית המקדש עצמו⁴⁷, כך חוץ-לארץ לא נתקדשה בקדושת ארץ ישראל. ומשם, ממקום הימצאו בגלות, מכריז משיח ואומר: "ענווים, הגיע זמן גאולתכם!".

ב'קונטרס בית רבינו שבבבל' הרבי מוסיף ומבאר את ההדגשה בדברי המדרש "בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית-המקדש", שהכוונה "על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ שהוא במקום המקדש בירושלים"⁴⁸.

(44) על כל הנ"ל, ראה בארוכה בספה"ש ה'תשנ"ב ח"ב ע' 465 - 468 ובהערות שם.

(45) ישעיה רמז תצט.

(46) ספה"ש ה'תשנ"א ח"א ע' 139 הערה 108.

(47) ראה פסחים פה, סע"ב.

(48) ספה"ש ה'תשנ"ב ע' 468 הערה 38.

elation of the *Shechinah* in its fullest) will also be in the last place where there was the main *Mikdash Me’at* in *Galus*. From there, it will be moved to *Yerushalayim*.

2. The reason why the *Beis Hamikdosh* will come down specifically in the most recent *Beis Rabbeinu* is that this is where *Moshiach* was found during the times of *Galus*, and from there, the *Koach* was given to bring the *Geula*. It’s not only the main *Mikdash Me’at* in *Bavel*, but it’s also the “actual place of the *Beis Hamikdosh* of the future”, and therefore the future *Beis Hamikdosh* will be revealed there, before moving to *Yerushalayim*.

An additional unique distinction that this *Beis Rabbeinu* of our generation has over previous generations is that from this location *Toras Ha-chassidus* is being spread to the entire world, as we know that “through spreading the wellsprings outwards, we bring *Moshiach*.”

“STANDING ON THE ROOF OF THE *BEIS HAMIKDOSH*”

In the *Midrash Yalkut Shimoni*, *Chazal* describe the revelation of *Moshiach* in the following manner: “At the time that *Moshiach* will come, he will stand on the roof of the *Beis Hamikdosh*, and he will tell the *Yidden*: Humble ones, the time for your Redemption has arrived!” At first glance, this description may seem puzzling. After the *Beis Hamikdosh* is already built, and *Moshiach* is already standing on its roof, what’s the point of the proclamation of “the time for your Redemption has arrived”?!

The *Rebbe* explains that the *Midrash* is referring to the time *before* the *Geula*. The expression “on the roof of the *Beis Hamikdosh*” is referring to the place where *Moshiach* is located in *Chutz La’aretz*. The same way the roof of the *Beis Hamikdosh* doesn’t have the same holiness as the *Beis Hamikdosh* itself, so too, *Chutz La’aretz* doesn’t have the same holiness as *Eretz Yisroel*. Therefore: from there, from *Chutz La’aretz*, where *Moshiach* was located during *Galus*, he will proclaim, “Humble ones, the time for your Redemption has arrived!”

In the *kuntres* “*Beis Rabbeinu Shebibavel*,” the *Rebbe* adds and explains the emphasis of the *Midrash* “At the time when *Moshiach* come, he will stand on the roof of the ***Beis Hamikdosh***.” It refers to “the roof of the *Mikdash Me’at* in *Chutz La’artez*, which takes the place of the *Mikdash* in *Yerushlayim*.”

- ☞ **מקדש מעט בזמן הגלות:** בזמן הגלות השכינה נמצאת עמנו, ובפרט בבתי כנסיות ובתי מדרשות, ובאופן מיוחד ב"בית רבינו שבבל".
 - ☞ **בתי כנסיות לעתיד:** לעתיד לבוא יבואו כל הבתי כנסיות יבואו לארץ ישראל ויתחברו לבית המקדש. סדר חיבורם תלוי במדרגת הקדושה של המקום.
 - ☞ **בית רבינו שבבל:** בבית רבינו שבבל שוכנת עיקר השראת השכינה, ובכל תקופה יש רק בית רבינו שבבל אחד. לכן יהיו מחוברים ממש לבית המקדש לעתיד לבוא.
 - ☞ **בית רבינו שבבל האחרון:** המעלה של בית רבינו שבבל האחרון הוא שמשם יתחיל הגאולה, משום שהגאולה באה מהמקום האחרון בו שרתה השכינה בגלות ודווקא משם הגיע הכוח להביא את הגאולה ובמיוחד על-ידי הפצת המעיינות של החסידות.
 - ☞ **ענווים הגיע זמן גאולתכם:** הצורך שמלך המשיח יכריז ש"הגיע זמן גאולתכם" הוא דווקא ממקום הימצאו בגלות (מקדש מעט שבחו"ל).
-

— Summary —

- ∞ **Miniature Temples during Galus:** During *Galus*, the *Shechina* is with us, particularly in *Shuls* and study halls, and especially in the "*Beis Rabbeinu She'b'Bavel*".
 - ∞ **Shuls in the future:** In the future, all *Shuls* will come to *Eretz Yisroel* and be connected to the *Beis Hamikdosh*. The order of their connection depends on the level of holiness of the place.
 - ∞ **Beis Rabbeinu She'b'Bavel:** The main dwelling of the *Shechina* is in *Beis Rabbeinu Shebebovel*, and in every generation, there is only one *Beis Rabbeinu Shebebovel*. Therefore, they will be directly connected to the *Beis Hamikdosh* in the future.
 - ∞ **The last Beis Rabbeinu:** The advantage of the last *Beis Rabbeinu Shebebovel* is that the *Geula* will begin from there, as the *Geula* comes from the last place where the *Shechina* resided in *Galus*, and specifically from there the power to bring about the *Geula* comes, especially through the spreading of *Chassidus*.
 - ∞ **"Humble ones, the time for your redemption has arrived":** The need for the *Moshiach* to announce "the time for your redemption has arrived" is specifically from the place of their existence in *Galus* (miniature Temples abroad).
-

עבודת דור השביעי

סיום העבודה

כבר הוסבר בארוכה אשר סיבת ומטרת בריאת העולם הן ש"נתאוהה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים¹. היינו שבעולם הגשמי והחומרי ישכון ויתגלה הגילוי האלוקי האין-סופי, וזה יקרה בשלימות בגאולה האמיתית והשלימה.

במתן תורה שאז התבטל הפירוד והגזירה בין העליונים (רוחניות) ובין התחתונים (גשמיות), הפך הרעיון הזה למטרת העבודה שלנו בעולם והשאיפה שלנו, לפעול על העולם ולהכינו למצב של דירה בתחתונים בגאולה השלימה.

אבל נשאלת השאלה: מה מיוחד בתפקידו של דורנו לגבי כל שאר הדורות? מהי הסיבה שדורנו הוא הדור האחרון של הגלות והדור הראשון של הגאולה, שמביא לתכלית הבריאה - "דירה בתחתונים"?

דור השביעי - תפקידו גאולה

במאמר החסידות הראשון² בעת קבלת הנשיאות, ביאר הרבי, שמשנה רבינו זכה להוריד השכינה במשכן - בגלל היותו שביעי לאברהם אבינו, ועל דרך זה, אנו דור השביעי לכ"ק אדמו"ר הזקן נבחרנו, שעבודתנו היא להשלים ולסיים את הורדת השכינה באופן קבוע ונצחי בגאולה השלימה, שעל-ידי-זה ממלאים את התכלית של בריאת העולם "נתאוהה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים" בביאת המשיח.

ובשיחת כ"ח סיון תנש"א הרבי ביאר³ אשר דורנו, דור השביעי, הוא כנגד ספירת המ-

(1) ספר התניא - פרק ל"ו.

(2) סה"מ מלוקט ח"א ע' ב ואילך.

(3) ספה"ש ה'תנש"א ע' 642. ראה שם בהערה 73: "ויל"ל שכל דורנו האנשים נשים וטף הוא ספירת המלכות".

ולהעיר שמילים אלו נכתבו בגוף כתי"ק של הרבי (ראה "עלי ההגהה" חוברת יב ע' 15 שיו"ל ע"י מערכת "מפתח").

5

THE AVODAH OF THE SEVENTH GENERATION: COMPLETING THE WORK

It was already explained at length that the purpose and goal of creating the world was that “*Hashem* desired to have a *Dira B'Tachtonim*,” that the Infinite G-dly revelation should rest and be revealed in this physical and material world. This will be fully realized during the complete and final *Geula*.

After *Matan Torah*, the separation between the upper, spiritual realms and the lower, material realms was eliminated. From that point onward, our purpose in this world and our ambition have been to influence the world and make it a *Dira B'tachtonim*, ultimately leading to the complete *Geula*.

The question is: What sets the mission of our generation apart from previous generations? Why is our generation considered the final generation of *Galus* and the first generation of the *Geula*, responsible for fulfilling the purpose of creation - the *Dira B'Tachtonim*?

MISSION OF THE (7TH) GENERATION: GEULA

In his first *Ma'amar* upon accepting the *Nesius*, the *Rebbe* explained that *Moshe Rabbeinu* merited to bring the *Shechinah* down into the *Mishkan* because he was the seventh generation from *Avraham Avinu*. Similarly, we are the seventh generation from the *Alter Rebbe* and we were chosen that our *Avodah* will complete and finish drawing down the *Shechinah* in a permanent and enteral way, with the complete *Geula*, by completing the pur-

לכות. וענינו של ספירת המלכות הוא להביא למטה ובגלוי את כל העניינים הכי נעלים. ולכן השליחות של דורנו הוא להביא את הגאולה בפועל ובגשמיות.

וכן בהתוועדויות במשך כל השנים מעורר הרבי ללא הרף אשר דורנו זה הוא הדור האחרון לגלות (וכלשונו הקדוש בשנים האחרונות: "דור האחרון לגלות ודור הראשון לגאולה"), ושאונו משלימים את ה"מעשינו ועבודתנו" של כל היהודים במשך כל הדורות, ומביאים את העולם לשלימותו ולמטרת בריאתו, בגאולה שלימה בגשמיות העולם.

והרבי מדגיש⁴, שתפקיד זה המוטל עלינו, אינו דבר התלוי ברצוננו או בבחירתנו - כי אם בבחירת ה' בדורנו אנו לעשות עבודה זו.

דורנו - המכה בפטיש

ידוע הכלל אשר "אין המצוה נקראת אלא על שם גומרה"⁵. כך גם הוא אופן עבודת דורנו אשר על-ידי עבודה קטנה של גמר המלאכה בסיום עבודתנו בזמן הגלות, נחשב כאילו עשינו את כל המלאכה של הוצאת עם ישראל מהגלות אל הגאולה.

כפי שמצינו במלאכות שבת שאחת המלאכות היא מלאכה בשם: "המכה בפטיש"⁶. אף שלכאורה המכה בפטיש אינו עושה שום דבר, שהרי עיקר המלאכה כבר נעשתה, והוא רק מכה בפטיש וגומרה, מכל-מקום, הרי זו מלאכה חשובה כמו כל המלאכות.

כך גם מסביר הרבי בנוגע לעבודה בדורנו זה. ובלשונו של הרבי⁷: "כאשר משלימים בפועל את המלאכה שהתחיל משה רבינו ולא גמרה, הבעש"ט והרב המגיד לא גמרוה, ואדמו"ר הזקן ורבותינו נשיאינו הבאים אחריו לא גמרוה, ואילו הוא, על-ידי הפצת תורת החסידות, יגמור את העבודה להמשיך עיקר שכינה בתחתונים, שזוהי כוונת כל ההשתלשלות - הרי אף-על-פי שאינו אלא "מכה בפטיש", נחשב הדבר למלאכה, ולא עוד אלא שאין המצוה נקראת אלא על שם הגומרה".

"ובמילא צריכים אנו לידע גודל הזכות שניתנה לנו - שעל-ידי תנועה קלה יכולים אנו להשלים בפועל את כל העבודה שנעשתה במשך כל הדורות שלפנינו, שהרי כל העניינים העיקריים שהיו צריכים להתייגע עליהם נעשו כבר, ועכשיו יכולים אנו על-ידי תנועה קלה, ללא יגיעה גדולה, להרויח גם את כל מה שנעשה בדורות שלפנינו על-ידי ריבוי יגיעה, כיון שאין המצוה נקראת אלא על שם הגומרה".

(4) סה"מ מלוקט שם, אות ג.

(5) פרש"י עקב ח, ב. ועוד

(6) שבת עג, טע"א.

(7) משיחת פורים תשי"ג (תורת מנחם ח"ח ע' 48).

pose of creation, “*Hashem* desired to have for Himself a *Dira B’Tachtonim*,” with the coming of *Moshiach*.

In the *Sicha* of 28 Sivan 5751, the *Rebbe* explained that our generation, the seventh generation, corresponds to the *Sefirah* of *Malchus*. The concept of *Malchus* is to manifest and reveal the loftiest ideas. Consequently, **the mission of our generation is to tangibly actualize the Geula.**

Throughout the years, during the *Farbrengens*, the *Rebbe* constantly urged us that our generation is the last generation of *Galus*. The *Rebbe* would often use the expression “**the last generation of Galus and the first generation of Geula.**” When we complete the *Avodah* of the *Yidden* throughout all the generations, we will bring the world to its completion, and to the purpose of its creation, with the complete *Geula* in the physicality of the world.

The *Rebbe* stresses that this crucial mission is not contingent upon our personal will or choice. Rather, it is *Hashem’s* selection that has placed us in this generation, requiring us to undertake this *Avodah*.

OUR GENERATION - THE FINAL BLOW

There is a known rule that “the *Mitzvah* is called by the one who completes it.” This is true, too, in regard to the *Avodah* of our generation. Through our small *Avodah* of completing the work in *Galus*, we are considered to have done all the work of bringing the *Yidden* from *Galus* to the *Geula*.

One of the 39 *Melachos* of *Shabbos* is the *Melacha* of “the final hammer blow.” Seemingly, the final blow doesn’t do much; the main part of the work was already done, and this is just a final touch. However, it’s considered an important *Melacha* like all the other *Melachos*.

So too, the *Rebbe* explains, in regards to the *Avodah* of our generation. In the words of the *Rebbe*, “When we actually fulfill the task that *Moshe Rabbeinu* initiated but did not complete, which the *Ba’al Shem Tov* and the *Maggid* also did not complete, and further carried on by the *Alter Rebbe* and the subsequent *Rabbeim*, which entails completing the *Avodah* of bringing down the primary *Shechina* into the lowest world, the ultimate purpose which was the whole purpose of *Seder Hishtalshelus*, and us, through spreading *Chassidus*, accomplish this final stage, even though we

שינוי בעבודה בדור האחרון

הודעה זו - שדורנו הוא דור הגאולה - פועלת גם על אופן מעשינו ועבודתנו, ובלשונו של הרבי⁸: "אמנם במשך כל הדורות (גם בהתחלת זמנו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) הייתה עיקר ההדגשה על הפעולה דהפצת המעיינות חוצה, ולא (כל כך) על הבאת המשיח - אף שבכללות היה ידוע שהפצת המעיינות חוצה פועלת ביאת המשיח, ומזמן לזמן⁹ היו מזכירים ומדברים על ענין זה.

משא"כ כשהגיע הזמן שבו יצא כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בהכרזה "לאלתר לת' שובה לאלתר לגאולה" - ומוסיף והולך ועד עצם היום הזה, על - פי ציווי והוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אשר, "מה להלן עומד ומשמש אף כאן כו" - ההדגשה על הבאת הגאולה, ועד שכל פעולה ד"מעשינו ועבודתנו" (כולל בנוגע להפצת המעיינות חוצה) חדורה בכוונה - להביא את משיח צדקנו, מתוך ידיעה שזהו תפקידו המיוחד של דורנו זה - להביא את הגאולה."

ולכן צריך עכשיו גם להשפיע על אומות העולם. ובלשונו של הרבי¹⁰: "כיון שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, יש בו הדגשה מיוחדת על עבודתם של ישראל להשפיע על אומות העולם בכל עניני טוב, צדק ויושר על-ידי קיום שבע מצוות בני נח". שהרי ענין זה של פעולת "צדק ויושר" באומות העולם, הוא חלק מתהליך הגאולה.

לחיות משיח - לימוד עניני גאולה

בשיחות קודשו מבאר הרבי בארוכה את החידוש המיוחד של זמן זה - אשר מעתה מוטל עלינו להתחיל "לחיות עם משיח". בעמדנו בסמיכות ממש לגאולה, צריך כל יהודי להרגיל את עצמו לגאולה ו"להעמיד" עצמו במצב ורגש של גאולה. בעת שיהודי "חדור" עם הרגשה מוחשית של "זמן הגאולה" עם ההכרה שכבר "הגיע זמן הגאולה" ו"הנה זה מלך המשיח בא", מטבע הדברים שזה פועל עליו שעניניו ופעולותיו חדורים עם "אוירה" ורוח זו של הגאולה וימות המשיח¹¹.

ובלשונו של הרבי¹²: "להחזיר ההכרה וההרגשה שעומדים על סף ימות המשיח ממש, עד שיתחילו "לחיות" בעניני משיח וגאולה". אבל נשאלת השאלה: לפועל רואים שקשה

(8) ספה"ש ה'תשמ"ח ח"ב עמ' 629.

(9) ובפרט בהתוועדויות ד"ט כסלו, וכי"ב.

(10) ספה"ש ה'תש"נ ע' 157.

(11) ספה"ש ה'תנש"א ח"ב ע' 707.

(12) ספה"ש ה'תנש"א ח"ב ע' 692.

are merely applying the finishing touch, it is considered as actual labor. Furthermore, the merit of the mitzvah is attributed solely to the person who brings it to completion!"

"And obviously, we need to know the great *Zechus* that we were given, that through a small gesture, we can effectively bring to fruition the entire undertaking that was carried out by countless preceding generations. All the essential things that needed to be worked on were already taken care of. Now, through small, easy steps, without too much strain, we are able to "claim the rights" for all that was previously completed through strenuous effort, because a *Mitzvah* is called by the person who completes it."

The Change in the Avodah of the Last Generation

The Rebbe's declaration that our generation is the generation of the *Geula* also affects the approach of our *Avodah*. In the *Rebbe's* words, "Although throughout all of the generations (including the early years of the *Friediker Rebbe's* leadership) the primary focus was on disseminating the wellsprings of *Chassidus* outward, rather than specifically emphasizing the coming of *Moshiach*, it was understood in general that spreading the wellsprings of *Chassidus* would bring about the arrival of *Moshiach*. Occasionally, this concept would be mentioned or discussed

"However, when the time came, and the *Friediker Rebbe* came out with the proclamation of "Immediate *Teshuvah*, Immediate *Geula*" - which continues to become stronger and stronger until this very day, according to the command and directive of the *Friediker Rebbe*, who continues to lead the *Yidden* - the emphasis on bringing the *Geula*, to the point that every part of our *Avodah* (including also spreading the wellsprings of *Chassidus* outward) has become infused with the intent of bringing *Moshiach*, with the knowledge that this is the unique task of our generation - to bring the *Geula*."

Therefore, we also need to have an influence on the nations of the world now. In the *Rebbe's* words, "Since this generation is the last generation of the *Galus* and the first generation of the *Geula*, there is a special emphasis on the *Avodah* of *Yidden* to have an influence on the nations of the world in all matters of goodness, justice and integrity, through observing the

ליהודי לעורר בתוך עצמו את ההכרה וההרגשה הזו של "זמן הגאולה" ולפעול בעצמו "לחיות" עם משיח. מהי העצה לעורר את האדם להרגיש ו"לחיות משיח"?

על כך אומר הרבי¹³: "העצה לזה - על-ידי לימוד התורה בעניני משיח וגאולה, כי, בכח התורה לשנות טבע האדם שגם כאשר מצד הרגש שלו נמצא עדיין ח"ו מחוץ לענין הגאולה (כיון שלא יצא עדיין מהגלות פנימי), הרי על-ידי לימוד התורה בעניני הגאולה מתעלה למעמד ומצב של גאולה ומתחיל לחיות בעניני הגאולה, מתוך ידיעה והכרה והרגשה ש'הנה זה בא'".

כלומר: יהודי שלומד על המשיח - חי בעולם האמיתי מעין ימות המשיח¹⁴. הרבי מוסיף שיש אשר הלימוד בעניני גאולה ומשיח צריך להיות באופן שאין הוא נלמד כמו דבר רחוק ששייך אל העתיד - "הלכתא למשיחא", אלא "הלכה מעשה בפועל ברגע שלאחרי-זה"¹⁵.

מעלה נוספת בלימוד עניני גאולה ומשיח היא, שזוהי הדרך הישרה והקלה ביותר להביא את הגאולה במהרה¹⁶.

"לקבל פני משיח צדקנו"

כתוצאה מכך שאנו נמצאים בתקופה שכבר נגמרה כל העבודה והכל כבר מוכן לגאולה, הנה תוכן העבודה של היהודי בעת זו הוא - "לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש". דהיינו שאף שישנה נקודה משותפת בכללות עבודת ישראל בכל הזמנים כמו שאמרנו חז"ל "אני נבראתי לשמש את קוני"¹⁷, הנה מזמן לזמן, במשך הדורות, ישנו חידוש מיוחד בתוכן העבודה, שליוחות מיוחדת, שהיא ה"שער"¹⁸ שדרכה עוברים ומתעלים כל עניני העבודה של הדור.

ובלשונו של הרבי: "כלומר, כל הפרטים בעבודת השליחות, הפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, יהיו חדורים עם הנקודה - כפי שזה מוביל לקבלת משיח צדקנו"¹⁹.

(13) ספה"ש ה'תנש"א ח"ב ע' 692.

(14) ספה"ש ה'תשנ"ב ח"א ע' 39.

(15) ספה"ש ה'תנש"א ח"ב ע' 691.

(16) תורת מנחם ה'תנש"א ח"ג ע' 164.

(17) משנה וברייתא סוף מסכת קדושין.

(18) ראה ספה"ש קיץ ה'ט"ת ע' 22 וש"נ.

(19) ע"פ ספה"ש ה'תשנ"ב ח"א ע' 97 ואילך.

seven *Mitzvos for Bnei Noach*.” This is because the concept of influencing the nations to better “justice and integrity” is a part of the *Geula* process.

LIVING MOSHIACH - LEARNING ABOUT GEULA

In the *Sichos*, the *Rebbe* extensively explains the unique novelty of our time - the responsibility to begin "living with *Moshiach*." Given our close proximity to the *Geula*, every Jew must familiarize themselves with the *Geula* and immerse themselves in a state and feeling of *Geula*. When a *Yid* permeates himself with the tangible feeling of the times of *Geula*, with the recognition that “the time for *Geula* has arrived” already, and that “Behold, *Moshiach* is coming,” the nature of things is that it will have an effect on him that his behavior and actions will all be imbued with the “atmosphere” and spirit of *Geula* and *Moshiach*.

In the words of the *Rebbe*: “to instill the awareness and feeling that we are literally on the verge of *Yemos HaMoshiach*, until they will begin to “live” with the matters of *Moshiach* and *Geula*.”

But the question that arises is: In practical terms, we see that it is difficult for a *Yid* to arouse within himself the recognition and the feeling of being in the times of *Geula*, and to get himself to “live with *Moshiach*.” What is the advice given to inspire oneself to feel and live with *Moshiach*?

The *Rebbe*’s answers this: “And the advice for this - is through learning *Torah* on the topics of *Moshiach* and *Geula*, because the *Torah* has the power to change the nature of a person. So even if in his feelings he is still *Ch”v* found outside of the mindset of the *Geula* (since he has not yet left his *Galus Pnimi* - inner *Galus*), through learning *Torah* about *Geula* and *Moshiach*, he will rise up to a *Geula* state and begin to live in the world of *Geula*, with the knowledge and recognition and the feeling that ‘Behold, *Moshiach* is coming.’”

Meaning: A Jew who learns about *Moshiach* - lives in a true world, a taste of *Yemos HaMoshiach*. The *Rebbe* adds that learning about *Geula* and *Moshiach* should not be done as if it is something for the far-off future - “*Hilchesa Limeshicha*,” but rather as “*Halacha L’maaseh*”, practical in the next minute.

An additional advantage to learning *Inyonei Geula and Moshiach* is that this is the straightest and easiest way to bring the *Geula* quickly.

☞ **עבודת דור השביעי:** דורנו הוא דור השביעי לשושלת חב"ד וזכינו להיות "המכה בפטיש" של כל הדורות, אשר תפקידה להשלים ולסיים את הורדת השכינה למטה. כתוצאה מכך יש שינוי בדורנו - בכך שהדגש הוא על הבאת הגאולה. ולכן בדורנו צריך להשפיע גם על אומות העולם כחלק מתהליך הגאולה.

☞ **לימוד עניני גאולה ומשיח:** הדרך הישרה להביא את הגאולה, ולעורר בעצמנו את ההרגשה של "הנה זה משיח בא" ו"לחיות משיח" הוא על-ידי לימוד גאולה ומשיח.

☞ **לקבל פני משיח צדקנו:** חידוש מיוחד יש בדורנו, שתוכן העבודה היא לקבל פני משיח צדקנו.

advancements serve as a special mission or "gate" through which all matters concerning the *Avodah* of the generation are channeled.

In the words of the *Rebbe*: "Meaning, all the details in the *Avodah* of *Shlichus*, of spreading *Torah* and *Yiddishkeit*, and spreading the wellsprings [of *Chassidus*] outwards, should be infused with this point - that this will lead to welcoming in *Moshiach Tzidkeinu*."

- ∞ **The task of the seventh generation:** Our generation is the seventh generation of the *Chabad* lineage, and we have the merit of being the "final blow" of all generations, whose role is to complete and finish the process of drawing down the *Shechina* into this world. As a result, there is a change in our generation – with an emphasis on bringing about the *Geula*. Therefore, in our generation, we need to influence the nations of the world as part of the *Geula* process.
 - ∞ **Learning about *Geula* and *Moshiach*:** The most direct way to bring about the *Geula* and to awaken within ourselves the feelings of "behold, the *Moshiach* is coming" and "living with *Moshiach*" is through learning about *Geula* and *Moshiach*.
 - ∞ **Greeting *Moshiach Tzidkeinu*:** A unique innovation in our generation is that the essence of our spiritual work is to greet *Moshiach Tzidkeinu*.
-

Continued from p. 53

“TO WELCOME MOSHIACH”

Due to the completion of all work and the readiness for the *Geula*, the current task of a *Yid* is to "actually welcome *Moshiach Tzidkeinu*." In simpler terms, although the purpose of serving one's Creator remains consistent for *Yidden* throughout all ages, there are occasional unique advancements in the nature of this service over generations. These

שינויים בעולם בגלל תהליך הגאולה (חלק א')

הרבי התבטא הרבה פעמים אשר בתקופה האחרונה רואים במוחש שינויים בעולם. שינויים אלו הם מעין והתחלה של נבואות או סימנים שנאמרו על הגאולה. ולכן הגאולה אינה דבר "מופשט" וקיים ברוחניות בעולמות העליונים, אלא דבר ממשי שכבר נפעל בעולם.

גילוי חכמת העולם וחסידות

מובא בזוהר²⁰ שבשנת הת"ר יפתחו שערי החכמה למעלה (חכמת התורה) ומעיינות החכמה למטה (חכמת העולם והטכנולוגיה), והעולם יהיה מוכן בכדי להיכנס לאלף השביעי. ואכן רואים, שבערך באותה התקופה התגלה הבעל שם טוב (בשנת ה'תצ"ד), ונולד כ"ק אדמו"ר הזקן (בשנת תק"ה), שגילו את פנימיות התורה, כדי להכין את העולם לתורתו של מלך המשיח. כך גם בנוגע חכמות העולם, אשר דווקא בתקופה זו מצאו חידושים שונים שלא ידעו עד עתה.

נקל להבין, שהתגלות חכמת התורה ופנימיותה מהווה הכנה לעת הגאולה, בה תהיה הארץ מלאה בידיעת ה'²¹; אך מהו הקשר בין הגאולה העתידה ובין הגילויים החדשים בחכמות הטבע?

אלא שכאן אנו מגיעים להבנה מחודשת של מציאות הגילוי לעתיד לבוא. על זמן הגאולה נאמר²²: **'וְנִגְלָה כְבוֹד ה' וְרָאוּ כָּל בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִי ה' דִּבֶּר**. על כך מסבירה תורת

(20) ח"א קיז, א.

(21) רמב"ם הלכות מלכים פי"ב ה"ה.

(22) ישעיהו מ, ה.

6

GLOBAL CHANGES IN EFFECT OF THE GEULA PROCESS (PART I)

The *Rebbe* expressed many times that in recent times, we can see tangible changes in the world. These changes are a taste and a beginning of *Nevuos* or signs spoken about the *Geula*. Therefore, *Geula* is not an "abstract" thing that exists spiritually in the upper worlds, but a real thing that is already active in the world.

REVELATIONS OF *CHASSIDUS* AND OF WORLDLY WISDOM

It says in the *Zohar* that in the year 5600, the gates of wisdom from Above (*Torah* wisdom) and the springs of wisdom from below (worldly wisdom and technological advances) will open up, and the world will thus be prepared to enter the seventh millennium. We see that in approximately that time period the Baal Shem Tov was revealed (5494) and the *Alter Rebbe* was born (5505) who both revealed *Pnimius HaTorah*, in order to prepare the world for the *Torah of Moshiach*. So too with worldly knowledge, it was specifically in that time period that much innovation began.

It is obvious that the revelation of *Torah* and its inner meaning, is itself a preparation for the time of *Geula*, when the world will be filled with knowledge of *Hashem*. Still, what is the connection between the future redemption and the new revelations in natural wisdoms?

We reach a new understanding of the revelations that will take place in the future. It is written about the time of *Geulah* that, "And the Glory of

החסידות כי עיקר הגילוי שמצפה לנו בזמן הגאולה הוא ראייה של הבשר הגשמי ולא רק הראייה הרוחנית. במילים אחרות: אז תחזה גם העין הגשמית בכבוד ה'. אז תתגלה גם האלקות שבטבע עצמו.

ולכן ככל שמתקרב זמן הגאולה ישנו חידוש: לא רק שאנו לומדים על מציאותו של הקב"ה מן התורה, אלא יותר מזה: גם חכמות העולם, נותנים "מעין" ראייה גשמית בע"ב ודוגמא: בדורנו על-ידי מכשירים יכולים לשמוע ולראות מישהו בצד השני של העולם. דבר זה נותן לנו את האפשרות שיהיה לנו ציור מוחשי בזה שישנו "עין רואה ואוזן שומעת"²³, ולהרגיש באמת ש"והנה ה' נצב עליו"²⁴.

גם מבחינה נוספת מהווים הגילויים החדשים שבטבע הכנה לביאת המשיח. עם התפתחות חכמת העולם - ההכרה שכל הנבראים הם באמת חלק מהאחדות פשוטה של הקב"ה, נהיית באופן של "וראו כל בשר", על-ידי זה שחכמת העולם עצמו מגיעה עכשיו יותר ויותר למסקנות שבאמת כל הבריאה וכל הנבראים מגיעים ממקור אחד, ושישנו כוח אלקי²⁵. לאור זאת, מובן בהחלט כיצד ההתפתחויות החדשות בחכמות העולם היא הכנה חשובה ביותר לקראת הגילוי של הגאולה.

תקע בשופר גדול

תשכ"ז

נאמר בנביא ישעיהו²⁶: "וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאָרֶץ אֲשׁוּר וְהַנְּדָחִים בְּאָרֶץ מִצְרַיִם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם". הרבי מסביר²⁷, שבפנימיות העניינים ענין התקיעה בשופר גדול הוא - בכדי לעורר את נקודת היהדות שבעם ישראל, ועל-ידי-זה ירצו לצאת מהגלות וללכת להשתחוות לה'.

לאחרי מלחמת ששת הימים הייתה התעוררות תשובה אצל הרבה מבני ישראל. בקשר לכך הרבי אמר, שענין התקיעה בשופר גדול ברוחניות, שהוא ענין התשובה, כבר התחיל, ובלשונו של הרבי: "בנוגע לכמה עניינים התחיל כבר הענין דיתקע בשופר גדול . . ועל-אחת-כמה-וכמה בזמן האחרון שראו במוחש שכמה וכמה שהיו תחילה במצב של אובדים ונדחים רחמנא ליצלן התעוררו בתשובה על-ידי התקיעה בשופר גדול".

(23) אבות פ"ב מ"א.

(24) לשון ספר התניא ריש פרק מא.

(25) לקו"ש חט"ו ע' 42 ואילך.

(26) כז, יג.

(27) סה"מ מלוקט ו', ע' ט.

Hashem shall be revealed.” *Chassidus* explains that the main revelation of *Hashem* that awaits us at the time of *Geula* is a type of seeing in which the physical flesh will see G-dliness, and not just a spiritual vision. In other words, in the future, even the physical eyes will see the honor of *Hashem*, and the *Elokus* in nature itself will also be revealed.

Therefore, as the *Geula* comes closer, there is an innovation - not only do we learn about *Hashem's* existence from the *Torah*, but also from the technology of the world we are given a “taste” of seeing G-dliness, when we use the technology in *Avodas Hashem*. For example, in our generation, there is technology which makes it possible for us to see and hear people on the other side of the world. This gives us a tangible way to envision the fact that there is “an Eye that sees and an Ear that hears,” and to really feel “and, behold, *Hashem* [Himself] stands over him.”

On another level, the new revelations in nature are a preparation for the arrival of *Moshiach*. As worldly wisdom expands, there is an increasing recognition that all beings are interconnected and inseparable from the unity of *Hashem*. This becomes revealed in a way that “and all flesh shall see,” by the fact that the wisdom of the world itself is now increasingly coming to the conclusions that in truth all creation and all creatures come from one Source, and that there is a Divine Power.

In light of this, it is certainly understood how these new developments in worldly wisdoms are an even more important preparation for the revelation of the *Geula*.

“SOUND THE GREAT *SHOFAR*”

5727

“And it shall come to pass on that day, that a great *Shofar* shall be sounded, and those lost in the land of Assyria and those exiled in the land of Egypt shall come and they shall bow down before *Hashem* on the holy mountain in *Yerushalayim*.” (*Yeshayahu* 27:13) The *Rebbe* explains that the deeper reason for the Great *Shofar* blowing is to awaken the *Pintele Yid* in every Jew, so that they will want to go out of *Galus* and go to bow down before *Hashem*.

מהפכות שקטות

תש"נ

בשנת תש"נ התרחשו מהפכות קיצוניות לטובה ברחבי תבל (בסין, הודו, ועוד²⁸). מהפכות אלו (שהייתה להן השפעה ישירה על רוב העולם, שכן מדובר בממשלות שמנהיגות את רוב האנושות), התרחשו, בחסדי ה', בשקט ובמנוחה, ללא מלחמות ושפיכות דמים - דבר שאין לו אח ורע בתולדות האנושות כולה.

מהפכות אלו - מסימי הגאולה הן. שכן אמרו חז"ל²⁹: "אם ראית מלכיות מתגרות אלו באלו, צפה לרגליו של משיח", והרי התוכן של "מלכיות מתגרות" הוא - מהפכות בעולם, אלא שעכשיו ה"התגרות" היא מתוך שקט ומנוחה. רואים בגלוי כיצד העולם הולך ומתברר, ונהיה ראוי ומוכשר לימות המשיח³⁰.

מפלת רוסיה - והיו מלכים אומניך

תש"נ

לאחרי המהפכה הקומוניסטית במדינת רוסיה (בזמן כ"ק אדמו"ר הרש"ב), הייתה ממשלה אשר אחד מיסודותיה היה כפירה בכל ענין של אלקות, ובנוסף לזה, נאסרו במדינתם כל פעולות של דת ברבים. מי שהיה חשוד שהוא עושה פעולות לטובת יהדות - נעצר או יותר גרוע, נהרג ח"ו. ובאותו הזמן הם גם אסרו ליהודים לצאת מהמדינה.

בשנת תש"נ התחילה מהפיכה קיצונית, שלאחר שבעים שנה של משטר תקיף ואימי תני, פתאום באופן ניסי, ללא מלחמות וללא שפיכות דמים, קמה במדינה ממשלה חדשה, ו"נתהפכה הנהגת וחוקי המדינה בענינים השייכים לאמונה בה"³¹. בנוסף, הם עזרו אז ליהודים לעלות לארץ ישראל.

העולם נברא באופן שהוא מצד עצמו מנגד לענייני קדושה ואלוקות, ולכן במשך כל זמן הגלות, אומות העולם הפריעו לעם ישראל לקיים תורה ומצוות. מכך שפתאום עם נפילת מדינת רוסיה נהיה מצב שאף פעם לא היה כדוגמתו קודם לכן בזמן הגלות, ש(כמעט) אין מקום בעולם המונע מיהודי לקיים תורה ומצוות, רואים באופן ברור שע"י ניני הגאולה כבר התחילו. שהרי כל הענין של ימות המשיח הוא שלימות התורה ומצוות.

יתירה מזו: לא רק שניתן החופש לעם ישראל לקיים תורה ומצוות, אלא גם עוזרים

(28) על המהפיכה ברוסיה - ראה בסמוך.

(29) ב"ר פמ"ב, ד.

(30) ספה"ש ה'תש"נ ח"א ע' 159 ואילך ובהערה 87. שם ע' 172. ראה גם: ספה"ש ה'תנש"א ח"א ע' 73.

(31) לשון הרב בספה"ש ה'תנש"א ח"א ע' 351 בהערה.

After the miraculous Six Day War, there was a wave of *Teshuvah* awakening among many *Yidden*. The *Rebbe* said that the *Ruchniusdike Shofar* blast, which is the idea of *Teshuvah*, has already begun. In the *Rebbe's* words, "With regard to many *Inyonim*, the "great *Shofar* shall be sounded" has already begun... and how much more so in the recent period when we saw in real life that many *Yidden* who were previously in a "lost" or "exiled" state, *Rachamana Litzlan*, were aroused to *Teshuvah* through the blowing of the Great *Shofar*."

PEACEFUL REVOLUTIONS

 5750

In the year 5750, positive radical revolutions took place around the world (in China, India, and other countries). These revolutions (which had a direct impact on the majority of the world, since they are governments that rule the majority of humanity), took place, *B'chasdei Hashem*, in peace and quiet, without wars and bloodshed - something that has no equal in the history of all mankind.

These revolutions are signs of *Geula*. Like *Chazal* said, "If you saw kingdoms provoking each other, look for the footsteps of *Moshiach*." The meaning of "kingdoms provoking" is revolutions in the world, except that now the "provoking" is in peace and tranquility. We see openly how the world is becoming purified, and is becoming ready and prepared for the days of *Moshiach*.

THE FALL OF THE SOVIET UNION

 5750

After the Communist Revolution in Russia (at the time of the *Rebbe Rashab*), there was a Communist government put in place of which one of its foundations was denial of *Yidishkayet*, and in addition to that, they prohibited all acts of religion in public. Anyone who was suspected of activities for the benefit of *Yiddishkeit* - could be arrested or worse, killed *Ch"v*. And at the same time, they also forbade the *Yidden* to leave the country.

להם בזה - ובפרט בזה שעוזרים להם לעלות לארץ ישראל - רואים את קיום הנבואה של ישעיה הנביא על הגאולה ש"והיו מלכים אומניך"³² - שאומות העולם עוזרות ליהודים, ומכירות שהם העם הנבחר, שזוהי הכנה לסיוע של האומות העולם לעלות אל ארץ הקר דש בגאולה האמיתית והשלימה³³.

מלחמת המפרץ

תנש"א

הילקוט שמעוני³⁴ מתאר את השנה שמלך המשיח נגלה בה: "א"ר יצחק שנה שמלך המשיח נגלה בו כל מלכי אומות העולם מתגרין זה בזה, מלך פרס מתגרה במלך ערבי והולך מלך ערבי לארם ליטול עצה מהם כו', וכל אומות העולם מתרעשים ומתבהלים ונופלים על פניהם ויאחזו אותם צירים כצירי יולדה, וישראל מתרעשים ומתבהלים ואומר להיכן נבוא ונלך להיכן נבוא ונלך, ואומר להם בני אל תתיראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם, מפני מה אתם מתיראים אל תיראו הגיע זמן גאולתכם, ולא כגאולה רא' שונה גאולה אחרונה כי גאולה ראשונה היה לכם צער ושעבוד מלכיות אחריה אבל גאולה אחרונה אין לכם צער ושעבוד מלכיות אחריה".

בהמשך המדרש שם נאמר: "שנו רבותינו בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר עניים הגיע זמן גאולתכם".

הרבי הביא³⁵ את דברי המדרש והראה לנו איך שכל המאורעות של "מלחמת המפרץ" בסוף שנת תש"נ והתחלת תנש"א הם בדיוק מה שמתואר בילקוט שמעוני, והבטיח שמאורעות אלו לא יפגעו כלל בבני ישראל, ואכן היהודים בארץ הקודש ראו אז ניסים גלויים ומופלאים. ובלשונו הקדוש אודות נפלאות שנת תנש"א³⁶: "בשנה זו, שבהם נת-קיימו דברי הילקוט שמעוני". והרבי אמר לנו שמאורעות אלה מראים לנו ש"הגיע זמן גאולתכם", דהיינו שכבר נמצאים בזמן הגאולה וכלשון המדרש "הגיע" בלשון הווה, אשר לכן קרו כל המאורעות האלו.

בנוסף, אחרי המלחמה הרבי הראה לנו איך שהניסים שהתרחשו בזמן המלחמה היו באופן של "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" - התחלת הניסים בזמן יציאת מצרים היה הנס של "למכה מצרים בכוריהם - שבכורי מצרים עצמם היכו את המצ-

(32) ישעיהו מט, כג.

(33) ספה"ש ה'תשנ"ב ע' 51 ואילך.

(34) ישע"י רמז תצט.

(35) ספר בשורת הגאולה אותיות א', ב', ז', י"ג-ט"ו, י"ז-י"ט.

(36) ספה"ש ה'תנש"א ח"ב ע' 595.

In 5750, a radical coup began, after seventy years of a strict and terrifying regime, suddenly and miraculously, without wars and without bloodshed, and a new government was established in the country, which “transformed the behavior and laws of the land about ideas which are connected with faith in *Hashem*”. In addition, they then helped the *Yidden* emigrate to *Eretz Yisroel*.

The world was created in a way that it opposes things of *Kedusha* and *Elokus*, and therefore, throughout the entire time of *Galus*, the nations of the world have interfered with the *Yidden*, trying to prevent them from keeping the *Torah* and *Mitzvos*. From the fact that suddenly, with the fall of Communist Russia, there is a situation the like of which has never existed throughout *Galus*, that there is (almost) no place in the world that prevents a *Yid* from observing *Torah* and *Mitzvos*, it is clearly seen that the matters of *Geula* have already begun. After all, the whole point of the Era of *Moshiach* is the perfect fulfillment of the *Torah* and *Mitzvos*.

Moreover, not only are the Jewish people being given the freedom to observe the *Torah* and *Mitzvos*, but the Russian government is also helping them do this - and in particular by helping them emigrate to *Eretz Yisroel*. We see the fulfillment of the *Nevuah* of *Yeshayahu Hanavi* about the *Geula* that “Kings shall tend your children” - that the nations of the world help the *Yidden*, and recognize that they are the Chosen People, which is a preparation for the assistance of the nations of the world to help the *Yidden* to ascend to *Eretz Hakodesh* with the true and complete *Geula*.

THE GULF WAR

 5751

The *Yalkut Shimoni* describes the year in which *Moshiach* will be revealed: ‘R’ *Yitzchak* says, ‘The year that *Melech HaMoshiach* is revealed, all the kings of the nations of the world will fight with one another. The king of *Poras* will fight with the king of the Arabs, and the leader of the Arabs will go to *Aram* to get advice. All the nations of the world will be loud and panicked, and will be falling on their faces. A pain will grip them like the pain of labor, and the Jews will cry out and panic saying, ‘Where can we go?’ *Hashem* will tell them, ‘My sons, do not fear. All that I have done, I have done only for your sakes. Why are you scared? Do not fear. The time

ריים, וכך גם ב"מלחמת המפרץ", המכה לצורר היהודים "סאדאם" הגיעה על-ידי בכורי אומות העולם - ארגון האומות המאוחדות (United Nations) שהכריחו אותו להתחרט על פעולותיו ולשחרר את השבויים שהיו אצלו, ולשלם על כל הדברים שבהם עשה נזק לשאר המדינות אז.

אומות העולם עושים חסד

תנש"א

ממשלת ארצות הברית השתמשה בכוח החזק שנמצא ברשותם בכדי לעזור ולהציל בני אדם במקום רחוק ממקום מגורם. ארצות הברית השתמשה במטוסי קרב בכדי לשלוח ארגזים של צרכים בשביל האזרחים ההם, בשעתם הקשה שהיו חסרים להם הרבה דברים בסיסיים.

וכאן אנו רואים חידוש נפלא שהתחיל דווקא מאז ש"הגיע זמן גאולתכם", שעד אז בכל הדורות, מלכיות אומות העולם התנהגו באופן אכזרי אחד לשני, ורק חיפשו טובת עצמן ולכבוש מדינות אחרות. ופתאום אומות העולם עושות פעולות של צדקה, ומשתמשות באותם אווירונים שנעשו בשביל עניני כיבוש, לשלוח מזון ולבושים לאנשים שאין להם שייכות למדינה שלהם. וכל זה מגיע מזה שאומות העולם מכירות שיש בעל הבית לבירה זו, שזוהי הכנה ל"והיתה לה' המלוכה" בגאולה האמיתית והשלימה³⁷.

(37) ספה"ש ה'תנש"א ח"ב ע' 517.

Continued from opposite side >

And here we see a wondrous novelty that started specifically at the time of "The time for your Redemption has arrived." Previously, kingdoms behaved cruelly to one another, and only looked out for their best interests and to conquer other countries. Suddenly, the nations are performing acts of kindness and using the same airplanes that were created for conquest to send food and clothes to people who aren't even their citizens!

All of this comes from the nations of the world recognizing that there's Someone in charge of this world, which is a preparation for "And Hashem will be the King" with the true and complete *Geula*!

for your redemption has arrived. This last *Geula* will not be like the first *Geula*, when you had pain and affliction from the nations after it. After this last *Geula*, you will have no more pain and no more subjugation.”

The *Midrash* continues: “Our *Rabbanim* taught that when *Moshiach* comes, he will stand on the roof of the *Beis Hamikdosh* and announce to the *Yidden*, ‘Humble ones, the time for your redemption has arrived.’”

The *Rebbe* quoted the words of the *Midrash* and showed us how all the occurrences of the Gulf War at the end of 5750 and beginning of 5751 are exactly what is described in the *Yalkut Shimoni*. He promised that these events will not harm the *Yidden* at all, and indeed, the *Yidden* in *Eretz Yisroel* saw awesome, revealed miracles. In the *Rebbe’s* holy words, regarding the miracles of the year 5751: “In this year, in which the words of the *Yalkut Hashimoni* have been fulfilled.” The *Rebbe* said that these events show us that “The time for your Redemption has arrived” - that we are already standing in the times of *Geula*, as the *Midrash* uses the word “*Higiya*” in the present tense, which is why all these events happened.

Additionally, after the war, the *Rebbe* showed us how the miracles that took place during wartime were in a way of “I will show you wonders like the days that I took you out of *Mitzrayim*.” The beginning of the miracles at *Yetzias Mitzrayim* was the miracle of the firstborn *Mitzriyim* attacking the other *Mitzriyim*. At the Gulf War, too, Saddam Hussein was attacked by the “firstborns” of the nations, by the United Nations, who forced him to pay for his actions, and release the captives he was holding, and to pay for all the damage that he had done to the other countries at the time.

THE NATIONS OF THE WORLD ARE DOING KINDNESS

5751

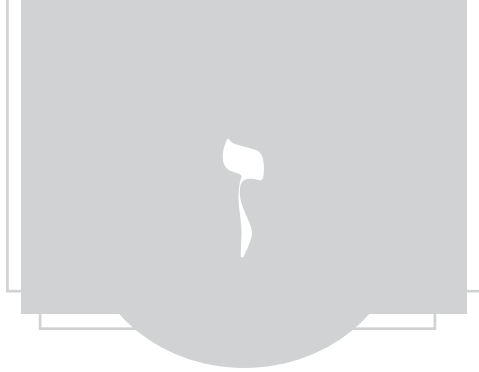
The United States used the strong power at their disposal to help and save people in a place far from their territory. America used fighter jets to send boxes of necessities for those citizens during this difficult time when they were lacking many basic things.

Continued on opposite side >

☞ **שינויים בעולם בדורות האחרונים ובדורנו:** בדורות האחרונים יש שינויים בעולם בקשר עם תהליך הגאולה בגילוי תורת החסידות וחכמות הטבע אשר שניהם עוזרים להגיע אל ההכרה ש"אין עוד מלבדו". אבל בנוסף לכך, בדורנו התחדשו שינויים גדולים: יהודים רבים חוזרים בתשובה, ומהפיכות גדולות התרחשו בעולם במדינות שונות ללא שפיכות דמים (שעד עתה לא הכירו במציאותו של הקב"ה).

☞ **שנת ה'תש"נ-ה'תנש"א והלאה:** בשנים האחרונים שינויים אלו בעולם הגיעו לשיא כאשר התקיימו המאורעות המתוארים במדרש (ושמלך המשיח כבר נגלה): הניסים במלחמת המפרץ והעזרה שנתנו אומות העולם למדינות אחרות.

- ∞ **Changes in the world in recent generations:** In recent generations, there have been changes in the world related to the *Geula* process, with the revelation of *Chassidic* teachings and the wisdom of nature, both of which help lead to the recognition that "there is none besides Him." In addition, in our **generation**, significant changes have occurred: many Jews are returning to their faith, and major revolutions have taken place in various countries without bloodshed (which until now did not recognize the existence of *Hashem*).
 - ∞ **The years 5750-5751 (1990-1991) and beyond:** In recent years, these changes in the world have reached their peak, with the events described in the *Midrash* (and that *Moshiach* has already been revealed) taking place: the miracles of the Gulf War and the assistance provided by nations of the world to other countries.
-

שינויים בעולם בגלל תהליך הגאולה (חלק ב')

כאמור לעיל, הרבי התבטא הרבה פעמים אשר בתקופה האחרונה רואים במוחש את קיום סימני הגאולה ושינויים שונים לטובה בעולם. בפרק זה מפורטים עוד כמה מסימנים אלו שהתקיימו בדורנו.

השיבה שופטיך וחזרת הנבואה

תנש"א

הרמב"ם כותב באגרת תימן שלו - שבתור הקדמה למשיח, בשנת תקע"ו תחזור הנבואה לישראל. וזהו מכיוון שבכדי להיות מוכנים וכלים לגילוי הנבואה שתהיה בגאולה, אנו צריכים מעין זה כבר עכשיו.

ואכן באותה הזמן התחילו להיות הרבה נביאים, כמו ר' שמואל הנביא (אביו של ר' יהודה החסיד), ר' יהודה החסיד, הרמב"ן, ר' עזרא הנביא ועוד רבים. ובדורות שלאחרי זה, כאשר נתגלה יותר תורת החסידות, התקרבתנו יותר למעמד ומצב של גילוי שלי מות הנבואה שתהיה בתקופת הגאולה, והבעש"ט ותלמידיו, וכל נשיאי חב"ד, כולם היו נביאים.

וזהו הטעם שהרמב"ם בספרו "הלכות הלכות" מאריך בענין הנבואה - כולל גם מעלת נבואת משה רבינו, כי הלכות אלו אינם נוגעים רק להזמן שלאחרי ביאת המשיח או תחיית המתים, אלא הם נוגעים גם בזמנינו זה עוד לפני ביאת המשיח.

ע"פ ענין הנבואה נוכל לבאר אחד מיעודי הגאולה - "ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציד כבתחילה", שבזמן הגאולה לא נצטרך ל"שופטים ושוטרים" אלא רק ל"שופטיך..

CHANGES IN THE WORLD DUE TO THE *GEULA* PROCESS (PART II)

As mentioned previously, the *Rebbe* expressed many times that during the last period before the *Geula*, we can visibly see the fulfillment of the signs of *Geula* and the changes in the world for good. In this chapter, a few more signs that were fulfilled in our generation will be detailed.

THE RETURN OF *NEVUAH*

 5751

In his letter to Yemen, the *Rambam* writes that as a precursor to the arrival of *Moshiach*, in the year 5746 (1286 CE), *Nevua* will return to the Jewish people. This is because in order to be prepared and equipped for the revelation of *Nevua* that will occur by the *Geula*, we need something akin to it already now.

Indeed, during that time many *Neveim* began to arise, such as *Rabbi Shmuel the Navi* and his father *Rabbi Yehuda the Chassid*, the *Ramban*, *Rabbi Ezra the Navi*, and many others. In the generations that followed, as the teachings of *Chassidus* were revealed more fully, we came closer to a time where the full revelation of *Nevua* that will occur by the *Geula*. The *Baal Shem Tov* and his students, as well as all the leaders of *Chabad*, were all *Neveim*.

This is the reason why the *Rambam*, in his book "Laws of *Nevua*," expounds at length on the subject of *Nevua*, including the greatness of the *Nevua* of *Moshe*, because these laws are not only relevant to the time after the coming of *Moshiach* or the *Techiyas Hamesim*, but also to our time, even before the coming of *Moshiach*.

ויועצִיךְ". כי ענין ה"שופטיך" מורה על עניני התורה והמצוות כפי שהם מלמעלה (מצד ה'), ומגיעים לאדם בדרך קבלת עול. ו"יועצִיךְ" מורה על השפעת התורה והמצוות בפנימיות האדם, באופן שמבין שזהו טובתו - ע"ד כשמקבל עצה טובה. וכאשר יהיו שני ענינים אלו ביחד, שהאדם יקבל הוראות התורה באופן פנימי, אזי לא נצטרך ל"שוטרים", כי הוא יקיימם מרצונו האמיתי.

והרבי מבאר, שענין ה"יועצִיךְ" הוא ענין הנבואה והנביאים, של ידם נעשים עניני התורה ומצוות בפנימיות האדם. ולכן, ככל שמתקרבים לזמן הגאולה מתגלית ענין הנבואה יותר. והוא על-ידי רבותינו נשיאנו, שהם גם ה"שופטיך" וגם ה"יועצִיךְ" והנביאים של הדור.

וכעת בדורנו זה, הרבי מסביר שלאחרי השלימות של הפצת המעיינות של תורת החסידות, הגיע הזמן להשלימות של "ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועצִיךְ כבתחילה", שהוא גילוי הנבואה של הגאולה.

והרי מכיוון שכל הגילויים של לעתיד לבוא תלויים במעשינו במשך זמן הגלות, לכן בכדי לזכות לגילוי הנבואה השלימה שתהיה לעתיד לבוא - שהוא ענין "ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועצִיךְ כבתחילה", צריכים אנו לשמוע לנביאים שלנו עוד בזמן הגלות³⁸. והרבי מדגיש שה"שופטיך" ו"יועצִיךְ" היום - הוא נשיא דורנו, שהוא שופט דורנו, יועץ דורנו, ונביא דורנו.

ובלשון הרבי³⁹: "צריכים לפרסם לכל אנשי הדור, שזכינו שהקב"ה בחר ומינה בעל-בחירה, שמצד עצמו הוא שלא בערך נעלה מאנשי הדור, שיהי' ה"שופטיך" ו"יועצִיךְ" ונביא הדור, שיוורה הוראות ויתן עצות בנוגע לעבודת כל בני ישראל וכל האנשים דדור זה וכו'". והנביא של דורנו מגלה לנו נבואות ו"עד - הנבואה העיקרית - הנבואה (לא רק בתור חכם ושופט אלא בתור נביא, שזהו בוודאות) "שלאלתר לגאולה" ותיכף ומיד ממש "הנה זה (משיח) בא'". זאת אומרת, שיש לנו נבואה ברורה מהנביא של דורנו, אשר כעת היא זמן הגאולה.

בירור צרפת

תשנ"ב

בדורות הקודמים, הייתה מדינת צרפת סמל של קליפה. מדינת צרפת (ונפוליון ימ"ש בראשה) בתקופת כ"ק אדמו"ר הזקן ייצגה אז תנועה של חופש ר"ל מכל עניני דת ואמור

38) לקו"ש חלק ב' הוספות פ' בלק ע' 588 ואילך, שיחת ש"פ שופטים תנש"א ע' 788 ואילך.

39) ספה"ש ה'תנש"א ח"ב ע' 792.

According to the concept of *Nevua*, we can explain one of the purposes of the *Geula*: "And I will restore your judges as at first, and your advisers as in the beginning" (*Yishaya* 1:26). In the time of the *Geula*, we will not need "judges and [police] officers," but only "Your judges and advisers." The term "judges" refers to the aspects of *Torah* and *Mitzvos* that come from *Hashem*, and are obeyed by the person with *Kabolas Ol*. "advisers" refers to the inner influence of *Torah* and *Mitzvos* on a person, in a way that the person understands that this is for their own good, as if they are receiving good advice. When these two aspects are combined and a person receives the *Torah's* guidance internally, then we will not need "officers" because the person will fulfill the *Mitzvos* willingly.

The *Rebbe* explains that the concept of "Your advisers" refers to *Nevua* and the *Neveim*, through whom *Torah* and *Mitzvos* become internalized within a person. Therefore, as we approach the *Geula*, the revelation of *Nevua* becomes more apparent. This is made possible through our leaders, who are also "Your judges and counselors" and the *Neveim* of our generation.

Now, in our generation, since the spreading of the wellsprings of Chasidus has been completed, the time has come for the completion of "And I will restore your judges as at first, and your advisers as in the beginning," which is the revelation of the *Nevua* of the *Geula*.

Since all future revelations depend on our actions during *Galus*, in order to merit the complete revelation of *Nevua* that will come in the future – which is the matter of "And I will restore your judges as at first, and your advisers as in the beginning" – we need to listen to our *Neveim* even now, during *Galus*. The *Rebbe* emphasizes that today's "Your judges and advisers" is our *Nasi Hador* – generation's leader, who is the judge, advisers, and *Navi* of our generation.

In the *Rebbe's* words: "We need to publicize to all the people of the generation that we have merited that *Hashem* has chosen and appointed an individual of free choice, who on his own account, is significantly greater than the people of the generation, to be 'Your judges and advisers and the *Navi* of the generation,' who will give instructions and advice regarding the service of all the *Yidden* in the generation, etc." And the *Navi* of our generation reveals to us *Nevua*, and "until – the main *Nevua* – the *Nevua* (not only as a wise man and judge, but as a *Navi*, which is for sure going to happen) 'immediately, to the *Geula*,' and right away 'Behold, he [*Moshiach*] is coming.'"

נה בהקב"ה. כ"ק אדמו"ר הזקן התנגד בכל התוקף למלכות צרפת, ואף התפלל שיפסידו במלחמה ולא רצה להיות תחת שלטונם.

וגם בדורות שלאחרי זה - ראו בפועל, שהמצב בצרפת לא היה מסוגל כל כך ליראת שמים, וגם אצל רבותינו נשיאינו (ממלאי מקומו של כ"ק רבינו הזקן) לא היה (כל-כך) בקביעות הגילוי דהפצת תורת החסידות בצרפת.

אבל במשך הזמן, על-ידי הריבוי מופלג של מעשינו ועבודתנו, התחילה להתברר גם קליפתה של מדינת צרפת, ובפרט בדורנו זה - לאחרי שהרבי והרבנית פעלו שם בעצמם וגם שלחו לשם שלוחים - שעבדו שם במשך שנים רבות, הרי מדינת צרפת השתנתה מן הקצה אל הקצה, ונהייתה מקור ללימוד התורה וקיום מצוות בהידור, ומשם הולך ומוסיף הפצת המעיינות חוצה, שמזה רואים שקליפת צרפת התבררה.

ואחת מהנבואות של הגאולה היא⁴⁰: "והי' בית יעקב אש ובית יוסף להבה . . וירשו הנגב . . עד צרפת". דהיינו שבית יוסף הבית של נשיא דורנו - 770, פועל הבירור של צרפת⁴¹.

ראוי לציין, שבשמחת תורה תשל"ד, לקח הרבי את ההמנון הצרפתי והלביש אותו על המילים של "האדרת והאמונה". ולפתע, מדינת צרפת שינתה את ההמנון שלה ואחרי כמה שנים החזירה את זה כמקודם⁴². הרבי הסביר שהסיבה שהם שינו את ההמנון הייתה בגלל שלקחו מהם את הניגון לקדושה, ואחר-כך כשהם כבר נתבררו החזירו את הניגון.

מעין קיבוץ גלויות

תשנ"ב

בסוף שנת תנש"א התחילו הרבה יהודים לעלות לארץ ישראל, העלייה הייתה בעיקר ממדינת רוסיה (ובעזרתה של ממשלת רוסיה) אבל גם ממקומות אחרים.

הרבי ביאר (בשנת תשנ"ב) שזהו מעין וההתחלה של "קיבוץ גלויות" שיהיה בזמן הגאולה. שאז בזמן הגאולה, משיח יקבץ את כל נדחי ישראל ויביאם אל ארץ ישראל⁴³.

(40) עובד' א, יח.

(41) ספה"ש ה'תשנ"ב ח"א ע' 163 וע' 177.

(42) ספה"ש ה'תשנ"ב ח"א ע' 184 הערה 53.

(43) ספה"ש ה'תשנ"ב ח"ב ע' 441.

This means that we have a clear *Nevua* from the *Navi* of our generation, that now is the time of the *Geula*.

THE REFINEMENT OF FRANCE

5752

In previous generations, the country of France was a symbol of *Klipah*. The country, (And Napoleon, may his name be erased, at their head) during the time of the *Alter Rebbe*, represented a movement of freedom, Heaven forbid, from all things religious and faith in *Hashem*. The *Alter Rebbe* opposed the kingdom of France with all his might, and even *davened* that they should lose in the war, since he didn't want to be under their rule.

So too, in the following generations, we saw practically, that the situation in France was not so fitting for *Yiras Shomayim*. Also, under the direction of the *Rebbeim* (that succeeded the *Alter Rebbe*), there wasn't (as much) spreading of *Chassidus* in France.

But over time, through the profusion of our *Avodah*, the *Klipah* of France also began to be purified. Especially in our generation - after the *Rebbe* and the *Rebbetzin* were active there themselves and also sent *Shluchim* who worked there for many years, the country of France changed from one extreme to another, and has become a source of *Torah* learning and of observing *Mitzvos B'hiddur*, and from there *Chassidus* continues to spread forth, from which you can see that the *Klipah* of France has been purified.

One of the *Nevuos* of the *Geula* is, "And the house of *Yaakov* shall be fire and the house of *Yosef* a flame... And [the inhabitants of] the southland shall inherit... as far as *Tzarfas* [France]." Meaning that "the house of *Yosef* [the *Friediker Rebbe*]" - the house of the *Nassi* of our generation - [which is] 770, accomplishes the *Birur* of צרפת - France [770 = צרפת].

It is worth noting that on *Simchas Torah* 5734, the *Rebbe* took the French anthem and put the words of "*Ha'aderes V'hoemunah*" to it. Surprisingly, shortly afterwards, France changed certain chords and rhythms of its anthem. (This took place in the winter of 5734. Later, in 5741, the French government restored the anthem to the original melody.) The *Rebbe* explained that the reason they changed their anthem is because the tune was taken from them for *Kedusha*, and it is as if France willingly gave over its national

וכתתו חרבותם

תשנ"ב

אודות זמן הגאולה נאמר בישיעה⁴⁴: "וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה". זאת אומרת, שאומות העולם לא ישתמשו בכלי מלחמה בשביל להרוס חיי בני אדם, ובמקום זאת הן ישתמשו בזה בכדי להטיב להם. ודבר זה הוא אחד מפעולותיו של משיח על אומות העולם.

והרבי אמר⁴⁵ שנבואה זו כבר התחילה לקרות. בשבוע של פרשת משפטים תשנ"ב, ראשי מדינת אמריקה ורוסיה נפגשו יחד (עם עוד ראשי מדינות) והחליטו על מצב של שלום בכל העולם. וגם החליטו, שהרבה כספים והשקעות שעד עתה היו על עניני מלחמה, כעת ישקיעו בהתפתחויות לטובת האזרחים אשר במדינתם.

אף-על-פי שבכדי לעשות פגישה כזו לא צריך להיות "גאון" ואדרבה זהו דבר פשוט שכל אחד יכול להסכים להפסיק מלחמות ולעשות שלום, לא היה דבר כזה אף פעם בין ראשי האומות. והסיבה למה דווקא עכשיו התרחשה פגישה כזו היא - מכיוון שדווקא עכשיו שיו כאשר אנו עומדים מוכנים לגאולה, מתחילים פעולותיו של מלך המשיח על העמים.

גם התאריך והמקום בו הייתה פגישתם מראה שכל זה נעשה כתוצאה מעבודת נשיא הדור - המשיח שבדור - שעבד ופעל בעולם להביאה לגאולה. הזמן בו היה האסיפה הוא בחודש שבט - החודש של נשיא הדור, והיום היה כ"ו לחודש - הגימטריא של שם הוי', והמקום בו נפגשו היה בניו יורק - העיר של נשיא הדור, ובבניין ארגון העמים (United Nations) - שיסודו היה לערך בזמן בווא של הרבי לאמריקה, ובניינו היה בשנת תשי"א, שבשנה זו קיבל הרבי את הנשיאות באופן רשמי.

תקופת עקבתא דמשיחא

בנוגע לסימני ותיאור התקופה של עקבתא דמשיחא בתורה שבכתב ובתורה שבעל-פה, מצינו שני תיאורים הפכיים. מצד אחד יש תיאורים על מצב הדור באופן ירוד ביותר (כמו חבלי משיח ומלחמת גוג ומגוג⁴⁶), ומצד השני יש תיאורים על על תקופה טובה שהיא כבר מעין והכנה לימות המשיח (כמו צמיחת פירות ארץ ישראל בשפע⁴⁷ ועוד).

(44) ב, ד.

(45) ספה"ש ה'תשנ"ב ח"ב ע' 362 ובהערות.

(46) ראה גם סוף מס' סוטה, סנהדרין צז ואילך, סוף כתובות ועוד.

(47) ראה סנהדרין צח,א, אין לך קץ מגולה מזה וכו', וראה במהרש"א שם. וע"ע לקו"ש ח"ד ע' 1119

הערה 34, ח"א ע' 148, תורת מנחם תשמ"ה ח"ה ע' 3091, תשד"מ ח"א ע' 314 ועוד.

anthem to the *Chassidim*. Later on, after the spiritual changes that took place in France, it reverted back to singing the same tune as the *Niggun*.

A TASTE OF KIBBUTZ GOLIYOS

5752

At the end of the year 5751, many *Yidden* began immigrating to *Eretz Yisroel*, mainly from Russia (and with the help of the Russian government), but also from other places.

The *Rebbe* explained (in 5752) that this is a taste and the beginning of the *Kibbutz Goliyos* that will be at the time of the *Geula*, when *Moshiach* will gather all the dispersed *Yidden* and bring them back to *Eretz Yisroel*.

“AND THEY SHALL BEAT THEIR SWORDS INTO PLOWSHARES”

5752

The *Navi Yeshayahu* says about the time of *Geula*, “and they shall beat their swords into plowshares and their spears into pruning hooks; nation shall not lift the sword against nation, neither shall they learn war anymore.” (*Yeshaya 2:4*) This means that the nations of the world will no longer use weapons of war to destroy human lives, and instead they will use it to benefit them. This is one of *Moshiach*'s effects on the nations of the world.

The *Rebbe* says that this *Nevuah* has already started to take place. In the week of *Parshas Mishpatim* 5752, the heads of state of America and Russia met (together with other heads of state) and proclaimed a new era of peace throughout the world. They also decided that a lot of money and investments that until now were spent on war matters, will now be invested in developments for the benefit of the citizens in their countries.

Even though in order to make such a meeting you don't need to be a "genius" and rather it is a simple matter that anyone can agree to stop wars and make peace, there was never such a thing between the heads of nations. And the reason why precisely now such a meeting took place is - because precisely now, when we stand ready for *Geula*, the effects of *Moshiach* upon the nations begin.

בדומה לכך יש לשאול גם בנוגע למציאות בימינו אלה. הרבי ביאר בהרבה שיחות קודש שאנו רואים כבר את סימני הגאולה⁴⁸. אמנם מצד שני יש כמה עניינים שבהם אנו רואים (לפחות לעיני בשר) ירידה בצד של היפך הטוב הן בגשמיות והן ברוחניות רח"ל. נשאלת השאלה: איך יתאימו שני העניינים יחד⁴⁹?

כמובן, אין הכוונה כלל לנסות לבאר המאורעות של עקבתא דמשיחא, אשר אין אתנו יודע עד מה, כפי שכבר נרמז בדברי הרמב"ם אודות המאורעות שיתרחשו לפני ביאת המשיח: "דברים שתומים הם"⁵⁰. אמנם באמת הרבי התייחס כבר לנושא הזה. הרבי ביאר⁵¹ שזהו כמו חושך שקודם לאור⁵². כלומר: התגברות החושך בעולם, היא דווקא מפני הגילוי הגדול של הגאולה, שהקליפות מתנגדים לו. דבר זה נמשל למי שמרגיש שעוד מעט ינצחו אותו במלחמה, שמתגבר בכל כוחותיו בכדי לנצח, או כמו למשל החר שך שמתגבר סמוך לאור היום דווקא.

הבנת משמעות תקופה זו של עקבתא דמשיחא על-פי תורה, נותנת גם תוספת חיזוק והוראה בעבודת ה' בנוגע לימינו אלו. בחסידות מבואר שדבר זה מתבטא גם בעבודתנו בעקבתא דמשיחא, שדווקא העבודה באותו זמן שבו נראה מצב של ירידה באופן מבהיל, היא דווקא המביאה והמגלה הגילוי הגדול של אור הגאולה⁵³.

(48) כמפורט בארוכה לעיל.

(49) ביאורים שונים בנושא זה ראה בדברי הרב שלום ש"י צירקינד בקובץ הערות וביאורים (אהלי תורה)

גליון תתשע"ו ע' 6.

(50) הלכות מלכים פי"ב ה"ב. ויש גורסים (ראה שינויי נוסחאות להרמב"ם שם. יפה תואר הארוך על

בראשית רבה כו, ג ד"ה "אין מיתה כו' להבין") "דברים סתורים הם".

(51) ספה"ש ה'תנש"א ח"א ע' 73.

(52) הענין הזה הוזכר כבר בכמה מספרים קדמונים, והובא בדא"ח בכ"מ, ראה לדוגמא: שיח"ק תשל"ז

ח"א ע' 139. שיחת ש"פ מקץ תשנ"ב ס"ח.

(53) ראה תורת מנחם תנש"א ח"ד ע' 169, ספה"ש תש"נ ח"ב ע' 510 הערה 61.

Continued from opposite side >

Understanding the significance of this period of *Ikvesa d'Meshicha* according to *Torah*, also gives us additional *Chizuk* and direction in the *Avodas Hashem* of these days. In *Chassidus* it is explained that this is also expressed in our *Avodah* in *Ikvesa d'Meshicha*, that precisely the *Avodah* at the time when we see a state of decline in an alarming way, is precisely what will bring and reveal the great revelation of the light of *Geula*.

Also, the date and the place where their meeting took place shows that all of this was done as a result of the *Avodah* of the *Nassi* of the generation - the *Moshiach* of the generation - who worked and accomplished in the world to bring about the *Geula*. The time of the meeting was in the month of *Shvat* - the month of the *Nassi Hador*, and the date was on *Chof Vov* - 26, the numerical value of *Hashems* name. The place where they met was in New York - the city of the *Nassi Hador*, and in the United Nations - the foundation of which was around the time of the *Rebbe's* arrival in America, and its construction was in the year 5711, in which year the *Rebbe* officially assumed the *Nesius* (leadership as *Rebbe*).

IKVESA D'MESHICHA

In the descriptions of the time of "*Ikvesa D'Meshicha*" [the time right before the coming of *Moshiach*] in the *Torah Sh'bichsav* and in the *Torah Sh'baal Peh*, we find two opposite depictions. On the one hand there are descriptions of the condition of the generation as a very difficult time period (such as "the birth pangs of *Moshiach*" and the war of *Gog* and *Magog*), and on the other hand there are descriptions of a good period which is already a taste of, and a preparation for, the times of *Moshiach* (such as the growth of the fruits of *Eretz Yisroel* in abundance, and so on).

Similarly, one must also ask about the reality these days. The *Rebbe* explained in many *Sichos* that we are already seeing the signs of *Geula*. However, on the other hand, there are some matters in which we see (at least to our eyes of the flesh) a decline both physically and spiritually. The question arises: how can the two opposites fit together?

Of course, we do not intend at all to try to clarify the events of *Ikvesa D'Meshicha*, which are unknowable to us, as was already hinted at in the *Rambam's* words about the events that will take place before the coming of *Moshiach*: "They are hidden things." Indeed, the *Rebbe* has already addressed this issue. The *Rebbe* explains that this darkness is like darkness that precedes light. The increase of darkness in the world is precisely because of the great upcoming revelation of *Geula*, which the *Klipos* oppose. This is likened to someone who feels that he will soon be defeated in a war, who increases with all his strength in order to win, or like, for example, the darkness that increases approaching the light of dawn.

Continued on opposite side >

☞ **חזרת הנבואה:** הרמב"ם כותב שבתור הקדמה למשיח, תחזור הנבואה לישראל. הרבי הסביר שלאחרי השלימות של הפצת המעיינות של תורת החסידות, הגיע הזמן לשלימות גילוי הנבואה של הגאולה.

☞ **בירור צרפת:** בדורנו התקיים אחד מנבואות הגאולה של בירור צרפת - לאחרי שהרבי והרבנית פעלו שם בעצמם וגם שלחו לשם שלוחים.

☞ **מעין קיבוץ גלויות:** בסוף שנת תנש"א התחילו הרבה יהודים לעלות לארץ ישראל והרבי ביאר בשנת שזהו מעין וההתחלה של "קיבוץ גלויות" שיהיה בזמן הגאולה.

☞ **וכתו חרבותם:** עכשיו - בדורנו שאנו עומדים מוכנים לגאולה מתחילים פעולותיו של מלך המשיח על העמים ולכן ראשי מדינת אמריקה ורוסיה נפגשו יחד והחליטו על מצב של שלום בכל העולם.

☞ **תקופת עקבתא דמשיחא:** הרבי הסביר הטעם למה רואים שביחד עם כל העניינים הנפלאים שבהם רואים שהעולם מוכן לגאולה - לפעמים רואים ירידה בצד של היפך הטוב הן בגשמיות והן ברוחניות הוא, משום שהחושך מתגבר דווקא מפני הגילוי הגדול של הגאולה. דווקא עבודתנו בזמן שבו נראה כאילו יש ירידה - מביאה את גילוי הגאולה.

- ☞ **Return of Nevua:** The *Rambam* writes that before the coming of *Moshiach*, *Nevua* will return to the *Yidden*. The *Rebbe* explains that after the outspread of the wellsprings of *Chassidus*, the time has come for the complete revelation of the *Nevua* by the *Geula*.
 - ☞ **Refining France:** In our generation, one of the prophecies of the *Geula* was fulfilled with the clarification of France, after the *Rebbe* and *Rebbetzin* worked there and sent emissaries.
 - ☞ **Kibbutz Goliyos:** At the end of 5751, many Jews began to ascend to *Eretz Yisrael*, and the *Rebbe* explained that this was the beginning of a "gathering of exiles" that will take place in the time of the *Geula*.
 - ☞ **And they shall beat their swords into plowshares:** In our time, as we stand ready for the *Geula*, the actions of *Moshiach* as a king over the nations have begun, and the heads of state of America and Russia met and decided on a state of peace in the world.
 - ☞ **The period of *Ikvesa D'Meshicha*:** The *Rebbe* explains the reason why sometimes, despite the amazing developments that indicate that the world is ready for the *Geula*, we see a decline in both material and spiritual matters. This is because the darkness intensifies precisely in response to the great revelation of the *Geula*. Our work during this time of apparent decline brings about the revelation of the *Geula*.
-

לחיות משיח

חיים של משיח

הרבי לימד וחידש שלא מספיק רק להאמין במשיח, אלא שצריך גם לחכות למשיח. אבל זה לא הכל. אפשר להאמין במשיח, אפשר גם לחכות לו, אבל עדיין לא "לחיות" עם ה"אני מאמין בביאת המשיח". וזהו החידוש הגדול שהרבי תבע: "לחיות עם משיח!"

בדור המבולבל שלנו, ששם את האדם, צרכיו ותאוותיו במרכז חייו, יש לנו את האפשרות להחליף את כל מהלך המחשבה ולחיות בציפייה לעולם טהור וטוב. עולם הסובב סביב רצון ה' ועשיית האמת והטוב. דבר זה נמשל לדבר הבא: לפעמים אדם נכנס לבית ורואה שהתמונה על הקיר עקומה, וזה מפריע לו מאוד. כך גם לפעמים אדם עומד מול דבר מסריח מאוד, וזה מפריע לו מאוד. כך צריך להביט על ה"העלם" שבעולם. אנחנו חייבים להרגיש שהמצב של הגלות הוא זה שלא אמור ולא צריך להיות, והמצב הטבעי של העולם הוא ימות המשיח וזמן הגאולה! הַרְגֵשׁ הזה צריך "לבעור" בלב של כל יהודי באשר הוא.

מישהו שחי אפילו במקצת את האמונה בביאת המשיח, נמצא כבר במעמד ומצב נעלה מאוד. יהודי שחי לגבי מצבו הפרטי את זמן הגאולה - נמצא ב"עולם אחר" כבר בזמן הגלות, מפני ש"במקום שמחשבתו של אדם שם הוא נמצא"⁵⁴.

משל לכך: אדם עיוור שחי בחושך ופעם אחת ויחידה בחייו האיר לו הברק, החיים שלו כבר השתנו, הם לא יהיו אותו דבר מכאן והלאה. העיניים שלו נפקחו, הוא יודע מה זה אור, והוא מרגיש וחי את האור בתוך הנפש פנימה, גם כשהוא עדיין נמצא בחושך מוחלט. כך גם מי שהרגיש אפילו פעם אחת בחיים, אפילו במקצת, את האמונה והציפייה האמיתית לביאת המשיח והגאולה - החיים שלו כבר שונים לגמרי, גם כשהוא עדיין חי

TO LIVE MOSHIACH

A LIFE OF MOSHIACH

The *Rebbe* taught and innovated a new idea - that it is not enough to merely believe in *Moshiach*, but that we must also wait for *Moshiach*. But that's not all. It is possible to believe in *Moshiach*, and even to wait for him, and yet not be living with the belief in the coming of *Moshiach*. And this is the great *Chiddush* that the *Rebbe* demanded - to live with ***Moshiach!***

In this confused generation, which puts man, his needs and his desires at the center of his life, we have the opportunity to change our whole mindset and live in anticipation of a pure and good world, a world that revolves around the *Ratzon of Hashem* and acting with truth and goodness. This is likened to when a person enters a house and sees that the picture on the wall is crooked, and it bothers him a lot. Or, sometimes a person faces something very smelly, and it bothers him a lot. This is how we should look at the "*He'elem*" (concealment of *Hashem*) in the world. We must feel that the state of *Galus* is what should not and must not be, and the natural state of the world is the time of *Moshiach* and the era of *Geula!* This emotion should "burn" in the heart of every Jew, wherever he is.

Someone who lives even a little bit with the *Emunah* in the coming of *Moshiach*, is already in a very elevated state. A *Yid* who lives with the *Geula* in his personal life - is already in "another world" during the *Galus*, because "where a person's thoughts are, there he is."

A *Moshol* for this: For a blind man who lives in darkness, and one single time in his life had the light shine on him, his life has already changed,

בעולם הזה הגשמי, בתוך הגלות האיומה. משהו "נכנס" עמוק ללב שלו ונשאר חקוק בו לנצח, הוא חי "טפח אחד מעל הקרקע!". אם נפקח את העיניים - אנחנו נבין נראה ונחיה באמת עם הגאולה, אחר כך גם הגלות שלנו כבר תיראה אחרת.

אמנם נשאלת השאלה: הרבי נתן לנו את ההוראה שעכשיו העבודה היא "לחיות עם משיח", להתחיל לחיות כבר עכשיו בעולם של גאולה. אבל מה זה אומר מעשה בפועל? איך אפשר להתחיל להרגיש את הזמן של "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר"?

החידוש של תורת החסידות

התשובה הפשוטה והברורה היא: על-ידי שאדם "חי" את מה שהוא לומד בתורת חסידות, אפשר לטעום טעימה מעין הגאולה.

הסבר הדברים⁵⁵: ידוע שתורת החסידות מבארת את חלק ה"סוד" של התורה על-ידי משלים ודוגמאות שכל אחד יכול להבין⁵⁶. בתורת החסידות מוזכר רבות הפסוק "מבשרי אחזה אלוקה", כדי ללמדנו שמתוך ההתבוננות בגוף האדם ובכוחות נפשו אפשר ללמוד על הקב"ה ועל הכוחות האלווקיים. בכך, לימוד החסידות נותנת את האפשרות לכל אדם (גם למי שאין לו נשמה גבוהה) להבין את החלק הכי עמוק ופנימי של תורתו של הקב"ה. היות שתורת החסידות עוסקת בעיקר בעניינים הכי עמוקים כמו הפנימיות והנשמה של אדם והפנימיות של העולם, הרי בכך מגלה את המקום הכי עמוק שבתוך האדם - הקשר הכי עמוק של יהודי עם הקב"ה⁵⁷.

לכן תורת החסידות נקראת "נשמתא דאורייתא" משום שעניינה הוא לתת ולהשפיע חיות רוחנית בעבודתו של היהודי בתורה ומצוות, על-ידי שהיא מעוררת את הנשמה - שהיא החיות והפנימיות של האדם⁵⁸.

אמנם מטרת תורת החסידות איננה רק לעורר ולגלות את הקשר של היהודי לנשמתו, בכדי לתת ליהודי חיות רוחנית להתגבר על חשכת הגלות, אלא יתר על-כן: על-ידי לימוד תורת החסידות מתעורר אצל יהודי הקשר הפנימי למקום הכי עמוק שבו - נשמתו, שהיא חלק אחד עם המקום הכי עמוק של הקב"ה כביכול - שזהו מעין טעימה של הגילוי של תקופת הגאולה⁵⁹.

(55) הבא להלן מבוסס ע"פ קונטרס ענינה של תורת החסידות.

(56) ע"פ קונטרס ענינה של תורת החסידות אות א.

(57) ספה"ש ה'תנש"א ע' 767.

(58) ע"פ לקו"ש ח"כ ע' 174. לקו"ש חלק י"ט ע' 247-246.

(59) ע"פ לקו"ש ח"כ ע' 173-172.

and it will not be the same from here on out. His eyes have been opened, he now knows what light is, and he feels and lives with the light deep inside his soul, even while he is still in complete darkness. The same is true for those who felt even once in their life, even a little, the true *Emunah* and anticipation of the coming of *Moshiach* - their lives are already completely different, even when they are still living in this physical world, in the terrible *Galus*. Something enters deep into his heart and remains etched in him forever, and he lives "one *Tefach* above the ground!" If we open our eyes - we will understand, see, and truly live with *Geula*, and then our *Galus* will also look completely different.

Now the question arises: the *Rebbe* gave us the *Hora'ah* that now the *Avodah* is to "live with *Moshiach*," to start living right now in a world of *Geula*. But what does this actually mean? How can one begin to feel the time of "And the Glory of *Hashem* shall be revealed, and all flesh shall see together, that the Mouth of *Hashem* has spoken"?

THE CHIDDUSH OF CHASSIDUS

The simple and clear answer is: by a person "living" what he learns in *Chassidus*, one can experience a taste of the *Geula*.

The explanation is: It is known that *Chassidus* explains the "Sod" ("Secret") part of the *Torah* through *Mesholim* and examples that anyone can understand. In *Chassidus*, the *Possuk* "from my flesh I see *Hashem*" is often quoted, to teach us that by looking at the human body and the powers of the soul, we can learn about *Hashem*. Thus, the study of *Chassidus* gives every person the opportunity (even those who do not have a lofty *Neshama*) to understand the deepest and *Pnimiusdike* (internal) secrets of *Hashem's Torah*. Since the teachings of *Chassidus* deal mainly with the deepest matters, such as the *Neshama* and the *Pnimius* of a person, and the *Pnimius* (innermost truths) of the world, in doing so it reveals the deepest depths within man - the deepest connection of a *Yid* with *Hashem*.

Therefore, *Chassidus* is called "*The Neshama of Torah*" - because its purpose is to give *Chayus* to a *Yid's Avodas Hashem*, through arousing the *Neshama* - which is the *Chayus* and the *Pnimius* of a person.

Therefore, the teachings of *Chassidus* are called "*Neshamsa D'Oraita*"

קשר פנימי זו (שהחסידות מחברת את האדם עם המקום הכי עמוק שבתוכו) נקראת: 'יחידה'.

ה'יחידה'

ה'יחידה' נקראת כך מפני שהיא קשורה ומאוחדת בתכלית - ב'יחיד', בהקב"ה. כשם שהקב"ה אינו נתפס ואינו ניתן להרגשה בדרך כלשהי, כך גם עצם הנשמה - ה'יחידה' אינה משתנה ואינה מושפעת משום דבר חיצוני. היא עומדת מעל כל אפשרות שחטא ועוון יפגעו בה ובהקשר שלה עם הקב"ה.

דרגה זו אינה באה לידי ביטוי בדרך כלל. היא מתפרצת רק ביום הכיפורים בשעת נעילה או כשהאדם ניצב מול דבר שמאיים על עצם הקשר שלו עם הקב"ה, והיא מעניקה ליהודי את התוקף למסור את נפשו על קידוש השם. אבל תכלית הכוונה היא שקשר זה יאיר גם בחייו הפרטיים של האדם מידי יום, שעל-ידי-זה נעשה העולם דירה להקב"ה, שבכל העולם מכירים רק בהקב"ה ("יחידו של עולם")⁶⁰.

ה'יחידה' שבכל יהודי נקראת גם 'ניצוץ משיח' שבכל אחד, שכן זה ענינו של המשיח - ה'יחידה' הכללית. לכן בכוחו של כל יהודי לקרב את הגאולה. שכן כשהוא מעורר את ה'יחידה' שבו, את נקודת היהדות הפנימית - הוא מביא גאולה לעצמו (במצבו הפרטי בעבודת ה' שלו), ובהיותו חלק מעם ישראל - גם מקרב את הגאולה הכללית.⁶¹

לפי זה אפשר להבין מה שכל אחד אומר בתפילתו ביום טוב⁶²: "ויתקיים בנו מקרא שכתוב: ונחה עליו רוח ה', רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה'". הנה אף שבפסוק זה מדובר על משיח ומעלותיו, עדיין כל יהודי, מבקש שיתקיימו בו מעלות אלו. והביאור הוא⁶³, שנשמת משיח היא נשמה כללית ובכל יהודי יש חלק ממנה⁶⁴. ועל ניצוץ זה מתפלל כל יהודי. שבכוחו של "ניצוץ משיח" שבו, מסוגל כל יהודי להביא את עצמו לגאולה פרטית, ועל-ידי זה לזרז את הגאולה הכללית.

60 ראה ספה"ש ה'תשמ"ז ח"א ע' 2.

61 ראה לקו"ש חלק כ"ט ע' 361-363.

62 בקטע שמוסיפים בפתיחת הארון.

63 ע"פ תורת מנחם תשמ"ג ח"ג ע' 1317.

64 ראה קונטרס בית רבינו שבבבל הערה 53 (סה"ש ה'תשנ"ב ח"ב ע' 470).

(the soul of the *Torah*), because their purpose is to provide and influence spiritual vitality in the *Yid's* observance of *Torah* and *Mitzvos*, by arousing the *Neshama* - which is the life force and innermost essence of a person.

However, the purpose of *Chassidus* is not just to awaken and reveal the connection between the Jew and their *Neshama*, in order to provide the Jewish person with spiritual vitality to overcome the darkness of **Ga-lus**. Rather, through the study of *Chassidus*, the innermost connection between the Jewish person and the deepest place within themselves is awakened - their *Neshama*. The *Neshama* is one with the deepest place of *Hashem* - which is akin to a foretaste of the revelation of the *Geula*.

This inner connection that *Chassidus* forges between the person and the deepest place within themselves is called "*Yechida*" (oneness).

THE YECHIDA

The *Yechida* is called as such, meaning "The One," because it is connected and completely united with "The *Yochid*" - "The One" - *Hashem*. Just as *Hashem* cannot be grasped and cannot be felt in any way, so too, the *Etzem Hane-shama* - the *Yechida* - does not change and is not affected by anything external. It is above the possibility of sin harming it and its relationship with *Hashem*.

This level is not usually expressed. It comes out only on *Yom Kippur* during *Ne'ilah*, or when a person is faced with something that threatens his very relationship with *Hashem*, and gives the *Yid* the strength to give up his life *Al Kiddush Hashem*. The ultimate purpose, however, is that this connection should light up the day-to-day details of a person's life, thereby transforming the world into a *Dirah* for *Hashem*, when the whole world will recognize only *Hashem*, the only true oneness of the world.

The *Yechida* present in each *Yid* is also called the "Spark of *Moshiach*" in each one, because this is exactly what *Moshiach* is - the "General *Yechida*." Therefore, it is in the power of each *Yid* to bring the *Geula* closer, for when one awakens his *Yechida*, his *Pintele Yid*, he brings *Geula* to himself (through his person *Avodas Hashem*), and being that he is a part of the Jewish nation, he also brings the general *Geula* closer, too.

According to this, we can understand what everyone says in the *daven-*

Continued on p. 87

☞ **לחיות משיח:** על-ידי ש"חיים" את משיח כבר בזמן הגלות נמצאים ב"עולם אחר" - עולם של גאולה. ממילא ענין הגלות מושלל לגמרי אצלו.

☞ **איך אפשר "לחיות משיח":** על-ידי לימוד החסידות אפשר לטעום מעין טעימה מהגאולה מכיון שחסידות עוסקת בעניינים הכי עמוקים שבאדם, ובכך מגלה הקשר העמוק של יהודי עם הקב"ה. זהו מה שנקראת גילוי ה"יחידה". על-ידי גילוי היחידה יהודי מביא גאולה לעצמו ולכלל ישראל.

- ∞ **“Living with Moshiach”**: By "living" with *Moshiach* even during *Galus*, we enter a "different world" - a world of *Geula*. Thus, the issue of *Galus* is completely eliminated for him.
 - ∞ **How is it possible to “live with Moshiach”**: Through studying *Chassidus*, one can taste a sample of *Geula*, since *Chassidus* deals with the deepest aspects of the human being, revealing the deep connection between a *Yid* and *Hashem*. This is what is called revealing the "Yechida". Through revealing the *Yechida*, a Jew brings *Geula* to himself and to all the *Yidden*.
-

Continued from p. 85

ing of Yom Tov: “And it should be fulfilled in us the words of the *pasuk*, ‘And the spirit of *Hashem* will rest on him, a spirit of wisdom and understanding, a spirit of counsel and strength, a spirit of knowing and fearing *Hashem*.” The *pasuk* speaks of *Moshiach* and his qualities, yet, every Jew requests that these qualities should be fulfilled in him. The explanation is that the *neshama* of *Moshiach* is a *Neshama Klalis*, and every Jew has a part of it. It is regarding this spark that every Jew prays. With the power of the “*Moshiach* spark” in him, evener Jew is ready to bring themselves to their personal redemption, and through this, to speed up the general *Geula*.

הוראות הרבי לזירוז הגאולה

הרבי הורה כמה הוראות לעשות מעשה בפועל בקשר לזירוז ביאת המשיח וקבלת פני משיח צדקנו, בנוסף להוראה ללמוד עניני גאולה ומשיח¹:

התעוררות באמונה וציפייה

אמונה: נאמר במדרש²: "בזכות האמונה נגאלו אבותינו ממצרים". וגם גאולתנו הע' תידה תבוא בזכות האמונה האיטנה בביאת המשיח בקרוב ממש, מבלי להתרשם מגודל החושך של גלותנו זו³.

ציפייה מתוך שמחה: בזמננו הציפייה לגאולה צריכה גם להיות מתוך רגש של שמחה, מכיון שאנו יודעים בוודאות שכבר הגיע זמן הגאולה והננו בטוחים שתיכף ומיד "הנה זה מלך המשיח בא"⁴.

פרסום בשורת הגאולה: לפרסם לכל אנשי הדור, בכל מקום, את בשורת הגאולה ואשר "הנה זה משיח בא"⁵. בנוסף, עלינו להודיע בכל מקום שהנסים והנפלאות שראינו לאח' רונה בעולם, הם מסימני הגאולה. ההתבוננות בנסים אלו תעורר בלבנו את רגשי ההודאה להודות לה' על הנסים והנפלאות שהראה ומראה לנו⁶. ובהמשך לכך, לעורר את בני ישראל בכל מקום לחזק את הציפייה והבקשה לגאולה שתבוא בקרוב ממש, ולהיות מוכנים על-ידי הוספה בתורה ובמצוות ומעשים טובים, להיות ראויים ומוכנים לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש.

(1) להלן בפנים רשימה חלקית בלבד. לשלימות הדברים ראה: ס' מגולה לגאולה ע' 161 ואילך. בטאון 'פרדס חב"ד' גליון 16 ע' 147 ואילך.
(2) מכילתא שמות יד, לא.
(3) לקו"ש ח"ג ע' 872.
(4) ספה"ש תשנ"ב ח"א ע' 307. ושם ע' 320 ועוד ובספה"ש תנש"א ח"א ע' 300 הערה 153.
(5) ראה ספה"ש תנש"א ח"ב ע' 791 ושם ע' 808. ספה"ש תשנ"ב ח"א ע' 26.
(6) סנהדרין צד, א.

INSTRUCTIONS FROM THE REBBE TO HASTEN THE GEULA:

The *Rebbe* has given several instructions on how to take practical action to hasten the coming of *Moshiach* and Greeting *Moshiach*. In addition to the instruction to study the concepts of *Geula* and *Moshiach*, here are some of the key points:

AWAKENING IN FAITH AND HOPE:

Faith: It is said in the *Midrash*: "In the merit of faith, our ancestors were redeemed from *Mitzrayim*." And our future *Geula* will also come in the merit of unwavering faith in the imminent arrival of *Moshiach*, without being affected by the great darkness of *Galus*.

Awaiting with joy: In our time, hope for the *Geula* must also be accompanied by a feeling of joy, knowing with certainty that the time of the *Geula* has arrived.

Publicizing the good news of the *Geula*: We must publicize the good news of *Geula* and declare that "behold, here comes the *Moshiach*" to all people in every place. Additionally, we must inform everyone that the miracles and wonders we have seen recently in the world are signs of the *Geula*. Reflecting on these miracles will awaken in our hearts a sense of gratitude to *Hashem* for the miracles and wonders He has shown us, and to arouse the *Yidden* everywhere to strengthen their hope and desire for the imminent *Geula*. We must be prepared for the arrival of *Moshiach* by increasing our *Torah* study and performing good deeds, to be worthy and

התעוררות בכל כינוס: בזמן מיוחד זה לא שייך שיתקיים כינוס של עשרה מישראל ולא ינצלו את הכינוס להתעוררות והרעשה אודות הגאולה. כל כינוס ומסיבה צריכים להיות מנוצלים להתעוררות בענין הגאולה וביאת המשיח⁷.

לימוד התורה

לימוד התורה וקיום מצוותיה בכוונה: נאמר בזהר⁸ שביטול תורה גורם לכך ש"אתאריך יומא דמשיחא מן גלותא דא". ועל ידי מבצע תורה, תורת הנגלה ופנימיות התורה, מבטלים ענין זה⁹.

ובפרטיות יותר: יש להוסיף בקיום תורה ומצוות עם הכוונה לגאול את הקב"ה ואת שכנתו מן הגלות¹⁰. על-ידי ההוספה בקיום תורה ומצוות באופן כזה, אנו מזרזים את ביאת המשיח¹¹.

ענינים בלימוד התורה - לזרז את הגאולה

יש להוסיף גם בלימוד ענינים המקרבים את הגאולה:

- ◆ לימוד כל הספר לקוטי-תורה ותורה-אור (לכ"ק אדמו"ר הזקן) כל חלקיהם עד סיומם¹².
- ◆ לימוד משניות, וכפי שמובא במדרש¹³: "אין כל הגליות האלו מתכנסות אלא בזכות משניות".
- ◆ לימוד פרקי אבות בשבתות הקיץ¹⁴.
- ◆ לימוד ספר משנה תורה להרמב"ם. ובפרטיות בלשון הרב: "כולל - על ידי ההש"ת תתפזר (או להוסיף חיזוק בזה אם משתתף כבר) בלימוד הרמב"ם דכמה וכמה מבני ישראל, ג' פרקים ליום, או פרק א' ליום, או ספר המצוות, ובפרט - בספר הרמב"ם עצמו - הלכות מלך המשיח, בשני הפרקים האחרונים דהלכות מלכים בסיום ספר משנה תורה¹⁵. וכן יש ללמוד גם את הלכות בית הבחירה (בג' הש"בועות בפרט)¹⁶.

(7) ראה ספה"ש תנש"א ח"א ע' 474.

(8) ז"ח בראשית ח, ד.

(9) לקו"ש חי"ב עמ' 237.

(10) ספר הברית מאמר א' פט"ז.

(11) ספה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 489. ושם ע' 502. וראה ספה"ש תשנ"ב ח"א ע' 111.

(12) תורת מנחם תשנ"ב ח"א ע' 299.

(13) ויק"ר פ"ז, ג.

(14) תורת מנחם תנש"א ח"ג ע' 132.

(15) ספה"ש תשנ"ב ח"א ע' 257.

(16) ספה"ש תנש"א ח"ב ע' 691. שם ע' 747.

ready to greet *Moshiach*.

Mentioning at every gathering: in our special time, it is not appropriate to hold a gathering of *Yidden* without using it as an opportunity for awakening about the *Geula*. Every gathering and celebration should be utilized to awaken and stir up the topic of the *Geula* and *Moshiach*.

LEARNING TORAH:

Torah and Mitzvos with Kavana: The *Zohar* says that not learning *Torah* causes "the date of the coming of *Moshiach* to be pushed of." Therefore, by engaging in *Torah* study, both the revealed and esoteric teachings of *Torah*, we nullify this outcome.

We must add *Kavana* (intention) to our *Torah* study and *Mitzvos*, aiming to bring *Hashem* and the *Shechina* out of *Galus*. By infusing our *Torah* study and *Mitzvos* with this *Kavana*, we hasten the arrival of *Moshiach*.

TORAH STUDY - TO HASTEN THE GEULA

It is important to add the following elements to our *Torah* study, which bring us closer to the *Geula*:

- ◆ Studying all parts of the *Likkutei Torah* and *Torah Or* (from the *Alter Rebbe*).
- ◆ Studying *Mishnayos*, and as it says in the *Midrash*, "the exiles will not end, only in the merit of *Mishnayos*."
- ◆ Studying *Pirkei Avos* in the summer.
- ◆ Studying *Mishneh Torah* by the *Rambam*, and specifically, according to the *Rebbe's* directive "Collectively - by participating (or adding reinforcement if already participating) in the study of the *Rambam*, three chapters per day, or one chapter per day, or *Sefer HaMitzvos*, and specifically, in the *Rambam's Hilchos Melachim*, in the last two chapters at the end of the *Mishneh Torah*." Additionally, we must learn the Laws of the *Beis Hamikdosh* (during the three weeks).

- ◆ לימוד פנימיות התורה, ובעיקר תורת חסידות חב"ד. ובלשון הרב¹⁷: "והעיקר - מתוך מסירה ונתינה ("מיט א איבערגעגעבנקייט"), שמשקיע את עצמו ("ער לייגט זיך אריין") בהלימוד".
- ◆ הצטרפות בחלוקת הש"ס ("לימוד כל הש"ס שמחלקים אותו ב"ט כסלו") על-ידי "לקיחת" מסכת אחת (לפחות)¹⁸.

עבודה עם (ובקשר אל) הזולת

אהבת חנם: מכיון שסיבת החורבן היתה שנאת חנם¹⁹, יש לבטל סיבה זו על-ידי אהבת חנם: לאהוב כל יהודי חנם, גם במקרה שאינו רואה שום סיבה לאהוב אותו²⁰.

אמנם בשנת ה'תנש"א בשבת פרשת מטות-מסעי²¹ דיבר הרבי על אהבת ישראל ובלשונו הקדוש: "בודאי שכבר נתתקנה סיבת הגלות, ולכן, ההדגשה דאהבת ישראל היא - בתור טעימה ועד להתחלה דהגאולה האמיתית והשלימה". כלומר: אהבת ישראל כיום אינה מצד תיקון סיבת הגלות - שנאת חנם - כפי שהיה עד היום, שאנו מוסיפים באהבת חנם כדי להביא את הגאולה, וזאת מפני שסיבת הגלות תוקנה כבר (!). אהבת ישראל כיום היא מצד ניצוץ משיח הקיים בכל יהודי, והיא משמשת כטעימה מהגאולה האמיתית והשלימה, אז יתאחדו כל בני ישראל על ידי הניצוץ משיח שבכל אחד ואחד.

הפצת היהדות: העבודה וההכנה הכי מתאימה לקרב את הגאולה היא על-ידי פער לות מעין סדר החיים אז בזמן הגאולה, שהוא לתקן עולם במלכות שד-י. דהיינו הפצת היהדות, לימוד התורה וקיום מצוותיה באופן דמוסיף והולך ואור²².

צדקה: להדר במצות הצדקה כמו שאמרו חז"ל²³: "גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה". והרבי מוסיף²⁴: "וכדאי ונכון לקשר ההוספה בצדקה עם ההוספה בתורה בעניני משיח והגאולה - על-ידי זה שההוספה לצדקה היא מתוך כוונה לקרב ולזרז את הגאולה, כיון שכוונה זו כשלעצמה היא חלק מלימוד התורה בעניני הגאולה - הלימוד (במחשבה - מזמן לזמן) דמאמר חז"ל "גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה".

(17) תורת מנחם תנש"א ח"ד ע' 218.

(18) ספה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 491.

(19) יומא ט, ב.

(20) לקו"ש ח"ב ע' 598.

(21) ספר השיחות תנש"א ח"ב ע' 719-717.

(22) לקו"ש חלק כג ע' 487.

(23) ב"ב יו"ד, א.

(24) ספה"ש תנש"א ח"ב ע' 502.

- ◆ Studying the inner dimension of *Torah*, especially the teachings of *Chabad Chassidus*. In the words of the *Rebbe*, "The main thing is to study it with self-sacrifice and dedication, immersing oneself in the learning.
- ◆ Participating in the *Chalukas HaShas* known as (which is divided into daily study portions) by taking on the study of at least one *Masechta*.

AVODAH WITH (AND IN CONNECTION TO) ANOTHER

Ahavas Chinam: Since the reason for the *Churban* was *Sin'as Chinam*, we have to nullify it through *Ahavas Chinam*: to love every Jew freely, even if you don't see any reason to love him.

In the year 5751, on *Shabbos Parshas Mattos-Ma'asei*, the *Rebbe* spoke about *Ahavas Yisroel*. In his holy words: "Certainly, the reason for *Galus* has already been fixed, and therefore, the emphasis on *Ahavas Yisroel* is as a taste until the beginning of the complete and true redemption." Meaning, our *Ahavas Yisroel* today is not to fix the reason for *Galus* – *Sinas Chinam* – as it was until today, and to add in *Ahavas Chinam* in order to bring the *Geula*, because the reason for *Galus* has already been fixed! *Ahavas Yisroel* today is from the spark of *Moshiach* inside of every Jew, and it serves as a taste of the true and final *Geula*, when all of *Bnei Yisroel* will be united through the spark of *Moshiach* inside every person.

Spreading Yiddishkeit: The most suitable way to bring the *Geula* closer is through doing actions that resemble how life will be by the *Geula*, which is to rectify the world under the sovereignty of *Hashem*. This is achieved through the dissemination of *Yidishkayet*, the study of *Torah*, keeping its *Mitzvos* in an ever-expanding and progressing manner.

Tzedakah: We should enhance our observance of the *Mitzvah* of *Tzedakah*, as *Chazal* have said, "Great is *Tzedakah* because it brings the *Geula*." The *Rebbe* adds that it is worthwhile and appropriate to connect the increase in *Tzedakah* with the increase in *Torah* study on the topics of *Moshiach* and *Geulah*. By adding to our *Tzedakah* with the intention of bringing closer and hastening the *Geula*, we connect this intention, which is inherently part of studying *Torah* concerning the *Geula*, to the study itself (occasionally) of the saying of our sages, "Great is *Tzedakah* because it brings the *Geula*."

☞ **הוראות המזרזים את ביאת הגאולה:** הרבי הורה כמה הוראות בקשר לזירוז ביאת המשיח, ובתוכם בין היתר: א) להאמין ולצפות לגאולה מתוך שמחה. בנוסף צריך לפרסם ש"הנה זה משיח בא" ולנצל כל כנס להתעוררות בענין הגאולה. ב) לקיים תורה ומצוות מתוך כוונה להחיש את הגאולה וללמוד ענינים המקרבים את הגאולה. ג) אהבת ישראל וקיום מצות צדקה ולהתעסק עם הזולת בהפצת היהדות.

- ∞ **Directives that hasten the Geula:** The *Rebbe* gave many instructions to hasten the coming of *Moshiach*. Amongst them are: 1) to believe and await for the *Geula* with happiness. In addition, we have to publicize that “behold, *Moshiach* is coming,” and to use every gathering as inspiration about *Geula*. 2) To fulfill *Torah* and *mitzvos* with the intention to hasten the *Geula* and to learn things that bring the *Geula* closer. 3) *Ahavas Yisroel* and fulfilling the *mitzvah* of *Tzedakah*, and working with others to spread *Yiddishkeit*.
-

הוספה:
פרקים י-יב

חישוב קיצים

מהו ההסבר ל'העלם הקץ'?

זמן בוא הגאולה שנקרא "זמן הקץ", הוא מהדברים הנסתרים שאינם ידועים לנו. כמו שהגמרא מספרת²⁵: "ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה". כלומר, יעקב אבינו רצה לגלות לבניו את קץ הגאולה, אך הקב"ה מנע זאת ממנו. הגמרא גם אומרת²⁶: "תיפח עצמן של מחשבי קיצין", וכך פסק הרמב"ם להלכה²⁷: "לא יחשב הקיצין". כלומר, אסור לעשות חשבונות שונים כדי לדעת מתי יבוא משיח צדקינו, ואלה שעושים כן יחול עליהם קללה ("תיפח רוחם")!

אחד ההסברים לכך שאין אנו יודעים את זמן הקץ הוא, שאילו היה הקץ נאמר בפירוש, הייתה הגאולה מוכרחה לבוא אך ורק באותו זמן, ולכן לא היה אפשר לזרז את הגאולה שיבוא לפני אותו זמן. והרי הכלל הוא²⁸ ש"זכו - אחישנה, לא זכו - בעתה", היינו שאם נזכה נוכל להביא את הגאולה קודם הזמן שנקבע לה. לכן אין רשות לגלות את הקץ, ומכיוון שהוא לא נתגלה בעולם הזה, אין הוא מכריח את המציאות, וממילא יש אפשרות בידינו לזרז את הגאולה²⁹.

נוסף על כך, אם היה זמן הקץ ידוע מראש - לא הייתה יכולה להיות ציפייה אמיתית לגאולה, וגם לא התעוררות של הכנה לקראת בואו של המשיח, שכן היינו יודעים מראש מתי הוא יבוא, ועד אותו זמן לא היה מקום לציפייה ולהכנה. לכן לא נתגלה הקץ, כדי שבכל יום ובכל רגע נחיה עם הציפייה לגאולה ונתייחס אל הגאולה כאל דבר שיכול לבוא בכל רגע ורגע³⁰.

(25) פסחים נו, א.

(26) סנהדרין צז, ב.

(27) הלכות מלכים פי"ב, ה"א.

(28) סנהדרין צח, א.

(29) קונטרס פירוש המלות לאדמו"ר האמצעי פכ"ז.

(30) ספה"ש תש"נ ח"ב ע' 398.

למה מוצאים שחישבו קיצים?

על-פי דברים אלו, נראה אשר על-פי תורה אסור לחשב קיצים, אבל בפועל אנו מוצאים הרבה קיצים בתורה. באותה סוגיה עצמה בגמרא שנאמר בה "תיפח עצמן של מחשבי קיצין", מובאים כמה וכמה קיצים. קיצים שונים הובאו גם בספריהם של גדולי ישראל בכל הדורות³¹. גם הרמב"ם עצמו, שפסק שאין לחשב את הקיצים - עורך חשבון של קץ!³²

מכך כבר אפשר להבין שלא כל סוגי הקיצין אסורים, ויש סוגים מסויימים שעל פי תורה מותר לחשבן. את ההסבר לכך אפשר למצוא בהסבר שנותנת הגמרא³³: "שהיו אומרים, כיוון שהגיעה עת הקץ ולא בא, שוב אינו בא". מכאן נראה שעניין חישובי הקי צים תלוי במצב שבו נאמר. בדרך כלל, בזמן רגיל אסור לחשב קץ, מכיוון שיש חשש אשר אולי קץ לא יקרה בפועל וממילא יחליש את האמונה של עם ישראל. אבל בזמן שעם ישראל נמצא במצב שהרבה מבני ישראל מאמינים בדברים שהם היפך התורה ואין שום דרך אחרת לעוררם לעבודת ה', יש מקום לאמירת קץ אמיתי, כדי לעורר בעם תקווה לגאולה מתוך הידיעה שהגאולה קרובה. בכך מובן גם מדוע כותב הרמב"ם ב'אגרת תימן' זמן קץ, וגם מסביר את הקיצים שנתנו גדולי ישראל, משום שהיה אז בתימן משיח שקר והיה צורך לחזק את אמונת בני ישראל בגאולה האמיתית והשלימה.

האיסור התבטל

ברור שרק צדיקים וגדולי הדורות יכולים לגלות את הקץ ולא אנשים כערכנו. נאמרו בכך כמה סיבות: א) אצל הצדיקים יש קבלה ומסורה ממקורות נאמנים³⁴ ולכן קיצים אלו האם אמיתיים³⁵. ב) הצדיקים רואים אשר הגיע זמן שלימות מסויימת של עבודת בני ישראל בזמן הגלות, ועל-ידי גילוי שנת הקץ, הרי זה מעורר את בני ישראל שיוסיפו בעבודתם בכדי שיתגשם הקץ הזה לפועל³⁶. ג) גילוי הקץ על-ידי הצדיקים הוא רמז להקב"ה שביא כבר את המשיח מפני שהרי נרמז בתורה שהגיע זמן הקץ ("אבא, כך כתוב בתורה")³⁷.

(31) ראה ספר הקץ (שנ"ז הרצל, תשע"ג).

(32) אגרת תימן סוף פ"ג.

(33) סנהדרין צז, ב.

(34) ראה לקו"ש חכ"ג ע' 396.

(35) ראה לקו"ש ח"כ ע' 234 ובהערה 51.

(36) לקו"ש חכ"ט ע' 15 ואילך.

(37) ראה ספר הקץ (שנ"ז הרצל, תשע"ג) ע' 82.

הרמב"ן מביא כמה טעמים לכך שהוא מגלה את הקץ³⁸: (א) הגזירה והאיסור לגלות הקץ נאמר רק בדורות הראשונים, שהיו רחוקים מהגאולה, ולכן גילוי הקץ היה גורם חלישות באמונת עם ישראל, משא"כ עתה "שאנחנו קרובים מאוד לקץ... אולי בטלה הגזירה". ולכן הקץ שהוא מגלה יביא "תוספת טובה ונחמה" לעם ישראל. (ב) האיסור נאמר רק אם מגלים את הקץ בצורה ברורה ואומרים אשר בוודאות אז יהיה זמן הגאולה, אבל אם אומרים שהקץ הוא זמן "אפשרי" אשר אז אולי משיח יבוא, מותר לגלות סוג קץ כזה.

האברבנאל כותב³⁹ שדברי חז"ל שאסרו לגלות קץ נאמר רק אם עושים חשבונות על-פי הכוכבים ומזלות, אבל אם עושים חשבונות על-פי דברי נביאים שאמרו דבריהם ברוח הקודש - אז מותר. ואדרבה: הרצון לדעת את זמן הקץ מראה על התשוקה והציפייה של היהודי אל הגאולה. האברבנאל מוסיף "כאשר מתקרבים לזמן הגאולה.. יראו מה שלא ראו הראשונים" ולכן אפילו ילדים קטנים ידעו אז את זמן הקץ.

חשוב לציין, אשר כל הדיון כאן הוא דווקא על 'גילוי קץ', שפירושו הוא, אשר מגלים וקובעים שתאריך או שנה מסויים הוא יום בוא הגאולה. אבל ברור שאין שום שאלה ושום חשש בכך שאומרים על תקופה מסויימת שהיא תקופת הגאולה, שבה יש להתאמץ במיוחד בענייני תורה ומצוות כדי להתכונן לקראת הגאולה בציפייה ואמונה שיבוא הגאולה במהרה. לשם כך הרי נתנו לנו חז"ל את סימני תקופת 'עקבתא דמשיחא', כדי שאכן נדע שזוהי התקופה שלפני הגאולה ונוכל להיות מוכנים לקבל פני משיח צדקנו כראוי. גדולי ישראל כמו ה'חפץ-חיים' כבר כתבו אשר "אנו רואין בזמננו שנתקיימו כל הסימנים"⁴⁰ ולכן "כבר הגיע זמן אחרית הימים"⁴¹.

בעולמות העליונים

גילוי ה"קץ" של גדולי ישראל היה כמובן על-פי ראייתם למעלה, אם-כן נשאלת השאלה: לה: איך יתכן שזמן הקץ והגאולה עדיין לא הגיעה. ממה נפשך: אם מה שראו הצדיקים היה "קץ הגלות", למה עדיין אין גאולה בפועל ממש, ואם לא ראו "קץ הגלות", מהו הפירוש שראו שיש בזמן מסוים "קץ"?

על-כך יש כמה ביאורים:

(א) כל הקיצים שגילו גדולי ישראל, היו תלויים בעבודתם של בני ישראל. מובן אם-כן שהסיבה שהגאולה עדיין לא בא בפועל הוא בגלל שלא זכו בני ישראל על-ידי עבודתם

(38) ספר הגאולה (שער הרביעי).

(39) מעייני הישועה, מעיין א, תמר ב.

(40) 'שם עולם', שער ההתחזקות, פרק יב.

(41) 'חומת הדת' פרק יג.

להיות ראויים לכך שאכן תהיה זו שנת הגאולה⁴². עם זאת, בכל קץ כזה נפעל משהו מעין הגאולה כמו שלב נוסף בדרך לגאולה האמיתית והשלימה. בנושא זה ידוע ומפורסם הסיפור⁴³ אשר לאחר שחלפה שנת תר"ג, שעליה היה קץ, שאלו את כ"ק אדמו"ר ה'צמח-צדק' מדוע לא באה הגאולה, והוא השיב שבאותה שנה נדפס ספר 'לקוטי תורה' של רבינו הזקן, וזהו גילוי מאור הגאולה, שחלו בדיוק בשנים של קץ.

ב) האדמו"ר מקאמאָרנא מביא הסבר מעניין⁴⁴: הקיצים שאמרו גדולי ישראל, אכן היו שעת קץ וגאולה מבחינת עבודתו של אותו צדיק. כל צדיק יש לנשמתו שורש מיוחד למעלה. כאשר צדיק ראה שבזמן מסויים יסיים את עבודתו, ציין תאריך זה כ'עת קץ'. אמנם אף-על-פי שמצד שורש נשמת צדיק זה (והנשמות השייכים לנשמתו) אכן נגמר הזיכוך והיה אצלו גאולה פרטית, לא זכינו שתהיה אז הגאולה הכללית, כי עדיין לא נגמר כללות העבודה של כללות נשמות ישראל.

ג) כ"ק אדמו"ר הזקן מסביר⁴⁵, שהצדיקים רואים את הדברים כפי שהם בעולמות העליונים, ושם אכן האירו גילויים של הגאולה בזמני הקץ. אבל בדרך לעולם הזה התח' תון יכולים לחול מניעות ועיכובים, וכך קורה שהגאולה אינה יורדת למטה. משא"כ, קץ שיבוא "לפיו של נביא בוודאי יקויים בלי שום שינוי".

(42) על-פי זוהר חדש, תיקונים צה, ב.

(43) ספר השיחות 'תורת שלום' ע' 237.

(44) היכל הברכה פ' בראשית ע' לו.

(45) מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שנה-ו.

☞ **סיבת העלם הקץ:** הסיבה שזמן הקץ אינו ידוע היא בכדי לאפשר את ביאת הגאולה לפני זמנו המיועד. בנוסף העלם הקץ נותן האפשרות לצפות אל הגאולה באמת בכל רגע.

☞ **סיבת חישובי הקיצין לשיטת הרמב"ם:** הסיבה שהרמב"ם פסק שאסור לחשב קץ, אבל הוא עצמו ערך קץ - הוא מפני שבתקופת הרמב"ם היה חלישות באמונה, ולכן הרמב"ם כתב קץ אמיתי בכדי לעורר את עם ישראל בתקוותם אל הגאולה.

☞ **סיבת חישובי הקיצין לשיטת עוד גדולי ישראל:** בין הסיבות למה מותר (לצדיקים) לגלות את זמן הקץ הוא מפני שהאיסור היה רק במקרה שכתוצאה מכך נגרם חלישות באמונה (כמו בדורות הראשונים או קץ וודאי). בנוסף גילוי קץ נאסר רק באופן שעושה חשבונות על-ידי כוכבים ומזלות.

☞ **פעולת זמן הקץ:** אף שלא הגיע הגאולה בפועל בזמן הקיצים שנאמרו במהלך הדורות, בכל זאת בכל תקופה שבה התגלה קץ נפעל עוד שלב בדרך אל (ומעין) הגאולה ואף היה גאולה פרטית לנשמת אותו צדיק. אמנם אף שבעולמות העליונים היה הארה של גילויים של הגאולה, בפועל היו מניעות ועיכובים אשר לכן לא היה גאולה למטה כפשוטו.

איסור דחיקת הקץ

מותר לתבוע גאולה?

בעניין תביעת הגאולה על-ידי תפילות, נשאלת השאלה: ידועים דברי גמרא במסכת כתובות¹: "הקדוש ברוך הוא השביע את ישראל שלא ידחקו את הקץ". הרמב"ם ב'אגרת תימן' מפרש את דברי הגמרא, שהכוונה שאסור לדחוק את הקץ על ידי העמדת משיחי שקר. אבל רש"י מפרש באופן אחר ובלשונו²: "שלא ירבו בתחנונים על כך יותר מדי".

אם-כן לפי שיטת רש"י איך אפשר לתבוע את הגאולה. האם אין בכך איסור של "דחיקת הקץ"?

גדולי ישראל במשך הדורות כתבו באריכות רבה בנושא³, ונאמרו בכך שיטות שר נות: יש אומרים שדברי רש"י לא נאמרו להלכה למעשה⁴, או שלא נאמרה מלכתחילה על תקופתנו בה כבר עבר זמן הקץ⁵. הסבר אחר הוא, כי המדובר שם במסכת כתובות הוא דווקא על דחיקת הקץ באמצעות פעולות שבאות על-ידי "קבלה מעשית" ולא על תפילות ובקשות⁶.

ובלשון הרבי⁷: "פשוט שכל זה אינו כלל וכלל עניין של דוחק את הקץ - כי אינו מדובר כאן בקבלה מעשית, השבעת מלאכים וכיוצא בזה: אלא - אודות לימוד התורה וקיום המצוות בשמחה ובהוספה, כולל גם ופשיטא - לחשוב על פירוש המילות כפשוטו,

(1) קיא, א. (לגרסת רש"י).

(2) שם ד"ה ושלא.

(3) לסיכום הנושא ראה דברי הרב שלום שי' צירקינד בקובץ הערות וביאורים (אהלי תורה) גליון

תתשפב ע' 6.

(4) מנחת אלעזר - ד"ת ח"ו סימן ק"י.

(5) ראה 'אבקת רוכל' חלק ב, כלל ט.

(6) שו"ת חתם-סופר ח"ו סימן פו.

(7) לקו"ש ח"כ עמ' 384 בתרגום ללה"ק.

כשהוא עומד לפני הקב"ה ומבקש ממנו: 'ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים', ו'את צמח דוד עבדך' מהרה תצמיח - ושיתכוון לזה באמת. ואז - ישאל את עצמו: מה עשיתי בזה היום?".

טעם האיסור

מצינו סיפורים בדברי ימי ישראל על גדולי ישראל שהיה להם כוח לדחוק את הקץ⁸, וממילא אם היו עושים אז פעולות שונים היו חייבים מלמעלה מלשמוע בקולם ולהביא את הגאולה אף-על-פי שעדיין לא הגיע זמן הגאולה. אבל למעשה, לפועל יש חסרון בדחיקת הקץ, מפני שאז לא משלימים את בירור כל הניצוצות.

כ"ק אדמו"ר האמצעי מבאר⁹ שאם הגאולה תבוא לפני זמנה המיועד על-ידי הקב"ה (דחיקת הקץ), ממילא לא יהיה מספיק זמן בגלות לברר כל הניצוצות הקטנים, והם יאבדו כביכול. כך גם לגבי בני ישראל יתכן אשר ח"ו יהודים יאבדו מעם ישראל רח"ל. משא"כ אם תבוא הגאולה בזמנה המיועד, יהיה מספיק זמן להשלים את כל הבירורים של הניצוצות.

אמנם בזמנינו זה שכבר עבר זמן הקץ של הגלות וכבר נסתיימה עבודת הבירורים, אין שום חשש לעניין זה ויכולים לזרוז את הגאולה¹⁰. בנוסף לכך שאנו נמצאים בדור הגאולה, גם מצד מעמד ומצב עבודתנו, ומעמד ומצב העולם עצמו בזמננו זה - הכל כבר מוכן לגאולה.

דורנו - זמן הגאולה

הסבר הדברים:

בדורנו כבר עבר זמן הקץ ואנו עומדים מוכנים אל הגאולה מצד כמה פרטים, והם:

הפצת החסידות בשלימות: כאשר הבעש"ט עשה עליית הנשמה להיכלו של משיח, שאל את משיח: "אימתי קאתי מר", ומשיח ענה לו: "לכשיפוצו מעיינותיך חוצה". על-ידי גילוי תורת החסידות והפצת המעיינות בכל מקום בדורות האחרונים על-ידי הבעש"ט ואח"כ על-ידי אדמו"ר הזקן ושאר רבותינו נשיאנו, נעשה העולם מוכן לגאולה. משום כך לא שייך לדחוק את זמן הקץ מפני ששעת הקץ כבר עברה מזמן, ועתה העולם רק ממתין

(8) ראה ספה"ש תשמ"ח ע' 628.

(9) שער אורה, שער פורים, ד"ה יביאו לבוש מלכות, פצ"ד ואילך.

(10) ע"פ שיחת י"ב תמוז תשמ"ז (מהקלטה). ראה גם תורת מנחם תשמ"ז ח"ד ע' 8.

לביאת המשיח בפועל ממש¹¹.

בזמננו אין יהודי בכל מקום בעולם שאין לו אפשרות ללמוד חסידות, ישנם שיעורי חסידות בכל מקום בעולם, וישנם ספרי חסידות מתורגמים לכל לשון וגם בברייל, הלשון של עיוורים¹².

ובלשון הרבי¹³: "כבר נפסק ונקצב הזמן . . . דהפצת המעיינות חוצה שהתחיל בי"ט כסלו לפני קצ"ב שנה, ומוכנים לקיום ההבטחה שכשיפוצו מעיינותיך חוצה אתי מר דא מלכא משיחא".

תשובה: בתורה נאמר: "ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקל¹⁴.. ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך¹⁵.. ואתה תשוב ושמעת בקול ה' ועשית את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום¹⁶". על כך מפרש בעל ה"כלי יקר" בלשון¹⁷: "ובזה יבחן הדבר, במה שאמר "ושבת עד ה' אלקיך", כי מיד כאשר תגמר בלבך לשוב בתשובה שלימה עד ה', אף על פי שעדיין לא עשית הדבר הראוי להעשות בפועל... מכל מקום תיכף "ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך"¹⁸. וכך נפסק להלכה ברמב"ם שכתב¹⁸ שכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה ומיד הם נגאלין.

בדורנו הרבי הודיע שבני ישראל כבר עשו תשובה¹⁹, ואף הסביר²⁰ אשר דברים אלו מיוסדים על-פי דברי הגמרא במסכת קדושין²¹, שהמקדש את האשה "על מנת שאני צדיק (גמור) אפילו רשע גמור מקודשת שמא הרהר תשובה". מגמרא זו אנו רואים שאפשר לעשות תשובה שלימה בשעתא חדא וברגע חדא - פשוט על-ידי הרהור תשובה. והרבי אומר שם: "אין לך אדם מישראל שלא הרהר תשובה (לא רק פעם אחת, אלא) כמה פעמים במשך ימי חייו . . . הרי בוודאי ובוודאי שמשיח צדקנו צריך לבוא תיכף ומיד ממש".

בנוסף לזה, התשובה שצריכים ישראל בכדי להגאל היא תשובה של עם ישראל

(11) ספה"ש תשמ"ח ע' 628.

(12) ספה"ש ה'תנש"א ח"ב ע' 763. שם ע' 791.

(13) ספה"ש ה'תנש"א ח"א ע' 109.

(14) דברים ד, ל.

(15) דברים ל, ג.

(16) דברים ל, ח.

(17) דברים ל, א.

(18) הלכות תשובה פ"ז, ה"ה.

(19) ספה"ש ה'תשמ"ח ח"ב ע' 574.

(20) ספה"ש ה'תנש"א ח"א ע' 232.

(21) מט, ב.

כ"קומה אחת".¹ כלומר: עם ישראל הם "קומה אחת שלימה" ויש לכל עם ישראל ביחד עבודה כללית, ולכן אף-על-פי שהאדם יודע שיש אצלו בחייו הפרטי עניינים שצריכים לעשות תשובה עליהם, אין זה גורע ח"ו מזה שעם ישראל בתור כלל כבר עשו תשובה, וכמו שרואים במוחש שבזמן האחרון ישנה התעוררות תשובה גדולה בכל מקום, שיהודים פשוט מחפשים אלקות.

הודעת כ"ק אדמו"ר הרי"ץ: כבר בתקופת כ"ק אדמו"ר הרי"ץ עמדנו בשלבים האח' רונים של ההכנות לגאולה, וכהודעתו הידוע² שכבר סיימו את כל העבודה בגלות ולא נותר רק "לצחצח את הכפתורים". בשיחת ב' ניסן תשמ"ח³ הרבי אומר: ש"בודאי שביי מינו אלו נסתיימה גם העבודה דצחצוח הכפתורים".

כ"ק אדמו"ר הרי"ץ גם פרסם שהגזירות הקשות שעם ישראל עוברים בזמן מלחמת עולם השנייה הם "חבלי משיח", "ושלא לתר לתשובה לאלתר לגאולה". הרבי גם אמר⁴ אשר בגלל החבלי משיח - שהם הדברים המבהילים בלתי משוערים כלל וכלל, שאירעו בדורנו זה... הרי הוא דבר ברור ופשוט שכעת בני ישראל הם במצב שכבר עומדים מוכ' נים להיכנס לארץ ישראל, בגאולה ע"י משיח צדקנו.

ביטול סיבת הגלות: בגמרא מסכת יומא⁵ מובא, שחורבן בית שני היה בגלל עוון שנאת חנם. כעת, בגלל עבודתנו במשך השנים, כבר נתבטלה סיבה זו וכבר מוכנים לגאולה⁶.

* * *

מכל-זה מובן אשר בדורנו כבר הגיע זמנה של הגאולה. דבר ברור הוא אשר דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות, והדור הראשון של הגאולה⁷. לכן אין לראות בפעולות לזירוז הגאולה בדורנו זה כ"דחיקת הקץ"⁸. ובלשונו של הרבי⁹: "ובהדגשה - שאין זה דחי' קת הקץ כלל, כי אם מפני שכבר הגיע זמנה של הגאולה .. שכבר נסתיימה כל העבודה, ולא נותר אלא "לצחצח הכפתורים", ולהמתין לביאת המשיח".

(1) ספה"ש ה'תשנ"ב ח"א ע' 65.

(2) ספר השיחות תרפ"ט ע' 42.

(3) ספה"ש תשמ"ח חלק ח"א ע' 355.

(4) ספה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 573.

(5) ט, ב.

(6) ספה"ש ה'תנש"א ח"ב ע' 717.

(7) ספה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 548.

(8) בכל-זה ראה גם: ספה"ש תנש"א ח"ב ע' 490. שם ע' 595. שם ע' 613. ספה"ש תשנ"ב ח"א ע' 40. שם

ע' 65. שם ע' 93 (וראה בזה גם ספה"ש תנש"א ח"ב ע' 808) ובספה"ש תשנ"ב ח"א ע' 95. שם ע' 110. שם ע'

163. ספה"ש תנש"א ח"ב ע' 663.

(9) ספה"ש תשמ"ח ע' 628.

☞ **מותר לתבוע את הגאולה:** להלכה אין שום איסור בתביעת הגאולה על-ידי תפילה, מכיון שבתקופתנו כבר עבר זמן הקץ. האיסור חל רק על פעולות של "קבלה מעשית".

☞ **סיבת האיסור לדחיקת הקץ:** הטעם שנאסר לדחוק את הקץ היא משום שבמקרה כזה לא יהיה מספיק זמן לברר כל הניצוצות. אמנם עתה שכבר נסתיימה עבודת הבירורים ו"כלו כל הקיצין", אין שום חשש לעניין זה ולכן כבר עבר זמן הקץ.

☞ **איפה רואים שדורנו כבר מוכן לגאולה:** דורנו הוא דור שמוכן לגאולה מפני הסיבות הבאות: א) כבר התפרסם בדורנו תורת החסידות בכל העולם כולו בכל האמצעים הנדרשים. ב) כבר חזרו ישראל בתשובה. ג) כבר הודיע כ"ק אדמו"ר הריי"ץ שהעולם מוכן לגאולה. ד) כבר נתבטל סיבת החורבן - שנאת חינום. ממילא מובן שלא שייך בדורנו דחיקת הקץ, מפני שכבר הגיע זמן הגאולה.

חיים של מנוחה ופנימיות

תכלית אחת

בדרך כלל אנשים אינם רוצים לשנות את מעמדם ומצבם, אף שהם יודעים שהם אינם נמצאים במעמד ומצב של תכלית השלימות, מכיון שהם "מרגישים נוח" עם המצב שבו הם כבר נמצאים. אבל תורת החסידות מדגישה אשר לאדם יש משימה. תכליתו של האדם היא להיות "אחד" עם הקב"ה כביכול (שזהו מציאותו האמיתית של יהודי - אלקות!).

משמעות הדברים מעשה בפועל היא לחיות כל רגע עם ההכרה אשר לא רק שאין עוד אלוהים מבלעדי ה', אלא שאין עוד שום מציאות חוץ מהקב"ה, ולכן ממילא הסיבה שאנחנו מקיימים מצוות היא רק בגלל שכך הוא רצון הקב"ה.

חיים של מנוחה

אמנם כאשר אדם אינו מרגיש את הכוונה והתכלית בחייו, הוא אינו יכול להיות במנוחה והתיישבות אמיתית, כיון שהשינויים וכל הפרטים שבחייו (וטרדות הגלות) גורמים לו בלבול תמידי ש"שובר" אותו. דווקא כאשר הוא מרגיש את המטרה - הכוונה והתכלית - שמסתתרת בכל הפרטים, הרי זה מביא לו מנוחה. התוצאה המיידית מגילוי המטרה היא מנוחה ורוגע בכל העולם.

כך גם בנוגע לעבודת ה' של יהודי. אע"פ שבעבודת ה' של יהודי ישנם כמה וכמה פרטי דרגות ואופנים, אמנם שלימות העבודה (מתוך מנוחה) היא דווקא כאשר בכל פרטי עבודת היהודי נרגשת הנקודה האחת והיחידה: "אני (לא) נבראתי (אלא) לשמש את קוני"2.

(1) ראה ספה"ש ה'תנש"א ח"א ע' 345-353 ועוד.

(2) קדושין פב, ב.

ביאור הדברים: ברור שתפקידו של יהודי בעולם הוא לשמש את קונו. אבל אפשר להסתכל על כך בשני אופנים: היהודי הוא בן-אדם לעצמו, והוא כבן-אדם מקיים את רצונו של הקב"ה; אבל תיתכן דרך הסתכלות שונה: יש דבר אחד שקיים - הקב"ה! מלבד זאת אין כלום, אין מציאות של האדם והעולם לעצמו. כל מציאותו של היהודי הוא אך ורק בכדי לשמש את קונו ולעשות רצונו. כל התוכן של היהודי הוא רק זה שעל-ידו נשלמת כוונת הבריאה. אין כאן מציאות של אדם המשלים (fulfilling) את רצון ה', אלא כל מציאותו מלכתחילה היא רק צינור שדרכו מתבצעת כוונת הבריאה.

כתוצאה מכך, כאשר יהודי יודע ומבין שיש פה מטרה אחת ויחידה - לקיים את רצון ה' ולעשות להקב"ה דירה בתחתונים, הוא כבר לא מתבלבל והוא לא בלחץ, כי מה שיש לו מול העיניים זה דבר אחד - תכלית וכוונה אחת: "אני נבראתי לשמש את קוני".

מה שמונח לו כל הזמן זה איך לבצע הכי טוב את רצון ה'. סביב מטרה זאת מסתובבים כל החיים שלו, ועל ידי ידיעת המטרה, המצוות נעשות בשלווה ובמנוחה ובהרבה יותר שלימות. במקום הרגשה של אדם בגלות ("א גלות מענטש") יש לו הרגשה של מנוחה בעבודת ה' שהוא גאולה פרטית של האדם והכנה לימות המשיח.

כל אחד מאיתנו יכול לפעול בעצמו ובעולם מנוחה. על ידי שנלמד את תורת החסידות, שבה מוסבר על התכלית שלשמה נבראנו - גלות את ה' בעולם, נזכור את תכלית ומטרת ירידתנו לעולם לפעול את ה'דירה בתחתונים' בשלימות בגאולה האמיתית והשלימה.

וכשנזכור את מטרתנו אכן נקיים כמה שיותר מצוות בשביל להביא את הגאולה, אך כל מה שנעשה יהיה מתוך מנוחה ובשלימות. כי מה שיש לנו מול העיניים זה רק מטרה ותפקיד אחד - לעשות את רצון ה' ולפעול את הגאולה.³

פנימי

אם אכן נחיה בהרגשה של מנוחה זו, ממילא כל דבר שנעשה בעבודת ה' נהיה "לגמרי שם". הרי ה' ברא את העולם עם מטרה אחת, לעשות לו דירה בתחתונים. וכל דבר שקורה פה בעולם זה בדרך למטרה הזאת. ומכיוון שכך זה בכל דבר שאנו עושים, אזי אפילו אם הוא רק הכנה למצווה - הוא כרגע הדבר הכי חשוב, כי בשביל המטרה שלנו הכל נוגע, ולכן כל דבר שאנו עושים בדרך לכך צריך לעשות אותו בכל הריכוז (concentration).

בקשר לכך הרבי מביא את הסיפור הבא שסיפר כ"ק אדמו"ר הריי"ץ: אחד החסידים

3) מעובד ע"פ ספה"ש ה'תנש"א ח"ב ע' 553 ואילך, לקו"ש חלק ח"י ע' 299. ראה גם ס' המועדים בחסידות (להרי"כ ז"ל) ע' 26 ואילך ועוד.

הגדולים שאל את כ"ק אדמו"ר הצמח צדק בענין נסיעתו לארץ ישראל ואמר שהוא מאוד רוצה להתעלות שם בתורה ועבודה. הצמח צדק ענה לו: לר' הלל מפאריטש לא חסרה ארץ ישראל ואתה רוצה ארץ ישראל, צריכים לעשות כאן את ארץ ישראל, עשה כאן ארץ ישראל ("מאך דא ארץ ישראל")⁴.

הרבי לומד מכך, שלכל אחד מאתנו יש הוראה לעשות ממקומו (קדושת) ארץ יש"אל, ולהפוך את הרגע הזה לרגע של גאולה אמיתית ושלמה. במילים פשוטות: כל דבר שאנחנו עושים אנחנו צריכים להיות שקועים בו, במיוחד בדברים החשובים כמו כשאנו לומדים, להיות מונחים רק בלימוד, וכשאנו מתפללים לחיות רק את התפילה והדיבור עם ה', וכך כל דבר. מי שחי כך יש לו חיים מוצלחים ומאושרים. מי שחי כך נקרא 'פנימי'. כל דבר שהוא עושה - הוא נמצא בו בפנימיות, ולא רק עם הידיים.

כי כדי שאנחנו נכבוש את העולם להיות דירה של ה', אנחנו צריכים שכל העולם כולו יתהפך להיות דירה, ובשביל זה צריך שאנחנו, הכובשים, נהיה כולנו שקועים בכיבוש ולא בדברים שלא קשורים עכשיו.

כל דבר שאנחנו עושים, זו עכשיו השליחות המיוחדת שלנו. בחיים שלנו אין שום דבר סתם. ולכן אנחנו צריכים לנצל את ההזדמנות ולמלא את המשימה בתכלית השלימות. גם כשאנו פה, ברגע האחרון שלפני הגאולה, עלינו לעשות את העבודה שלנו לזירוז הגאולה בתכלית השלימות, כל מה שנדרש ממנו עכשיו.

כל אחד - כל מה שהוא עושה, אפילו אם זה משהו קטן בפינה נידחת של העולם, זהו הדבר הכי טוב שהוא יכול לעשות עכשיו, משום שהקב"ה שלח אותו לכאן בכוונה מיוחדת בשביל מה שהוא יעשה עכשיו. והמטרה היא שדווקא הוא יעשה עכשיו את מה שצריך לעשות. ועל ידי שהוא באמת עושה את זה הוא משפיע על כל העולם ומזרז את ביאת הגאולה⁵.

(4) ע"פ אגרות קודש כ"ק אדמו"ר הרי"ץ, כרך א', ע' תפה, אגרת עדר.

(5) ע"פ ספה"ש תנש"א ח"ב ע' 695 ואילך.

☞ **עולם של מנוחה:** כאשר לומדים חסידות אנו זוכרים את תכלית הכוונה שהיא **אחת:** "לשמש את קוני", כל אחד פועל בעצמו ובעולם מנוחה - מצב מעין ימות המשיח.

☞ **עולמו של פנימי:** כאשר אנו זוכרים את מטרתנו לעשות "דירה בתחתונים", אנו נשתמש בכל רגע עם כל הריכוז למלא כוונה ותכלית זו.

לעילוי נשמת

הבחור התמים

מיכאל ע"ה בן יבדלחט"א
הרה"ח ר' יהודה ליב שליט"א

ראסקין

הוקדש ע"י:

לזכות

דבורה לאה בת פרידא הינדא שתחי'
לרפואה שלימה קרובה

לעילוי נשמת
השלוחה
מרת אלישבע בת ר' חיים הלוי
פיקרסקי
ע"ה

לעילוי נשמת
דבורה פיגא בת ר' שמעון ("הצדיק")

לעילוי נשמת
מיכאל בן אליהו ע"ה ועקנין
ושמש בת ימימה מרים ע"ה

לזכות
שושנה סולטנה בת מזל שתחי'
לרפואה שלמה קרובה

לזכות
רבי משה וחנה מעטוף
להתברך באריכות ימים ושנים טובות

נתרם ע"י
הרב אשר ושלומית שיחיו ועקנין
שיזכו לגדל את ילדיהם,
להיות חסידים יראי ה' ולמדנים
ולהתברך בבניי חיי ומזוני רויחי,
והכל מתוך הרחבה

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' אליהו בן
אברהם משה הלוי ע"ה

בייטעלמאן

נפטר מוצש"ק אור לט"ז אייר,
ל"א לעומר השתא

ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ

הרה"ח הרה"ג ר' מיכאל עקיבא גרשון
בן רפאל מנחם נחום ז"ל ונגר

מייסד וראש ישיבת ליובאוויטש - אהלי מ"מ - טאראנטא,
במשך למעלה מחצי יובל שנים
מסור בלב ונפש להצלחת תלמידיו התמימים - בגשמיות וברוחניות גם יחד,
בלימוד נגלה ונסתר ובפרט בדרכי החסידות והצפי' להגאולה.
הראנו איך לחיות בפועל עם הרבי, אין עוד מלבדו,
ואמת הוי' לעולם בפשטות

נפטר ביום י"ז אייר, ל"ב לעומר השתא
יה"ר שתיקף ומיד יקוים היעוד הקיצו ורננו שוכני עפר
בהתגלות נשיאנו מלכינו משיחנו נאו!

לזכות

התמימים בכל רחבי תבל
שהשקיעו רבות מזמנם וממרצם
בלימוד עיני גאולה ומשיח
ועי"ז מזרזים את ביאת המשיח
שיזכו להכין את עצמם והעולם כולו
לקבלת פני משיח צדקנו